

KARKSI VALD TÄHISTAB 15. AASTAPÄEVA

ELMO RIICI foto

KARKSI VALDA ON JUHTINUD TEGUSAD INIMESED

Kui me iga päev ja iga tund keskendame oma tähelepanu mitte sellele, mis on valesi, vaid sellele, mida me armastame ja hindame, saame me olla osaliselt parema tuleviku sünnis, mille aluseks on valikud, mida me iga päev teeme.

Carol Pearson

Karksi vallas elavad inimesed, kes armastavad oma valda, sest kuis muidu saaksime me tänna naudida neid hüvesid, mis viieteist aasta jooksul on loodud.

13. veebruar on Karksi valla jaoks oluline tähtpäev, sest just sellel kuupäeval sai tollane Polli vald omavalitsuslikult staatuse, õiguse ise otsustada, kuidas elu vallas korraldada.

Alustada polnud kerge, sest kõik oli uus, seadused olid puudulikud ja valla rahakott oli üsna õbluke. Kuid inimestel jagus tahtmist ja julgust ise otsustada ja otsuseid ellu viia.

1992. aastal oli vallavanem Raimond Vaher. Pärast 1993. aasta valimisi sai tema mantlipärijaks Arvo Maling ning volikogu esimeheks valiti Mati Jassik. Nad olid ametis kuni 1999. aastani, mil Karksi vald ja Karksi-Nuia linn ühinesid.

Arvo Maling ja Mati Jassik olid omavalitsuste ühinemise ideed kindlad ja elluviijad, kes mõistsid, et linn ja vald moodustuvad koos terviku, mida on otstarbekas juhtida ühtse omavalitsusüksusena.

Ühinemisprotsess nõudis aega

Ühinemisläbirääkimised käisid pikka aega, sest linnamehed ei tahtnud vedu võtta.

1997. aasta veebruaris moodustasid Polli valla ja Karksi-Nuia linna volikogu ühise haldus-, koostöö- ja arengukomisjoni, mis tegi 12. novembril 1997 mõlemale volikogule ettepaneku võtta vastu omavalitsuste ühinemise otsuse hiljemalt 1999. aasta korraliste kohalike omavalitsuste valimiste ajaks. 17. novembril 1997 tegi vallavolikogu ka vastava otsuse, kuid linnavolikogu sellega 10. detsembril ei nõustunud.

Linnavolikogu otsuse kohaselt puudusid vahendid omavalitsusüksuste ühinemise korrektses ettevalmistamises ja teostamises, samuti ei olnud selged garantiid, mis tagaksid ühinemisprotsessi arusaadava ja tulemusliku elluviimise. Ebapiisavaks hinnati ka otsuse tegemiseks vajalik-

ku analüüsi ja omavalitsusüksuste eelnevat koostöökogemust.

1998. aasta septembris moodustasid vallavalitsus ja linnavalitsus piirkonna arengukontseptsiooni väljatöötamiseks töörühma, kelle koosseisu kuulus ka mõlema volikogu liikmeid.

16. detsembril 1998 tegi linnavolikogu vallavolikogule ettepaneku Karksi-Nuia linna ja Karksi valla haldusterritoriaalse korralduse ja piiride muutmise meneluse algatamiseks, millega vallavolikogu nõustus 21. detsembril 1998.

1999. aasta märtsis istusid kaks volikogu ühise laua taha ja tegid otsuse jätkata pärast valimisi ühise omavalitsusena. Ühinemise eesmärk oli luua piirkonda ühtset tervikut haarav omavalitsusüksus, mille puhul tekib võimalus ratsionaalsemalt planeerida investeeringuid, hoida kokku halduskulusid ning kaasata vallavalitsuse töösse rohkem eri

valdkondade spetsialiste.

Peaaegu kõikides küsimustes jõuti üksmeelele, välja arvatud omavalitsuse nimi. Linnamehed tahtsid nimiks Karksi-Nuia valda, kuid vallavolikogu liikmete üksmeelne otsus oli, et ühinenud omavalitsus peaks kandma ajaloolist Karksi valla nime. Lõpuks andsid vallamehed järele ja nõustusid Karksi-Nuia nimega — ega nimi meest riku, kui mees ise nime ei riku.

Omavalitsuste otsusest sõltumata otsustas vabariigi valitsus, et ühinenud omavalitsus hakkab kandma Karksi valla nime.

Valik on inimeste ees

Otsuseid ja valikuid teevad ikka inimesed. Vallakodanikud teevad valikuid siis, kui nad lähevad valima ja otsustavad, kellele nad usaldavad valikute tegemise kohalikus omavalitsuses.

Karksi Vallavolikogu on 15 aasta jooksul olnud otsustajateks ega erinevate eluvaldkondade esindajad. 1993. aastal olid 13-liik-

meline vallavolikogu koosseisus Randi Lenk, Asta Jaaksoo, Antu Rohtla, Anne Kaljumäe, Alli Laande, Irene

• Karksi valla ja Karksi-Nuia linna ühinemislepingule kirjutasid märtsis 1999 alla volikogude esimehed (1993–1999) Mati Jassik ja (1996–1999) Leo Liiber. Arhiiv

13. veebruaril on Karksi Valla Kultuurikeskuses Karksi valla 15. sünnipäevale pühendatud

ARENKUKONVERENTS "KARKSI VALD 15+".

- 11.45 Rongkäik koolist kultuurikeskusesse
- 12 Vallavolikogu esimehe Heino Luige tervitus
- 12.10 Vallavanem Arvo Malingu ettekanne "Karksi vald 15+"
- 12.30 Gümnaasiumi direktori Kalle Visteri ettekanne "Karksi-Nuia Gümnaasiumi minevik, olevik ja tulevik"
- 12.45 OU "Puidukoja" tegevdirectori Peeter Matsoni ettekanne "Eduka ettevõtte loomine ja ettevõtluse tulevik Karksis"
- 13.05 Viljandimaa Arenduskeskuse juhataja Urmas Tuuleveski ettekanne "Karksi valla ja Viljandi maakonna arengu võimalused järgmisel 15 aastal"
- Vaheaeg
- 14.–14.45 Õpilaste töörühmade ettekanDED:
- 14 "Kuidas olla aktiivne noor?"
- 14.15 "Mul on õnne ja hää?"
- 14.30 "Mutrike suurlinnas või tegija koduvallas?"
- 14.45 "Karksi vald 15 aasta pärast"
- 15.–15.30 Teemakohased sõnavõtted ja tervitused, vaba mikrofon
- 15.30 Sünnipäevator

Univer, Hans Koppel, Kaarel Tammine, Helve Joon, Johannes Tavits ja Peep Bergmann. Volikogu esimees oli Mati Jassik ja vallavanem Arvo Maling. 1996. aastal tegid vallavolikogu otsuseid Mati Jassik, Valdur Kiik, Margus Põllumäe, Johannes Tavits, Peep Bergmann, Liidia Klaas, Andi Sommer, Alli Laande, Helve Joon, Randi Lenk, Irene Univer, Helvi Visnap ja Olev Renno.

1999. aasta sügisel said vallarahva mandaadi ühinenud omavalitsuse elu korraldamiseks Mati Ilisson, Olga Palu, Arne Tae, Heino Luik, Olavi Israel, Aleksander Kikas, Tiit Kivik, Malle Mets, Arvo Maling, Mati Jassik, Enn Sarv, Raimo Sarv, Liidia Klaas, Tõnis Laurik, Siim Kabrits, Leo Liiber ja Jüri Kert. Volikogu esimeheks valiti Heino Luik ja vallavanemaks Mati Ilisson. Volikogu liikmetena ei alustanud tööd Olga Palu, Arne Tae ja Tõnis Laurik, kes olid omavalitsuse ametnikud. Nende asemel asusid otsuseid tegema Guido Taliaru, Heino Rull, Eha Gusev ja Piret Koorep.

Ühinenud omavalitsuse jaoks oli see aeg väga raske, sest vallavanema valimised toimusid igal aastal. 2000. aasta märtsis valis volikogu vallavanemaks Arne Tae. 2001. aasta jaanuaris toimusid volikogus järjekordsed valimised ja valla juhi kohale asus Piret Koorep.

2002. aastal osales volikogu valimistel 1814 hääleõiguslikku valla elanikku, kelle valikute alusel moodustus 17-liikeline esinduskogu, kes sai

volitused järgnevas kolmes aastaks hoolitseda elanike heaolu eest. Volikogu liikmeteks valiti Piret Koorep, Argo Jõgi, Aive Jaakson, Jüri Eesik, Raimo Sarv, Mati Jassik, Heino Luik, Jaak Sala, Malle Mets, Leili Nael, Laili Lamp, Arvo Maling, Enn Sarv, Leo Liiber, Liidia Klaas, Urmas Villbach ja Pjotr Krjutskov. Karksi valla esinduskogu etteotsa valiti Heino Luik ja valitsuse juhiks Arvo Maling. Asendusliikmetena asusid Mati Jassiku, Malle Metsa ja Arvo Malingu asemel volikogus tööle Ave Räästse, Jevgeni Fomitšev ja Raivo Lill.

2005. aastal 1636 hääleõigusliku valla elaniku valitud volikogu korraldab järgneval neljal aastal kohaliku kogukonna elu. Volikogus on Urmas Villbach, Heino Luik, Kalle Peik, Raivo Lill, Leili Nael, Endel Lepik, Maire Sala, Tarmo Simson, Liidia Klaas, Leo Liiber, Katrin Kivistik, Enn Sarv, Olavi Põll, Raimo Sarv, Harri Kunimägi, Jüri Eesik ja Reevo Maidla. Volikogu tööd juhib kolmandat koosseisu Heino Luik ja vallavanema ametis on Arvo Maling, kellel on selles ametis töökogemus juba üle kümne aasta.

Viieteistkümneme aasta jooksul on Karksi vallas tehtud väga palju erinevaid otsuseid kohaliku elu paremaks korraldamiseks. Karksi vald on elujõuline omavalitsusüksus, kus suudetakse iseseisvalt otsustada ja vastutada kohaliku kogukonna eluajaja parandamise eest.

Inge Dobrus, vallasekretär

KÜSIMUSTELE VASTAB VALLAVOLIKOGU ESIMEES

Heino Luik, te olete töötanud volikogus alates 1993. aastast ja selle esimehena viimased kaheksa aastat. Selle aja sisse jäi ka Karksi valla ja Karksi-Nuia linna ühinemine. Kas ühinemine oli tagantjärele vaadates õige otsus?

"Siin pole kahtlustki, sest tegemist oli rõngasvallaga, mille keskel asus Karksi-Nuia linn. See erines oluliselt olukorrast, mis oli teistel kõrvuti asetsevatel valdadel. Linna ja valla tegevus oli tihedalt seotud, näiteks kool, lasteaiad ja teised ühiskondlikud asutused.

Enne ühinemist oli peamine küsimus selles, kes mille eest maksab — näiteks kasvõi kooli õppevahendite eest, samas tulid lapsed nii vallast kui linnast. Ühinemise järel see probleem kadus. Esimene valdkond, kus me koostööd katsetasime, oli kultuur. Komisjonid töötasid koos juba aasta enne ühinemist ja positiivsus tuli kiiresti käte."

Milliseid saavutusi hindate valla 15-aastasest arengust kõige enam?

"Peamine saavutus on üldine tasakaalustatud areng.

Üritame volikogus vaadata probleeme laiemalt — kõik valdkonnad alates kultuurist ja haridusest peavad olema eelarvega kaetud. 1999. aastal oli Karksi-Nuia eelarve 8—9 miljonit krooni ja valla veel vähem ning ühinemise järel moodustas eelarve umbes 20 miljonit krooni. Eelmisel aastal oli Karksi valla eelarve koos laenudega üle 60 miljonit krooni. Arvestades siia juurde inflatsiooni, siis võib öelda, et rahaline olukord on muutunud märgatavalt paremuse suunas.

Meil on uus kultuurikeskus ja lasteaiad. Kultuurikeskuse korpus seisib seitsmeteist aastat, sest linn üksinda ei jõudnud ehitada ja vald polnud huvitatud. Pärast ühinemist aga seadime esimeseks prioriteediks kultuurikeskuse valmimise, sest pool ehitusest oli juba valmis ja hoonet maale lõhkuda polnud ka mõtet. Nüüd asuvad seal vallavalitsus, raamatukogu, kultuuriosakond, ringid ja kaks korrust on veel vabad näiteks eraettevõtjatele."

Kumb võitis ühinemisele rohkem, kas vald või linn?

"Vallas on 20 küla. Piirialade inimesed kartsid, et nende ääremaastumine pärast ühinemist süveneb. Praegu võib öelda, et ühinemise järel pole küllad olnud eelisoluks, sest rohk on pandud siiski Karksi-Nuia kui valla keskuse arendamisele. Eesmärk on olnud vaadata arengut laiemalt ehk Karksi valla kui ühte osa kogu Lõuna-Mulgimaal."

See on teada, et endise Mulgimaa vallad koonduvad vähemal määral praeguse Viljandimaa piires. Ees president propageerib mulgi rahvarühade ja teiste käime omavalitsusliku ühtsust mulgi vammustes. Meie eesmärk on saada Lõuna-Mulgimaa keskuseks ja praegu me konkureerime selles Abja, Mõisaküla ja Hallistega. Seetõttu peab Karksi-Nuia areng olema naabritest kiirem.

Kui aga Lõuna-Mulgimaa keskus läheb Abja või mujale, siis ei huvita Karksi valla teiste Lõuna-Viljandimaa valdadega ühinemine. Seetõttu oleme suunanud oma jõud Karksi-Nuia kui keskuse arengule — tee remondile, lasteaiade ehitamisele ja gümnaasiumi kapitaalremondile. Nendel põhjustel on äärekülal pidanud kannatama, kuigi keskuse arendamisest saab kasu kogu valla elanikkond. Lilli inimese küsib, miks temal ei tehta teid korda, Tuhalane elanik igatseb uut külamäe — neil on õigus kurta, aga nad peavad paratamatult ootama."

Ettevõtjate arvates oleks Karksi-Nuial kui keskusel vaja kindlasti majutuskohta ja restorani.

"Nuial oleks tõepoolest hädasti vaja korralikku hotelli, sest turistidele pole oomaja pakkuda. Ka söögi-kohtadega ei saa linn kiidelda. Restoran avati Karksi-Nuias 1972. aastal, see oli lahti kogu nõukogude aja ning külastajatest polnud kunagi puudust. Praegu on restoran Abja Iarbijate Ühistu omand, mille juht-

konk pole huvitatud restorani lahtiohmisest näiteks kasvõi reedel ja laupäeval, sest see ei tasuvat ennast ära. Ühistule piisab matuse- ja sünipäevalaudade tellimustest, ta ei soovi tegevust laiendada. Seega seisab restorani avamine ettevõtjate vähesel huvi taga."

Missugused on valla järgmised eesmärgid?

"Kõige pakilisem on gümnaasiumi remont, kuhu läheb umbes 40 miljonit krooni, tänavu küll vaid miljon. Kõigepealt tuleb ümber ehitada koolimaja vana osa, mis valmis 1961. aastal — aula ja riidehoiud ning ruume tuleb teha avaramaks, seinu välja lõhkuda, et see ka seestpoolt kooli välismuuta võiks annaks.

Klassiruumide hoiutavus on vähenenud, seetõttu võiks neist teha õpilastele vaba aja veetmise ruume, kus nad saaksid vahetunni ajal näiteks koroonat või piljardit mängida. Lisaks muidugi peab suunama vahendeid spordikompleksi väljehitamisele, staadionile ja harjutusväljakute uuendamisele jne.

Samuti on oluline bussijaama ehitus koos avalike tualettidega, projekt on juba olemas. 2 miljonit krooni maksev bussijaam peaks valmima juba tänavu.

Ühtegi suurt probleemi praegu polegi, sest oleme üritanud ellu viia tasakaalustatud arengut ja Karksi valla poliitikat, mitte iga erakonna niinimetatud oma asja. Meil on järgneva kolme aasta arengukava, mis peaks aitama kaasa stabiilsele arengule, negatiivset üllatust ei tohiks tulla.

Muret teeb tänases Eestis elanikkonna kihistumine ning rikaste ja vaemamate inimeste vahe suurenemine. Maainimese palk jääb 2000—3000 krooni piirre, tihti inimese ei tahagi oma palganumbrit nimetada, samas töötuna nad ka kirjas pole. Siin näen ma ohumärke valla ja kogu riigi tasakaalustatud arengule. Riik ei tohiks lasta sellel lõheda suurendada, maainimest peab rohkem toetama. Põllumajandussektor on jätkuvalt üha enam maha jäämas, samas Euroopa Liit Eesti kallist toodangut ei vaja."

Karksi vald ongi ju see maa- ja põllumajanduspiirkond.

"Karksi vallas elab üle 4100 inimese, neist Karksi-Nuias veidi üle 2000 ja küla-des kokku 2100. Nooremad inimesed ei olegi siin ju pidevalt kohal, vaid käivad mujal Eestis töö. Umbes 100 valla elaniku töötab Soomes. Sellise olukorra on määratud palk, mis välismaal on isegi kümme korda suurem.

Olen küla-des küsinud, mida see maainimene päeva jooksul teeb — kodus on peamiselt naisterahvad. Hommikul valmistavad oma eine, siis loevad lehte, kuulavad raadiot ja käivad autopeses ning ongi päev õhtusse jõudnud. Peetakse lehma, kasvatatakse kartulit, sigu, aga kõik läheb

oma tarbeks. Midagi müüa pole ja olulist sissetulekut ka mitte. Kui kaks pensionäri koos elavad, siis saavad nad pensioniga hakkama, aga üksinda on väga raske. Araelamiseks teevad inimesed ka niinimetatud musti otsi, et saaks kohe 500 krooni täiesti. Üldiselt võib öelda, et maapiirkonna ja eriti piirialade olukord on tõesti."

Mida vald või riik saaks siin ära teha?

"Riik peab muutma maksupoliitikat, et diferentseerida makse näiteks Tallinna ümbruses ja piirialadel. Samuti võiks rajada regioonidesse tööstusi. Karksi vallas pole olukord kõige kehvem, sest meil on üle poole sajaku ettevõtte, Eesti maastapiid on need küll väikesed. Aga ettevõtete tulumaksumust saab valla eelarve päris oluliseks osa."

Samas ei jätkuks uutele ettevõtetele tööjõudu, eelkõige napib noori inimesi. Mis lahendusid te siin näete?

"Seegi küsimus tuleks lahendada vabariigi tasandil läbi regionaalpoliitika. Kõige olulisem noore inimese jaoks on muidugi hea töökoht ja palk, seejärel infrastruktuur ning üldine olme — kool, lasteaiad jne. Viimase puhul võib öelda, et Karksi vald tegi arvatavasti lasteaiade ehitamisega väga õige sammu. Teised omavalitsused järgivad meie eeskujul, kaasa arvatud Viljandi linn. Seega peab vald pakkuma noorele kvaliteetset elukeskkonda ja selle pealt kokku hoida ei saa, isegi piiratud vahendite tingimustes. Oluline on, et noored tuleksid pärast eriala omandamist Karksi valla tagasi."

Kas noortel on põhjust siia tagasi tulla?

"Seda kindlasti. Vald on kogu maakonnas saanud positiivset vastukaja. Omavalitsusliku konverentsil tegi maavanem ülevaate kogu maakonna arengust. Viljandi linna ja 15 valla võrdluses paigutas ta Karksi valla teisele kohale Viljandi järel. Teiste valdadega võrreldes oleme üsna paraja vahega eest ära läinud. See on Karksi vallale väga suur tunnustus.

Sooavin vallarahvale kannatlikust ja jõudu edaspidiseks, et nad oma tuleviku ikka Karksi valla jaoks."

Küsitlenud Tanel Tabur

Südamlikud õnnesoovid aastapäeva puhul

Teisipäev, 13 veebruar on meie sõprusvalla Karksi jaoks suur tähtpäev. Siis täitus 15 aastat valla asutamise vabas Eesti Vabariigis. Meie siit Rootsi Leksandi vallast saadame teile oma õnnesoovid ja soovime teile edu ja kordaminekuid tulevikus.

Leksandil on olnud võimalus seda tohutu arengut jälgida, mis Karksi nende aastate jooksul on läbi teinud, ja me imetleme teie edasiminekut kiirust.

Meie koostöö algas tegelikult juba enne Eesti vabanemist. 1990. aastal külastas Leksandi delegatsioon eesotsas sõpruslinna komisjoni sekretäri Ingrid Sahlingiga Viljandit ja lõi kontaktid ka Karksi-Nuiaga. Need süvenesid ja jaanuaris aasta hiljem käis Karksi delegatsioon eesotsas Tarmo Harjuga Leksandis. Kui tolleaegne Leksandi vallavanem Bertil Daniels külastas Karksi-Nuiat sama aasta lõpu-poolse, otsustati, et hakatakse sõprusvaldadeks.

Seoses Eesti Vabariigi taasloomisega 20. augustil 1991 tekkis Viljandi ja Dalarna maakonna vahel tugev koostöö. Ametlikult sõlmiti siis ka sõprusleping Leksandi ja Karksi-Nuia vahel.

Esimeste aastate koostöö koosnes peamiselt abipakkide saatmisest vajalike tarbeesemetega Leksandist Karksi-Nuia. Varsti tulid siiski ka noortevahetuse plaanid ning paljudel õpilastel Leksandist ja Karksi-st avanes võimalus kohtuda omavahel. Sõpruslised üha tugevenesid, me õppisime üksteist järjest paremini tundma ja külastasime üksteise kodu-sid. Koostööplaani arensid edasi ühiseks keskkonnaprojektiks.

Mina ise käisin esimest korda Karksi-Nuias kümme aastat tagasi ja mul on olnud hea võimalus jälgida Karksi piirkonna tohutu arengut sel-

lest ajast saadik. Jaanuaris 1997 olid piirkonnas veel Karksi-Nuia linn ja Põll vald. Sain tuttavaks Ene Iae, Leo Liiberi, Matti Ilssoniga ja teistega ning mul on olnud rõõm kohata neid ja teisi Karksi esindajaid palju kordi nii Rootsis kui Eestis.

Karksi esindajad osalesid Põhja-maade sõprusringi kohtumisel esimest korda 1992. aasta augustis Lillehammers. Põhja-maade sõprusringi huvi koostöö vastu on viimasel ajal suurenenud ning alates 2004. aastast on Karksi võtnud osa kõigist sõprusringi kohtumistest, kuigi ametlikku sõpruslepingut Lillehammeri ja Hørsholmi vallaga pole.

Viimane sõprusomavalitsuste kohtumine Karksi-s oli väga edukas. Arutati noorsootööd ning kogu kohtumise raamis kenasti meie muusikakoordine ühine esinemine.

Pärast 2000. aastat toimunud arengut Karksi vallas olen jälginud peamiselt läbi tiheda koostöö Kairi Ongi ja Arvo Malinguga. Näen, et viimase viie aasta areng on olnud väga kiire, vallas on tehtud palju uuendusi. Olete ehitanud kultuurikeskuse ja laste-aiad, arendatud on nii käsitööd kui turismialaseid tegevusi. Teie juures on alati tunda erakordset nooruslikku entusiasmi ja paljudel aladel on teie areng ja tegevused läinud meid suure imetlusega.

Meil Leksandis on väga hea meel, et olete meie sõprusvald. Loodame jätkuvald koostööd ning soovime jälgida teie arengut, samuti õppida teie kogemustest näiteks noorsootöö valdkonnas. Kummardus teile ja palju edu tulevikuks!

Lasse Nygård,
Rootsi sõprusvalla Leksandi volikogu esimees
Rootsi keelest tõlkinud
Kairi Ong

Karksi valla sõbrad välismaal

Karksi vallas on sõpruslised mitme välismaise omavalitsusega.

Ruhja (Rujiena) linnaga Lätis on tehtud peamiselt turismialast koostööd (ühised kaardid, turismimarsruudid, puhkekohad teel Karksi-Nuiast Ruhja, õppereisid jne.), samuti on just lõppemas linnaplaneerimise ja -kujundamise alan ning käimas kohalike noorte aktiveerimise ühisprojekti.

Ruhja Gümnaasium on avaldanud soovi Karksi-Nuia Gümnaasiumiga tihedamat koostööd teha. Kohalikele inimestele mõlemal pool piiri meeldisid väga jalgrattapäevad eelmise aasta suvel, need sooviti muuta traditsioonilisteks. Samuti on käsitöetegijad, kultuuriinimesed ja motosportlased tundnud huvi suurema koostöö vastu.

Koostööplaan teha-ka uueks Euroopa Liidu programmeerimispe-rioodiks aastateks 2007—2013, mil järele on võimalik Eesti-Läti piirialusteks ühisprojektideks ja tegevusteks finantseeringut taotleda.

Oulainen Soomes on meie sõprus-

linn alates 1991. aastast, ametlikult allkirjastati sõprusleping 2002. aastal.

Palju tehakse koostööd ja vaheta-takse infot kommunaalteenuste valdkonnas seal-see vee-ettevõttega, samuti sotsiaalhoolekande alal. Võimalikest ühisprojektidest on viimasel ajal räägitud veel keskkonna ja loodus-hoiu valdkonnas, allasutuste töötaja- ja ametnike praktikavahetuse, noortevõlkkogude koostöö jms. alal.

Leksandi vallaga Rootsis on mõningat koostööd tehtud juba enne Eesti iseseisvumist 1991. aastal. Viimastel aastatel on see piirkond olnud üks aktiivsemad koostööpartner-eid mitmes valdkonnas — käsitöö, turism, keskkond, noorsootöö ja õpi-lasvahetused. Seal-see pensionärid on olnud väga huvitatud meie piirkon-nast ja omaelastest.

Oulainen, Leksand, Lillehammer Norras ja Hørsholm Taanis moodus-tavad nimetatud Põhja-maade sõp-rusringi, mis on omavahel koostööd teinud alates 1950-ndatest. 2004. aastal kutsuti selle ringi liikmeks ka Karksi vald.

Peamisteks prioriteetideks selles ringis peetakse laste ja noorte koostööd, samuti on eelistusena välja toodud kultuur ja sport, haridus (õpilaste ja õpetajate vahetus), samuti poliitiline ja administratiivne koostöö. Toimuvad lõua-aastased koostöökohtumised, mil tehakse uusi plaane järgmisteks aastateks.

Väga hea on muusikakoordine koostöö — ühised laagrid ja neile järg-nevad ühiskontserdid, samuti direktorite ja õpetajate kogemuste vahetus. Selle koostöö vilju saime esimest korda nautida 2006. aastal, mil Karksi-Nuias toimus viie muusikakoordine ühislaager.

Lundi vald Rootsis on huvitatud koostööpartner, sest seal on selleks loodud lausa eraldi organisatsioon "Futurum Est". Koostöö algas 1992. aastal. Peamised koostöövaldkonnad on haridus, kultuur ja sotsiaaltöö — kultuurigrupid ja näituste vaheta-mine, osalemine folkloorifestiivalidel, sotsiaalfääri asutuste tööga tutvumi-ne ja kogemuste vahetamine. Karksi-Nuia Gümnaasiumi õpilastel ja õpe-tajatel on tihedad sidemed Lundi ja Veberödi kooliga, vahetatakse õpilas-gruppe.

Täname häid sõpru senise koostöö eest. See on andnud meile võimalusi oma silmaringi ja teadmisi avardada, uusi teadmisi ja oskusi saada ning pannaud paljude meie inimeste silmad särama.

Kairi Ong,
arendusjuht

• Põhja-maade sõprusringi kohtumisest osavõtjad Leksandis 2004. aasta augustis.

KAIRI ONGI foto

VALLAVANEM ANNAB HINNANGU

Vallavanem Arvo Maling, millise hinnangu annate 15-aastasele Karksi vallale?

"Hea hinnangu. Viisteist aastat tagasi polnud vald ja linn veel ühinenud. Liitumine on kindlasti selle aja vahemiku üks saavutus, sest praegu on piirkonnal ühtne arengustrateegia, mida viib ellu ja kavandab volikogu. Ja see arengustrateegia on andnud ka tulemusi kasvõi uute ehitiste näol – kultuurikeskus, lasteaiad ja teede remont, samuti keskusest kaugeimal – näiteks Lilli külamaja renoveerimine. Seega on ehitamiste poole pealt hästi läinud ja ka küülikumine on väga tugev tänu eestvedajale Helve Joonale.

Üleüldse on Karksi valla inimesed olnud aktiivsed. Siin tegutseb kolmkümmend mittetulundusühingut ja on seitse-kaheksa spordiklubi, lisaks võib vabalt endale lubada muusikakooli, spordikooli ja kunstistuudio ülapidamist, mis näitab, et pakutakse palju ka selliseid teenuseid, mis ei tarvitse olla enesest mõistetavad.

Viljandi omavalitsusliidu aastapäeval esitas maavanem ettekanne omavalitsuste arengust. Tuli välja, et kõige tähtsamale tõmbekeskusele maakonnas Viljandile järgnes Karksi vald ja seejärel maakonna teised vallad. See näitab, et vallad lähevad ka maakonna tasandil päris hästi."

Ega te ometi loorberite puhkama jää?

"Vallavalitsus pole raharaiskaja, kes elab inimeste maksudest, vaid vastupidi – volikogu on seda meelt, et vallavalitsust tuleb tegevdata. Eelmisel aastal loime kaks uut ametikohta, mis on andnud jõudu juurde eelkõige valla arendustegevusele. Kui senised vallaametnikud on tegelnud eelkõige kohustuslike tegevustega – ehitustööde väljaandmise ja kirjadele vastamisega ning pole jõudnud tegeleda valla arendamisega, siis kaks uut ametikohta püüavad seda lünka täita."

Kuidas valla arendustegevus välja näeb?

"Eelkõige projektide kaudu."

Kui palju projekte on õnnestunud ellu viia?

"Alati polegi oluline projektide õnnestumine, vaid pigem ka see, et inimesed mõtlevad arengu üle. Aga konkreetset näidetena võib tuua kohaliku meene ja turismi arendamise projekti, kus Karksi käsitöölisi kutsumiseks tehti üheksa tegevust ja oma toodet müüma. Sellest kasvasid välja näitusmüügid.

Praegu on töös Keskväljaku arendamise projekt koostöös lätlastega. Samuti käis projektide alla lasteaia ehitus. Seega võib öelda, et inimeste töö on kandnud viia."

Tulles tagasi selle sünnipäeva juurde, siis kas 15-aastane Karksi vald on noor või vana?

"Ma arvan, et vald on noor. Kuigi meil on nüüd need suured ja ilusad ehitised nagu kultuurikeskus ja lasteaiad, siis üldine pilt, kasvõi Karksi-Nuia kõrvaltänavad, valgustus, elumajad ja vallavalitsuse elumafond, näitab, et palju on veel tegemata. Nii et arengu mõttes oleme me täitsa tuleksed. Meil on küll ehadad tulemused, aga ülejäänud taust näitab, et me oleme veel vaeses ega ole suutnud saavutada kõike, mida soovime."

Noor Karksi vald vajab ka noori inimesi.

"See on raske teema. Noore inimese peab valda meelitama töökoht ja see on eelkõige ettevõtlusest. Teine aspekt on elukoht. Vald on taotlenud munitsipalmaat. Eesmärk on arendada elamumajandust, et näiteks ettevõtjate toel ehitada siia elamu, mida inimesed saaksid osta ja liisida. Meie eesmärk on luua valda juurde head elamispiindu, kuigi töökohti ei pea alati Karksi vallas olema – poleju kauge ka Viljandisse tööle käia. Samas peab sinisel ettevõtjatel olema ka pärasat kvalifitseeritud oskustööjõud.

Ühiskond pole oma arengus jõudnud veel niikaugele, et näiteks keevitaja ja lukksepa tööd hinnataks, valgkraadele aga maal tööd pakkuda pole."

Kuidas veel võiks vald noori toetada?

"Ma arvan, et oluline on ka teavitustöö – panna lapsi mõtlema nende võimaluste üle, mida pakub koduvald. Noored ei tea praktiliselt üldse, millega valla piires tegeleda ja ega neid teemasid pole ka kunagi arutatud. Selles osas peaks noortega kindlasti rohkem tööd tegema.

MAIRE TORIMI foto

Teiselt poolt panevad toetamisele oma piiri ka rahalised võimalused. Aga eelkõige tuleb muuta noorte mõtteviisi, et nad naaseks pärast ameti omandamist koduvalda. See muutus võiks toimuda läbi tihedamate sidemete kohalike ettevõtjatega. Konkreetne näide on kasvõi "Nuia PMT" programmeerimispink, millel töötamiseks oleks vaja arvutiinseneri. Suuremal osal noortest pole aga aimugi, et sellisel tasemel töötamise võimalusi on ka koduvald. See teavitustöö saaks toimuda ka läbi kooli, kus kohalikud ettevõtjad võiksid näiteks käia oma tegevust tutvustamas kord kord."

Kas gümnaasiumiosa säilimine on valla seisukohalt hädavajalik?

"Gümnaasiumiosa säilimine on oluline riigi ja Viljandi linna või kogu maakonna hariduspoliitikast. Arvan, et Karksi vallas peab olema gümnaasiumiteenus kätesaadav ja meil on selleks potentsiaal olemas. Probleemiks võib kujuneda gümnaasiumiosa laste arv kolme-viie aasta pärast, sest neljanda, viienda ja kuienda klassi lapsi on kokku 100. Kui pooled neist saaksid gümnaasistideks, siis on see väga kriitiline arv. Seetõttu on oluline, et need lapsed õpiksid ikkagi koduvald gümnaasiumis.

Gümnaasium ise peab kõvasti tööd tegema ja andma lastele kindluse, et Karksi-Nuia koolist saab sellise hariduse, millega riigieksamite tulemuste põhjal on võimalik minna edasi õppima soovitud kooli. Teiselt poolt võttes peab kool andma sellise hariduse, et aktiivsel noorel oleksid kõik võimalused elus edasi minna."

Mida peate valla tegevuse puudujäägiks neil aastail?

"Linna ja valla ühinemine oleks võinud toimuda varem. See soosiks kiiremat arengut veelgi."

Kas vastusest võib järeldada, et edaspidi võib tulla veelgi ühinemisi?

"Minu arvates võiksid Abja, Mõisaküla ja Halliste kohe ühineda. Karksi valla ühinemine teiste Lõuna-Mulgima omavalitsustega sõltub sellest, kas asub gümnaasium ja Lõuna-Mulgima keskpunkt – kas Abjas või Nuias.

Kümne aasta jooksul võiks tekkida küll ühis vald. Isegi Paistu võiks selle omavalitsusega ühineda, siis oleksid peaaegu kõik Mulgi vallad koos. Lõuna-Viljandima valdadel on juba praegu väga hea koostöö. Ühine suurem rahakott annaks eelise kogu piirkonnale."

Milline on teie nägemus Karksi kultuurisünnilinnast aiandus- ja põllumajanduspiirkonnast?

"Tänu põllumajandustoevõtetule on meie põllud hakanud jälle korda saama. Põllumehi võib muidugi vaid kahe käe sõrmelend üles lugeda, aga nad hoiavad maad korras. Selliseks põllumajanduspiirkonnaks, nagu olime, ei saa me mitte kunagi. Kunagi oli vallas oli umbes 3000 lehma, praegu on ligi 500 lehma. Seda võib aga küll öelda, et Polli Aiandusringute Keskus läheb hästi tänu uuele juhatajale Aive Kikasale ja Eesti Maalüükooli jätkuvalle huvile Polli vastu."

Karksi vald ei saa läbi Lätia...

"Siit läks läbi Balti kett ning Eestist ja Lätist ühendab valgusoptiline kaabel. Asukoha mõttes asume Eesti ja Läti otsesteel. Et seda asendit edaspidi paremini kasutada, tuleks musta katte alla saada Lilli tee ja hiljem ka Ruhja tee. See oleks kasulik mõlemale poolele, sest siis hakkaks siin käima rohkem turiste. Tihti me unustame, et Nuiaist on Riiga vähem maad kui Tallinnas.

Lilli tee valmimiseks peab projekti saama riiklikku tehohu arengukava. Otsust oleks vaja Majandusministeeriumi tasemel, sest tee remont läheks maksma umbes 30 miljonit krooni."

Milline on valla roll külade arengus?

"Meil on ühel poolt traditsiooniliselt tugeva keskusalaga külad ja teiselt poolt hajaasustusega külad – vala ülesanne on tagada igasse külla tugipunkt, kus valla teenus oleks saadaval, nagu internet, ajaleht ja kooskäämiskoht. Samas on küla nii tugev, kui palju seal inimesi elab ja kui aktiivsed on külalanelikud ning kui agaralt nad osalevad seltsitegevuses.

Arvan, et vald ei peaks siin väga vahele segama ja suunama. Meil on selleks külanenemad ja neile loodud toetusfond. Minu arvates toimevad nad päris hästi. Kõik on ikkagi külanimeste endi teha.

Vald on aga teendindusorganisatsioon, seetõttu võiksid inimesed alati julgelt valla poole pöörduda. Usun, et ametnikud püüavad anda endast parimat, et meie inimestel oleks siin hea elukeskkond.

Suovin kõigile jätkuvat koostöövalmidust, sest Karksi valla käekäik kujuneb meie ühise koostöö tulemuseks."

15

Mida arvavad valla elanikud

Valla 15. aastapäeva puhul esitasime küsimusi mittele valla elanikule.

Liia Arras (elukoht Lilli küla), mis on teie arvates olnud valla suuremad saavutused?

"Karksi-Nuia uus kultuurikeskus ja Karksi-Nuia lasteaiad ning Lilli külamaja renoveerimine."

Mis on valla praegused kõige suuremad probleemid?

"Väga lagunenuid tee Lillist Karksi-Nuia vajab remonti. Meie probleemid on veel madal palk ja töökohtade vähesus."

Enn Kangur (elukoht Lilli küla), mis on teie arvates muutunud vallas 15 aasta jooksul paremaks?

"Valminud on suur kultuurikeskus ja remonditud on Karksi-Nuia peatänav ja toidukaupu on rohkem. Lilli külamaja on remonditud ja

Teriingi rappa ehitatud laudtee."

Mida peaks muutma?

"Tuleks kuidagi pidurdada elanike vallast lahkumist, selleks tuleks ettevõtteid ja töökohti juurde luua ja töötajate palka tõsta. Lilli ja Karksi-Nuia vahel on väga kehv tee."

Erik Igalan (elukoht Lilli küla), mis on teie arvates vallas 15 aasta jooksul muutunud?

"Valminud on kultuurikeskus ja Lilli külamaja renoveeritud. Talvel hooldatakse paremini teid."

Mis on Karksi valla praegused kõige suuremad probleemid?

"Lilli ja Karksi-Nuia halb tee ning käärind linna ja küla vahel."

Küsitlenud
Liia Laande

Mida arvavad valla elanikud

1. Mis on teie arvates Karksi vallas muutunud 15 aasta jooksul paremaks?

2. Mis on praegu valla kõige suuremad probleemid?

Vastas Eda Luik (Hirmuküla):

1) "Tänapäevasem lasteaiad ja kultuurikeskus; tänapäevane raamatukogu; sotsiaaltöö paranemine; õpilaste suunatud toetuste valdkondade suurendamine; Tartu maantee ehitus; valla ajalehe ja kunstistuudio olemasolu; heakorra paranemine; aktiivsete ja teatäheliste inimeste kasv; Lilli Loodusmaja loomine ja tegetsemine; võimalus osaleda erinevates projektides ja programmides; inimeste tunnustamine; Karksi Kultuuriseltsi taaskasutuskuse käivitamine ja tegetsemine; arendusõnniku ja projekti-juhi ametikoha loomine."

2) "Täna ei meeta ka Margus Hundi ja tema treeneri sportlikke saavutusi."

2) "Elanikkond vananeb ja laste arv väheneb; töökohti on vähe; vajalikud oleksid noortekeskus, õpilaskodu, sotsiaalmajad ja terviserajad; gümnaasium ootab kapitaalremonti ja küladele parandamist; Karksi-Nuias puudub bussijaam ja rohkem tuleks toetada ettevõtluse arengut."

Vastas Liivi Lebedev (Sudiste):

1) "Suurimad saavutused on kultuurikeskus, Karksi-Nuia lasteaiad ja asula ilme ilusamaks muutmise."

2) "Ilmet saab veel paremaks muuta. Kõige suurem probleem on aga see, et külaelades ei joo küllaldaselt raha. Võikski muuta suhtumist toetada. Külamajad on ju valla omand, need kordatagemist tuleks toetada."

Vastas Kaarel Tammine (Sudiste):

1) "Sudistes pole miski paremaks muutunud, enim on muutunud halvemaks. Puudub kauplus, ei ole

enam head bussiliiklust. Suurim saavutus on Nuia uus asfalt."

2) "Vallal on lahendamata maaelanike teendindamine, külade ja maaelanike töökohad. Tänu tööpuudusele ja teede halvale olukorrale on paljud inimesed maalt lahkunud."

Vastas Vello Pugal (Karksi-Nuia):

1) "Korda on tehtud Karksi-Nuia peatänav, kõnniteed ja tänavavalgustus."

2) "Puudus on söögikohtadest ja puhkekohtadest õhtuseks ajaks."

Vastas Ivi Harju (Karksi-Nuia):

1) "Hvad on päris palju. Kõigepealt peatänav ja kõnniteed, kus saab turvaliselt astuda. Tänu ehitatud kultuurikeskus ja lasteaiad, muusikakool."

2) "Bussijaamades puudub avalik WC. Side äärealade ja keskuse vahel võiks olla tihedam ja suhtlus igal tasandil rohkem. Ka turismindus peaks hoogsamalt arenema."

Vastas Marika Mäekivi (Karksi-Nuia):

1) "Paremaks on muutunud kultuurielu; on võimalus teatrietendusi vaadata. Raamatukogu sai uued ruumid. Valmis said maantee ja lasteaiad. Suurimaks saavutuseks pean kultuurikeskuse avamist."

2) "Suurimaks probleemiks on elanikkonna vähenemine ja vananemine. Vald peaks looma rohkem võimalusi ettevõtluse arendamiseks. Lõimumägede võimalusi pole kasutatud suveviituste korraldamiseks. Suvel pole Karksi-Nuias meelelahutuse poole pealt midagi teha. Läbisõitjate söömise võimalus praktiliselt puudub. Kultuurikeskus võiks filme näidata. Kindlasti tuleks kiiresti renoveerida koolimaja ja spordirajatiset."

Küsitlenud
Signe Pugal

RAHVAARV KARKSI VALLAS 1. JAANUARIL 1993–2007								
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Külalad	2651	2683	2633	2653	2518	2533	2484	2478
K-Nuia linn	2414	2470	2410	2335	2335	2293	2278	2269
Kokku	5065	5153	5043	4988	4853	4826	4762	4747
2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007								
Külalad	2432	2370	2294	2237	2216	2195	2114	
K-Nuia linn	2195	2178	2159	2144	2082	2059	2027	
Kokku	4627	4548	4453	4381	4298	4254	4141	

IIVE KARKSI VALLAS 2000–2006							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Sünnid	48	42	33	40	32	38	34
Surmad	42	69	65	67	47	47	51
live	+6	-27	-32	-27	-15	-9	-17

ELANIKE VANUSELINE KOOSSEIS KARKSI VALLAS 1. JAANUARIL 2000–2007							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Eelkooliealised	315	286	292	272	268	249	246
Kooliealised	698	713	661	613	556	513	473
Tööealised	2771	2677	2591	2558	2561	2605	2572
Pensioniealised	963	951	1004	1010	996	931	963
Kokku	4747	4627	4548	4453	4381	4298	4254

Küsitlenud
Tanel Tabur

Mida räägivad kolme ettevõtte juhid

Karksi valla kolm suurt eraettevõtet tõi ääresse AS "Textuur", AS "Nuia PMT" ja OÜ "Puidukoda". Küsimustele vastavad firmade esindajad Argo Jõgi ("Textuuri" juhatuse esimees), Toivo Kõss ("Nuia PMT" tegevdirektor) ja Peeter Matson ("Puidukoda" juhataja asetäitja).

Kuidas teie ettevõtetel 2006. aastal läks?

Argo Jõgi: "Aktiivselt "Textuur" töötleb palke kuni liimpuiduni ning valmistab puitbriketti ja saematerjali, samuti toodame alates 2002. aastast Karksi-Nuiaale soojusenergiat. Firma on tulus ja rentaabel, me oleme väga rahul oma ettevõtmistega.

Eelmine aasta kujunes edukaks – ettevõtte käive oli 60 miljonit krooni."

Toivo Kõss: "Meie tegeleme põhiliselt hüdrosilindrite, ehitus- ja metallkonstruktsioonide valmistamisega. Ettevõtte käive 2006. aastal oli 170 miljonit krooni – seega on firmal edu olnud. Näiteks 2000. aastal oli käive vaid 13,6 miljonit krooni.

Võtsime kasutusse hüdraulika-tesehhi juurdeehituse, mis tunduvalt parandas meie tootmis- ja inimeste olmetingimusi. Praegu töötab firmas 75 inimest, palk on Eesti keskmine või natuke üle selle."

Peeter Matson: "Meie tegeleme saematerjali hoovaldamisega. Ettevõtte 2006. aasta käive oli 170 miljonit krooni, mis on vallas suurim, töötajaid on 50. Hoovaldatud saematerjalist läheb enamuseks pordiks, põhitruku Euroopa."

Ettevõtte toimimiseks on vaja kolme faktorit – kapitali, tööjõudu ja toorainet. Kas puidufirmadel ikka toorainet jätkub?

AJ: "Meie tootmisharu on küll selline olukord, et müüa on väga kerge ja tulus, kuid tooraine osmine on raskendatud, sest tarimine maailmas kasvab tänu Ida-Euroopa ja Hiina turu kasvule, samas tooraineressurssid ehk mets ei kasva üledo. Tooraine raskendatud hankimise tõttu oli ka eelmisel aastal väike tagasilangus. Lootsime paremat, sest tellimusi oli rohkem ja tootmisvõimalused oleksid lubanud rohkem toota, toorainepuudus aga mitte.

Puidu hinnad on tõusnud ligi 40 protsenti. See põhjustas sellel aastal Karksi-Nuias ka soojahinna tõusu. Lahendust näeme Venemaa metsaressurssides, Eestist tuleb vaid 30 protsenti toorainest."

PM: "Meie tooraine tuleb samuti Venemaalt. Idanavaar saematerjalide tollimaksu ei pane, kuid polt teadla, mida tulevik võib. Selle aasta pehme talvi soosib tooraine defitsiiti. Venemaal on palgid maha lõigatud, aga neid ei saanud soojade ilmaga välja tuua."

Kui toorainet ei jätku, kas siis pole karta ettevõtte sulgemist?

AJ: "Kartma peab ikka, sest Eestis on puidutootmist rohkem, kui tooraine lubaks, ning osa neist peab paratamatult koormale tõmbama – kas meie või keegi teine, seda näitab aeg."

Meie ettevõtte suund on olnud teistest küll veidi erineva, kuna me ei rajanud oma tootmist mahule, vaid

võtsime sellise suuna, et kui me ka puitu poole vähem saame, tuleme ikka välja. Siis läheb ettevõtte lihtsalt püsimapiiril pole näha, pigem küll tulema kasvada Venemaa tooraine abil. Seetõttu on "Textuuri" plaanis laiendada tootmist Venemaale."

PM: "Meie ettevõtetel praegu pole sulgemist karta. Küll on juba järgmised suuremad investeeringud plaanitud teha väljaspool Eestit.

Asume riigis, kus pole praegu piisavalt ühtegi meie ettevõtlusele soodsat tegurit, siis tuleb liikuda kas toorme lähemale või odavam tööjõu suunas."

TK: "Nuia PMT" pöörab oma pilku Soome, Rootsi ja Norra turu poole. Esialgu nõuab Põhjamaade turule minek suuri investeeringuid: koolitus, kvaliteeditunnistused jne. Esimese proovipartii silindrid saatsime juba ära."

Argo Jõgi, kas Karksi vallale soojusenergia tootmine on mõlemale poolele kasulik?

AJ: "Meie soojuse hind on tõi vabariigis üks madalaimad: 1. jaanuaril 500 krooni megavatt-tund, mujal Viljandimaal on see vähemalt 20 protsenti kallim.

Odavad soojusenergiat võimaldab üks katlamaja, mille abil varustame nii oma kaitist kui linna. Linna kütmiseks ei pea me ühtegi inimest tööle võtma. Kallimalt ei müü me sellepärast, et teenime nimetatud hinda kasutades normaalselt kasumit.

Võib-olla tõuseb soojuse hind aasta pärast 10 protsenti. Samas on soojatootmine kindel tululaik, kasu palju lisakulutusi ei lähe. Oleme selle äriaga väga rahul."

Kuidas saab vald aidata kaasa kohalike ettevõtete arengule?

AJ: "Vallal pole selliseid vahendeid, et konkreetselt ettevõtet aidata.

Kuid pole karta Karksi vallast tootmise äraviimist, sest sinna asukoht on meie ettevõttele väga soodne. Lähipiirkonnas on vähe palgi varuvald ettevõtteid, samuti saab toorainet tuua Lätist. Raudteed ja maanteed soodustavad kauguses ja palgi saab varuda kuni 200 kilomeetri kauguselt üle Eesti."

PM: "Vald otseselt tooraine ja ettevõtluse asjus aidata ei saa, aga kaudselt on oluline see, et inimestel oleks siin vallas midagi teha, et neil oleks hea elukeskkond, alustades koolimajade ja lasteaedade, lisaks elumajade, infrastruktuuri. Samuti tuleb kindlasti valda noori, et nad siit ära ei rändaks."

TK: "Tootmise poole pealt ei saa vald aidata, ainult ehk paberimajanduse kiire tootmise näol, aga Karksi valla puhul see toimib."

• Argo Jõgi
MAIRE TORIMI foto

• Toivo Kõss
JAAN PÄASUKESE foto

• Peeter Matson
MAIRE TORIMI foto

Vald saab aidata tootmisele kaasa sellega, et infrastruktuur on paigas. Kui seda ei ole, siis on vald määratud häbumisele. Peavad olema korralik koolimaja ja lasteaiad, et kui noor lastega pere tahab siia tulla, siis on tal koht, kuhu lapsel panna.

Samuti peab olema õhtul väljamineku võimalus, mis Karksi vallas praktiliselt puudub. Kui enne üheksakümneid aastaid õhtul kell kaheksa restorani soovisid minna, siis ei tarvisenud see õnnestuda, sest elava muusikaga restoran oli rahvast täis. Praegu praktiliselt sellist kohta pole. Konkreetse näitena võib tuua ka Kauka baari, kuhu käidi isegi Tallinnast ja kuhu oli raske kohta saada.

Minu ettepanek on kas koolituskeskuse või muud avald restoran kas või kaks päeva nädalas – näiteks reedel ja laupäeval, sest inimesed, eriti noored soovivad ju kasugil üksteisega suhelda. Kui kümne aastat tagasi veel Eestis inimesel restoranihaldajal polnud, siis nüüd minnake sööma kas Viljandisse või Tallinna."

PM: "Kui aga täna Karksi-Nuias restoran avada, siis esialgu ta ennak- välja ei veaks, mingi aeg ollakse kindlasti miinustes. Tõenäoliselt peaks restorani rajamisel olema esialgu valda toetus, sest vaba aja veetmise kohta oleks hädasti vaja."

AJ: "Nüükoegade ajal töötasid restoraniid kooperatiivi all ja kasumi teenimine oli ise küsimus. Töö käis pigem plaanimajanduse reeglite järgi, mis erineb suuresti tänasest majanduskorraldusest.

Arvan, et ainult restorani avamine noori Karksi valda ei too. Samas võiks restoran Nuias olla, samuti väike hotell."

Mis hoiaks noori Nuias kinni?

AJ: "Noori tõmbab linna. Nad tahavad seal käia ja keelata ju ei saa. Maarahvastiku vähenemise vastu on raske rohtu leida. Samas on Karksi-Nuias olemas ujula, võimla, kultuurikeskuse ringid, sportimis- ja trennivoimalus. Kui inimene soovib millegagi teha, siis tal see võimalus siin on."

Kas noorte valda tagasitulek oleks ettevõtetele oluline ka tööjõu seisukohalt?

PM: "Meie ettevõttes töötavad eelkõige noorema generatsiooni esindajad. Uhel hetkel võib tõi tekkida olukord, et kasvamine võib saada probleemiks."

AJ: "Selleks et noor inimene Karksi valda jääks, peab maksma korralikku palka ja seda kvalifitseeritud töötajatele, kelle netopalgad algavad 8000 kroonist. Kehvemat oskustega inimeste palgad on muidugi väikesemad. "Textuur" on oma töötajate professionaalsusega väga rahul, loomulikult peab toimima pidev kontroll.

Meie ettevõttes pole kunagi tööjõuprobleemi olnud. Selleks puhuks on meil välja töötatud konkreetne programm."

TK: "Ma tegin kaks aastat tagasi oma firmas analüüsi, millest selgus, et töötajate keskmine vanus on üle 50, mis tähendab, et kümne aasta pärast on plats puhas. Kui me valda noori ei kinnista, siis pole siin ka lapsed, kes koolis käiks jne. Samas on siiski hakanud meile tulema ka noori inimesi, sest oleme võtnud neid praktikale ja maksnud töö eest korralikku palka. Meil käib töölist ka mujalt – Viljandist, Abjast ja Hallistest."

Valla elanikkond ikkagi pidevalt vananeb ja peab leidma lahendusi, kuidas noori siin hoida."

PM: "Kõik algab ikkagi töökohast, et mida rohkem on töökohti ja inimestel raha, seda paremini saab ka muud hüved rahuldatud. Kõige olulisem on ikkagi atraktiivne töökoht."

Ütlete, et atraktiivne vald. Kas vald peaks ennast rohkem reklaamima?

AJ: "Tegelikult on Karksi juba praegu peajagu üle naabervalladest Abjast, Hallistest ja Mõisakülalt. Siin ikkagi süsteemid toimivad, töökohad jäävad siia ka edaspidi ning probleem pole. Korraliku söögikoha avamine võiks olla seetõttu perspektiivikas. Samas nõuab see kohe alguses paarkolm miljonit krooni investeeringuteks, mille tagasiteenimine võtab arvatavasti kaua aega."

PM: "Vald saaks ennast teha atraktiivsemaks ikkagi läbi siin paiknevat ettevõtet või meelitada siia uusi ettevõtjaid, kelleks on ju eelkõige noored. Vald peaks jälgima gymnaasiumi lõpetavate noorte käekäiku ja toetama noorte ideid, samuti võiks vald pakkuda välja odavamaid elumukruntide.

Noorel inimesel peab olema mingi kindlustunne tuleviku suhtes ja võimalus rahuldada oma ambitsioone. Siit edasi on järgmine samm uute töökohade tekkimine. Kui noorel inimesel on töökoht, siis pole tal põhjust siit ära minna."

Tuleks võtta kutsekoolide õppeprogrammi valdade ametikohtade tutvustamine ning seeläbi avada huvi nende omandamise vastu."

AJ: "Elamukruntide vald arvatavasti

ti isegi leiaks. Samas on maja ehitamine riskantne, sest ehitamiseks kuluvat kaht miljonit krooni on raske tagasi saada võrreldes kasvõi Tallinnaga, kus kinnisvara hind ise on juba garantii. 10 000-kroonise palgaga inimeste pole võimeline leidma raha, et maakohas endale maja ehitada. Maapundus ei tohiks siin küll olla.

Meie ettevõttes pole kunagi tööjõuprobleemi olnud. Selleks puhuks on meil välja töötatud konkreetne programm."

TK: "Ma tegin kaks aastat tagasi oma firmas analüüsi, millest selgus, et töötajate keskmine vanus on üle 50, mis tähendab, et kümne aasta pärast on plats puhas. Kui me valda noori ei kinnista, siis pole siin ka lapsed, kes koolis käiks jne. Samas on siiski hakanud meile tulema ka noori inimesi, sest oleme võtnud neid praktikale ja maksnud töö eest korralikku palka. Meil käib töölist ka mujalt – Viljandist, Abjast ja Hallistest."

Valla elanikkond ikkagi pidevalt vananeb ja peab leidma lahendusi, kuidas noori siin hoida."

PM: "Kõik algab ikkagi töökohast, et mida rohkem on töökohti ja inimestel raha, seda paremini saab ka muud hüved rahuldatud. Kõige olulisem on ikkagi atraktiivne töökoht."

AJ: "Karksi vallas pole asjad üldse halvad. Võrreldes kümne aastaga on olnud suured muutused: uus tee, lasteaiad, remonditud tänavad jne. Aga kahe aastaga ei saa ehitada seda, mis tuleb ära teha kolmekümneks.

Karksi on Eesti ulatuses üks edukamaid valdu. Järgmine samm, mida peaks vald ette võtma, on tänavate ja kooli remont."

Kas kokkuvõttes võib siiski öelda, et Karksi vallal läheb hästi?

AJ: "Jah, sest valda juhitakse hästi, ettevõtetel on konkurentsivõimeliselt ja ettevõtete maksumed tulnud rahaga saab vald omakorda tegelda infrastruktuuri täiustamisega. Samuti pole näha, et ükski ettevõtte vallas pankrotti läheks või ära kaoks, vastupidi – nad võivad laieneda."

PM: "Piirkonda on tekkinud stabiilsed ettevõtted, kes pakuvad piisavalt töökohti. Kogu valla areng ja heaolu sõltub piisest detailidest ja suurte hüpoteedide pole võimalik edasi minna. Vald on selles mõttes nagu ettevõtte, kus iga väike detail moodustab lõpuks kokku terviku."

TK: "Ka mina arvan, et see on suletud ring, sest Karksi valla ja volikogu koostöö on muutunud viljakaks just praeguse vallavanema ja volikogu esimehe juhtimise all. Teiselt poolt ilmestavad valda edukad ettevõtted, kes maksavad inimestele head palka. Valla arengu eeldused on nende kolme osapoole – vallaelaniku, ametniku ja ettevõtja – üksteise täiendamine.

Küsitlenud
Tanel Tabur

KOHALIKE OMAVALITSUSTE AASTAPÄEV

• Piret Koorep

tapäev on taas tähistamisel. Sel puhul koondatakse vallaleht "Karksi Sõna" meenus- ja visioonilugusid.

Minu arvates on ajaleht ühisvalla üks sümbol. Polli valla ja Karksi-Nuia linna omavalitsuste esimesel kümnendil leppisid toonased juhid kokku, et moodustatakse ühine ajalehetootmis- ja muudatused. Ühed andsid oma panusena lehele nime "Karksi Sõna" ja selle tööstruktuuri, teised töid lehepääse kujunduse ja kaastööd.

Juba enne ühiseks omavalitsuseks muutumist tuli ühendtoetust iga lehenumbri väljaandmiseks kokku, et kohaliku elu ja valitsuse hääl rahvana viia. Oma loo valla aastapäevaks markeeris sõnadest "kohalik" ja "omavalitsus".

KOHALIK. See on miski, mis mujalt vaadates veidi konarlik ja kummalinegi võib paista, sest ei teata ega tunta kohalikke lugusid, kohalikke tegijaid, külanimesi ega nende eluolu. Seda ei saagi tunda, kui kohalikud sellest ise ei kõnele või kui see just kirjasaanuse ei raita, nagu vallakirjutaja ja kirjamees August Kitzbergi aegadel, või moodsamal ajal digitaal-

sel moel mujale ilmas ei levitata. Värvikaid ja humoorikaid kohalike lugusid on aga kohalikus omavalitsuses ikka juhtunud.

Oli 1996. aasta jõulueelne aeg, kui omavalitsus otsustas eakatele vallakodanikele väikese rahalise jõulutoetuse anda. Rahaümbrik polnud kuigi mahukas. Sai lisatud hiljuti trükitud raamat "Karksi kihelkonn" ning teele!

Läksime kahekesi: mina, sotsiaal- töötajast vallaametnik, ja vallavolikogu liige Helve Joon. Talvine päev polnud pikk. Üsna pimedas jõudime Koni tallu, kus elas Rudolf Jours. Perere koer oli sõbralik, suurt haukujat täst polnud. Astusime edasi. Ikka väliksusest eeskotta, kus mitu uut maja sisse muude poole viisid. Millisele uksele panna? Hetk ära peetud, otsustasime, et kopsime selle taga, kust krõbitamist kostis.

Mina koputasin. Helve pani ette: "Laulame jõululaulu, sõit!" No lausime üksteisega edasi. Ikka väliksusest eeskotta, kus mitu uut maja sisse muude poole viisid. Millisele uksele panna? Hetk ära peetud, otsustasime, et kopsime selle taga, kust krõbitamist kostis.

väikest kambrit vaatas vastu riideid kohendav Ruudi. Olime keremurgu ukse taga laulu lõõnud ja tuppa lastmist nõutanud.

Oli väga puhas ja õdune kodu ning muhe pererahvas. Naljalugu jäi jutustada ja meenutada, Rudolfit mäletada.

OMA. Omaga on nagu ikka: ühtede olema, teistele võõras. Neile, kes iga päev vallatööd teevad, on vallamaja tegemised järjepidevalt teada, omavahel arutada ja ehk jageldagi. Seega üsna omandad. Olenemata omavalitsuse erinevustest on see mujalgi üsna ühtmoodi.

Tihti satub vallamaja suisa võõras või ustulnukast vallakodanik. Tuleb teed küsima või paberid nõutama või äbi saama. Võõrale on vallamaja asutus, kus enamasti on ikka keegi, kes talle otsitu või soovitu juurde jõudmiseks juhust annab.

Päris oma valla kodanik või oma töised plaanid selle valla sidunud ettevõtja väga tihti valla peasuutse ei jõuagi, sest e-kiri ja telefonivestlus ning toiming, mis valla asjaajamist nõuavad, on ainsad, mis teada oma ko-

haliku vallaasutusega seovad. Valla kodanik saab endaga ise hakkama – lastagu vaid rahulikult olla, oma seada, omast ja omandest rõõmu tunda.

VALITSUS. Pragmaatikud sõnavad: "Valitsused tulevad ja lähevad!" Valla pikim valitsemisaeg on nüüdseks nel aastat. See on huvitav aeg. Vallavanema ja volikogu liikme kogemustest on neid teinud, inimesi ja tegusid, millest siirast heameelt, kohtumise- ja äratundmisrõõmu tunnen, inimesi, keda hindan ja austan. On ka õpetlikke kogemusi, mis oma toonases traagikas täna muheluse mõtetes toovad ning mille taustal mõnd inimest, olukorda või tänaust uut ülesannet huviga ja uuesti saan hinnata.

Arvan, et tänu koduvalla valitsuskogemusele olen ma hädaldamise asemel pigem imestama õppinud ning ootamatust olukordadest vähehaaval kerides alguse leidnud, tegevenud ja julgenud. Aitäh!

Piret Koorep. "Karksi Sõna" toimetuse liige aastatel 1996–2003, sotsiaal- ja kultuurialase ameti liige aastatel 1995–1999, vallavolikogu liige ajavahemikul 1996–1999, vallavolikogu liige aastatel 2002–2005, vallavanem aastatel 2001–2002

Karksi-Nuias elab hariduslembene rahvas

Sajandi teisel poolel oli ajalooline Mulgimaa tuntud oma jõukate talude ja linakasvatuse poolest. Mulgi maine juurde kuuludis arukus, kaalutletud valikud, hariduslembus ja äärmine kokkuhoidlikkus.

Juba 1687. aastal alustas Karksi-maail tööd esimene kool. Aastal 1724 asutati Karksisse köstri ametikoht. Nõuti, et köster oskaks lugeda, ta pidi olema hea lauluhäl ja ta pidi talupoegade lapsi õpetama. Esimesed andmed selle kohta, et Karksi köstriajas (asus praeguse õpetajatejama kohal) töötas kool, pärinevad 1736. aastast.

Aastal 1957 alustas Nuias Kesk-kool tööd kauni Halliste ürgoru kaldal ja 1960. aastal valmis kolme korusega hoone. 1995. aastast kannab kool Karksi-Nuia Gümnaasiumi nime.

Pärast keskkooli asutamist hakkas õpilaste arv järjest kasvama, tekis suur vajadus uute klassiruumide järele. Kahes vahetuses töö lõppes 1979. aastal, kui valmisid õppekorpused. 1982. aastal sai kool spordisaali koos ujulaga. Kooli juurde kuulub 13 500 ruutmeetri suurune staadion koos staadionimajaga.

Koolis töötab praegu 75 inimest, nendest 45 on põhikohaga pedagoogilised töötajad (7 meest ja 38 naist) ja 3 pedagoogil pole siin põhikoht. 2 õpetajat on pedagoog-metoodikud, 9 vanempedagoogid ja pedagoogid 31 õpetajat, üks jätkab õpinguid ülikoolis.

Õpetajate keskmine vanus on 51 aastat.

Põhikooli lõpetajatest on viimasel aastal jätkanud õppimist keskmiselt 96,6 protsenti õpilastest, neist enamik on hakanud õppima Karksi-Nuia Gümnaasiumis. Ka enamik gümnaasiumiastme lõpetanud hakkab õppima kõrgkoolis või kutseõppeasutuses.

Gümnaasiumiastmes õpetatakse peale kohustuslike ainetega veel infotehnoloogia aluseid, riigikaitsel ja autoajandust.

Õppimist ja õpetamist toetab aktiivne osalemine maakonnas ja üleriigilistel olümpiaadidel, võistlustel ja konkursidel, kus meie õpilased on saavutanud tunnustust ja auhinna-lisi kohti. Maailma parim juunior 2006. aastal ja juunioride kahekordne maailmameister Margus Hunt on viinud Karksi valla ja Karksi-Nuia Gümnaasiumi maailmakaardile.

Meie õpilased on koostanud palju ajaloo- ja kirjanduslaseid uurimistöid, kuid ka kohalike traditsioonide ja elu kohta, nagu "Mulgimaa rahvakalender", "Rahvatantsust Karksi vallas läbi aegade", "Tantsimisest, tantsudest ja tavadest endisaegse Mulgimaa Karksi ja Halliste kihelkonnas". Uurimistööde koostamisele ja väljaannetele on igati kaasa aidanud Lille-Astra Arraste, Rasmus Arraste, Anneli Arraste, Karin Valksaare, Ivi Liiv, Karksi Kultuuriseltsi rahvakultuuri õpituba, Mulgi Kultuuri Instituut, Eesti Kultuurkapital, Kohaliku Omaalgatuse Programm, Karksi Valla Kultuurikeskus ja Karksi Vallavalitsus.

Koostööd tehakse Rootsis asuva Gunnesbo kooliga, toimunud on regulaarsed õpilaste ja õpetajate delegatsioonide vahetused. Sellele on kaasa aidanud Lundis tegutsev organisatsioon "Futurum Est" Monica Josefsoni juhtimisel. Kontakt Lundiga on kestnud 12 aastat.

Osaleme "Comenius I" projektis

teemaga "Euroopa piirid — põhjuse, mõju kaasajale ja teed nende ületamiseks", mille koordinaator on õpetaja Salme Allik. Partnermaad on Saksamaa (Hildburghausen), Itaalia (Lanciano), Hispaania (Rota) ja Poola (Krakow). Projekti on kaasatud 11 õpetajat ja ligi 40 õpilast. Toimuvad õpilaste ja õpetajate vahetused. Projekt on viinud Poola festivalile, on valminud kooli tutvustav videofilm. Osaletud on loominguiliste tööde konkurssidel, kus Karin Kukkk tõi meie kooli kolmanda koha preemia. Hindaja oli Itaalia žürii.

Alates 2006/2007. õppeaastast osaleme "E-Twinning" projektis.

Koolis töötab õpiabi ühendus, kuhu kuuluvad logopeed, sotsiaalpedagoog, abiõpetaja, parandusõppe õpetaja, psühholoog-nõustaja, tervishoiutöötaja, direktor ja õppealajuhataja.

Õpilased saavad tundeid väliselt aega sisustada 36 huviringis, neile lianduvad spordikool, muusikakool, kunstistuudio, korvpalliklubi, jalgpalliklubi, jalgrattaklubi, võrkpalliklubi, küüseltsid ja kultuurikeskuse huviringid.

Kooli juures tegutseb 9 rahvatantsuringi, 6 muusikaringi, koolibänd, pillimängu algõppe- ja folklooriringi ja 5 spordiringi, tegeldakse keramikuga ja klaasitööde, tehnoloogiaõppe ja liikluskasvatusega. Koolis on sihikule võtnud noorte laulu- ja tantsupeo Tallinnas.

Gümnaasiumis antakse välja koolilehte "Koolikirjak" ja almanahi "Väikeveli". Värskeid uudiseid ja töökorraldusest koolis saab lugeda internetist kooli koduleheküljelt (www.kng.vil.ee). Alates sellest õppeaastast on kasutusel e-päevik.

Koolis on loodud õpilasomavalitsus, mille liikmed aitavad korraldada üritusi koolis, vallas ja maakonnas. Osaletakse valla noortekogu ja maakonna õpilaskogu töös.

Kool tahab kujuneda Lõuna-Mulgimaa gümnaasiumiks, mis tähendab väheneva õpilaste arvu korral töist väljakutset. Me ei tohiks unustada oma juuri ja kõike sellega seonduvat.

Keskhariduse andmisest jääb pool sajandit seljaltaha ning käes on sobiv hetk täiendada kooli nime kodukandist pärit kirjamehe August Kitzbergi nimega. Nii hoiame au sees oma esivanemate traditsiooni ja mälestusi ning väärtustame kodukanti.

Oleme ja jääme õppivaks kooliks, kus üks eesmärk on akadeemilise hariduse andmine, et säiliks gümnaasium ka järgnevat aastakümne jooksul. Leian, et lisaks akadeemilisele harule tuleks luua valikainetel põhinev õp-pesuund. Need käteksid kohalikuks rahvakultuuri, mulgi keelt ja meelt, keskkonnaõpetust koos teadmiste omandamisega aianduse valdkonnast. Olemasolevate ressursside (staadion, võimla, ujula) baasil tahame teatleda spordikallakuga klassi avamist.

Kool loob vundamenti, annab tiivad ja jõu ning energia elu astuval noorele, et ta suudaks tõusta lendu ja lennata seni, kuni püstitatud eesmärk on saavutatud.

Kalle Vister, Karksi-Nuia Gümnaasium direktor

• "Comeniuse" projekti osalejad külas gümnaasiumis: esireas vasakult Itaaliast koordinaator Annalisa Zuccarini, koolidirektor Nicola Di Tullio ja inglise keele õpetaja Lucia Rano ning Saksamaalt koordinaator Andrea Ultrich ja õpetaja Björn Greiner.

Mida arvab kauaaegne koolidirektor kooli ja valla suhetest

Endel Lepik, tööasite praeguse Karksi-Nuia Gümnaasiumi direktorina 28 aastat (1972–1999). Kas teie arvates on kooli ja valla suhted viimase 15 aasta jooksul muutunud?

"Mul on raske hinnangut anda, sest olin direktor siis, kui Karksi valla praktiliselt ei eksisteerinud. Viimased kümme aastat olin ma kooli juht Karksi-Nuia linnas tingimustes, aga suurema osa tollest ajast allus kool õtse Haridusministeeriumile ning valla ning linnaga otseselt pistmist polnud.

1990-ndate algul olid rasked olud, sest tegemist oli iseisesevuse esimeste aastatega. Eelarve oli väike, vaid kahe miljoni krooni piires. Täna on koolil suhteliselt suur eelarve – üle 10 miljoni krooni ehk võrreldes minevikuiga on kool muutunud märksa jõukamaks."

Kas raha garanteerib kooli kvaliteedi?

"Raha täidab kooli elu olulist rolli. Kooli remont ja materiaalne baas sõltuvad ju rahast."

Ja teised rollid?

"Õppekasvatustöös on praegu kool praktiliselt üks jaeatud. Minevikus oli ühiskonna roll kasvatustöös märgatavalt suurem – kõik töökollektiivid sekusid võrdlemisi otseselt kasvatusprotsessi, samuti hoiti silm peal laste õppedukusel. Tänapäeval aga seisab ühiskond kõrval ja õpetaja peab kasvatustöösse."

Kas ühiskond ootab kooli liiga palju?

"Tingimata ootab liiga palju. Arvatakse, et kool suudab kõik üksinda ära teha. Samas peab olema ikkagi koostöö kodu ja kooli vahel, praegu on kodu osa äärmiselt väike. Kui alustada näiteks vanematest, siis paljud isid töötavad välismaal ja nendega pole võimalik laste käitumist arutada, rääkimata sellest, et nad oma võsude silma peal hoiaks. Vanematel on raske laste käitumise eest vastutada, kui nad käivad tööl Soomes või Tallinnas ning jõuavad koju vaid nädalavahetustel.

Perekonnas peaks jaguma nii emarmu kui isarmu. Praegu jätkub vaid emarmu, isa kõva sõna napib."

• Endel Lepik

Samas suureneb surve koolile.

"Loomulikult suureneb. Vanemad loodavad, et kool teeb kõik ise ära, et laps saaks hästi kasvatatud ning omandaks hea hariduse ja distsipliinitunnetuse. Kool ja õpetajad ükski ei saa siin midagi ära teha, kuna kasvatustööd on kooli ja perekonna ühistöö."

Gümnaasium on ikkagi valla arengu üks võtmekohti.

"Seda kindlasti. Vallavalitsus sekub seetõttu aktiivselt koolitöösse näiteks hoolekogu kaudu ja ka otseselt. Volkogus arutatakse praegu rohkem kooli materiaalsel baasi ja remondivõimalusi, õppe- ja kasvatustööd on jäänud veidi tahaplaanile, aga tõenäoliselt hakatakse edaspidi ka selle vastu rohkem huvi tundma."

Samas on väljaspool oleva inimesel raske mõista koolimehhanismi toimimist.

"Muidugi on raske, sest inimene näeb seda, mis tänaval juhtub, ja annab selle järgi oma hinnangu, öeldes: see koolivärk on vilets. Kui vaadata maakonnalehes politseiteateid, siis seal on purjus, viisakate ja hulliganitsevate alaealiste kohta pidevalt teateid. See on tõsine probleem."

Seega ei saa muutused toimuda ainult kooli sees. Muutuma peab kogu ühiskond.

"Loomulikult on see kogu ühiskonna probleem. Eelkõige peab tulema appi perekond. Ühiskonna rolli suurendamine on muidugi problemaatiline."

Tänases Eestis püütakse kooli tööd hinnata eelkõige riigieksamite tulemuste põhjal. Mis hinnangu annate riigiesamitele?

"Mina isiklikult riigiesamiteid ei poolda ja riigeksam on teatud määral ka õnneasi. Oigem oleks, et õpilane õpib koolis rahulikult kõiki aineid. Praegu aga pühendatakse paljudes koolides viimane pool aastat ainult riigeksamiainete tuupimisele. Õpilane peab aga saama kõikides ainetes hea tulemuse. Ja peaks sooritama kooli lõpuksamid ja kõrgkooli minnes sooritama sisseastumiseksamid.

Eesti kõrgkoolides on tütarlaste enamus, kes on noorem eas pearemad õppijad ja ka tuupijad, poisid teevad tõsisemalt tööd vanemas eas ja kui eksamitega saaks poisse kõrgkoolidesse rohkem sisse, siis ka nende tase paraneks ning noori haritud mehi tuleks juurde."

Kui riigeksamid ei anna kõige objektiivsemat pilti koolis tehtava töö tasemest, siis mis annab?

"Arvan, et hinnangut tuleks anda selle järgi, kui palju selle kooli lõpetajad õpib kõrgkoolis. Omal ajal jätkas kõrgkoolides õppimist 40–45 prot-

senti Karksi-Nuia Keskkooli lõpetajatest. Paljud noored omandasid just õpetaja eriala."

Praegu käib arutelu selle üle, et tõsta aegse näiteks keevitaja- ja lukksepatöö. Kõrgharidus polegi alati olnud.

"Töoinimesse aegse töstmine on muidugi olnud, sest keevitajad, potseppasid ja teisi niimõeldatud lihttooteid tegevaid inimesi ju ühiskond vajab. Neid peab aga ette valmistama kutsekool, seetõttu on olnud, et kõik õpilased lõpetaksid vähemalt põhikooli ja lähemal edasi kutsekooli või lõpetaksid gümnaasiumi ja sealt edasi kõrgkooli – edasiõppimine ja ameti omandamine on väga oluline."

Mis reetseptiga läheks noor inimene kooli tööle – kas palga suurendamisega või ühiskonna mõtteviisi muutumisega?

"Parem oleks muidugi, kui mõtteviis muutuks, aga raha on ka arusaamadega. Meie valla noore õpetaja toetuski on juba teatud lahendus. See aeg pole enam kaugel, mil noored tuluvad kooli, sest suurem osa niimõeldatud soojadest kohtadest on hoivatud. Ta peab paratamatult lõpuks ka maale ja kooli tööle tulema.

Minu kui direktori ülesanne oli leida noori õpetajaid, sest Karksi-Nuia kool kasvas minu juhtimise ajal väga kiiresti 400 õpilase pealt 900-le ja uusi õpetajaid läks iga aasta vaja. Direktorina käisin ma Tartu Ülikooli ja Tallinna Pedagoogika instituudi vahel lõpetajatega kokku leppimas. Mäletan, kuidas omal ajal üks üliõpilane ütles, et teil on hea kool küll, aga pangetraktor ette ja tooge see kool Tartusse, siis tulen teile õpetajaks, maale ma ei tule. Samas on ju maal omad võlud ning kooli otsida ja vaeva näha, küll siis siia ka noori tuleb. Vanemad õpetajad peavad ikka õigel ajal pensionile saama."

Mis juhtub siis, kui gümnaasiumiosa vallast kaob?

"See sõltub meie valla juhtkonnast, kas gümnaasiumiosa säilib või mitte. Eelkõige tuleb hoolt kanda selle eest, et gümnaasiumiosas oleks õpilasi – minimaalselt 60 õpilast. Meil on ju tõsine konkurent Abjas. Maakonna arengukava näeb ette, et Lõuna-Mulgimaa jääb üks gümnaasium.

Minu arvates on Karksi-Nuia võimalusi rohkem kasvi materiaalse baasi poolest: koolil on võimla ja ujula ning samuti rohkem ruumi. Vanast lasteaiast tuleks ehitada õpilaskodu, siis saaksid õpilased tulla siia ka kaugemalt.

Gümnaasiumiosa kadumisele oleks Karksi-Nuiale suur traagika."

Kas valla inimesed, sealhulgas lapsevanemad saavad kuidagi gümnaasiumi arengule kaasa aidata?

"Lapsevanematele tuleb südamele panna, et nende järeltulijad õpiksid ikka Karksi-Nuia koolis. Praegu lähuvad paljud Viljandisse lootesse, et seal saab parema hariduse.

Lapsevanem peab veendumata, et kõige parema hariduse saab laps oma kodus – siin on distsipliin ja kord parem, vanem saab tal silma peal hoida ja tegema Karksi-Nuia koolis ole halvad õpetajad. Õks õpilane peab ise ka mees olema ja tööd tegema. Seega peab tõstma Karksi-Nuia Gümnaasiumi mainet ja teadvustama, et meie õpilased saavad siin hea hariduse ning suudavad jätkata õpinguid kõrgkoolis või tehnikumis."

Küsitlenud Tanel Tabur

• Traditsioonilise tõrvikutega jooksu start 2006. aasta oktoobris.

MARGUS MÕISAVALLA foto

Täna Karksi-Nuia Lasteaias

Lasteaed võimaldab Karksi valla koolieast noorematele lastele hooldu ja alushariduse omandamist.

Lasteaiatöötajate hoole all on 144 last kaheksa rühmas, neist kaks liit-rühma asuvad Karksis, Karksi-Nuia uues hoones toimetavad kuus rühma 111 lapsega. Täna töötab lasteaias 38 inimest, neist 20 pedagoogi. Kõik õpetajad täiendavad end pidevalt, on olemas koolitusplaan, mille tähtsust analüüsitakse igal aastal.

Kinnitatud on lasteaias põhimäärus ja logo, töösiskorraeeskirjad, lasteaiada vastuvõtu ja sealt väljaarvamise ning pedagoogilise nõukogu tegutsemise kord, meelepea lastevanematele ja oma koduleheküljel. Koostöös kõigi töötajatega on valminud lasteaias arengukava aastani 2010. Pedagoogide töörühmades osalevad peale õpetajate logopeed, muusikaõpetaja ja tervishoiutöötaja.

Lasteaias on oma õppekava. Viimastel aastatel on juurde tulnud põnevaid ettevõtmisi. Palju pöörame tähelepanu keskkonnaõpetusele, et juba varajast lapsepõlvest tekiks lastel loodusearmatus ja hoidev suhtumine elukeskkonda. Tihti käime lastega jalutamas ja lähimbruses matkamas ning korraldame väljasõite. Plaanis on lähematel aastatel välja töötada looduse õpperada.

Viimasel kahel aastal oleme osalenud ülevabariigilises keskkonnaprojektis „Okokrati“, milles on kaasa löönud peaaegu kõik lasteaialapsed koos personaliga.

Lasteaias õppekava iseloomustavad märksõnad läbi aastate on olnud vaimus, isetegemise rõõm ja loovus. Lasteaias on pikaajalised traditsioonid. Suurt rõhku pannakse keskkonnateadlikkuse kujundamisele, rahvakalendri tähtpäevade tundmisele, teatri ühiskõrvaldustele, näitustele ja koostööde teiste Karksi valla asutustega. Kuulume tervist edendavate lasteaiade hulka.

Arendame lapsi nii, et nad tulevad järgmistele elu- ja haridusetappidele hästi toime.

Käesoleva õppeaasta alushariduse ülevabariigiline ülesanne on laste koolivalmidus, millele lisanduvad meie lasteaias põhieesmärgid — loovuse arendamine läbi kunsti ja muusika, lastevanemate ja personali kaasamine lasteaias arendustöösse, lasteaias elu tutvustamine üldsusele ja kodustele lastele.

Hoolekogu ettepanekul ja lastevanemate soovil arendame lasteaias huvitegevust. Väljaspool õppekava tegevuseid treeningringi ja kodustele mudilastele mänguringi. Kunstiõas saavad 5–6-aastased lapsed meisterdada. Karksi lapsed harjutavad peotantsu.

Lapse põhitugevus on mäng, selles kajastuvad päevaprobleemid, väärtused, ideed ja suhted. Lasteaed on koduse kasvatusedasiarendaja ning lasteaias töö edukus sõltub paljuski sellest, milline on õpetajate ja lastevanemate üksteisemõistmine ja usaldus. Eduka koostöö tagamiseks oleme alustanud arenguveeluste pidamist.

Ootame huvilisi lasteaiada lahtiste uste päevadele 14.–16. veebruaril kella 9–12.

Katrin Kivistik,
lasteaias juhataja

• Karksi-Nuia lasteaias särab oma ilus. RAUL LOIDI foto

15

Aeg annab, aeg võtab, aeg voolab edasi... Aega ei saa mõõta sammudega, aega saab mõõta tegudega. 15 aastat on inimese elus üsna pikk aeg.

Heidame korra pilgu tagasi ja meenutame, mis oli enne, on praegu ja mida ennustame homseks.

Meie ühine eesmärk oli anda lastele eluks vajalikke oskusi ja teadmisi, et nad hiljem toime tuleksid. Meie maja elu juhtis tol ajal väsimatu Elvi Tugevus ja personali vaimu eest seisis Luule Veevo, kelle kirjutatud kroonikat on praegugi huvitav lugeda.

Tolle aja majandusseis oli üsna raske, lasteaias eelarve vähenes iga aastaga. Näilike õppevahendite muretsemine oli iga töötaja enda mure. Neid valmistati ise ja kasutati ka lastevanemate abi. Eelarverahast saime muretseda ainult hädavajalikke töövahendeid.

Alevi valitsuse rahakott jäi aina väiksemaks ja seepärast hakati otsima kokkuvõtu võimalusi. Et lapsed on kõige nõrgem ja väiksem üksus, siis alustati neist. Lasteaed kolis taas ühte majja ja hakkas tööle nelja rühmaga. Peagi vähendati ka lasteaias lahtiolekuaega 13 tunnilt 10,5 tunnille, millega kaasnes kasvatajate töökoha vähenemine 0,9 ametikohale.

Kroonikael ajal aitasid meid väga palju meie lähinaabritest sõbrad Rootsist, Soomest ja Norrast. Neilt

AJARATAS VEEREB

saadud abi aitas ilmastada maja (värvid, kangamaterjal jne.) ning rõõmustada lapsi mänguasjade ja õppe-materjalidega, märkimata ei saa jätta ka riideabi.

Majandusraskustest hoolimata elasime lasteaias rõõmsalt: tähistasime innukalt tähtpäevi, korraldasime üritusi laiemale ringkonnale ning osalesime sporditüritustel ja taidluses.

Meie kõigi suur unistus oli uus maja. Unistus hakkas iga aastaga lootusetumaks muutuma. Tolle aja vanemad kohalikku elu tegelesid nägud hoopis vajadust lasteaias Karksi-Nuia ära kaotada. Arvati isegi, et lasteaiada pole vaja – igatüüki kasvatajaga oma lapsi ise. Hea, et tulevikule mõtleb mõistus peale jäi.

Esimesed aastad pärast rahareformi ei toonud meile olulist kergendust. Ikka tuli külmal ajal mõelda, kuidas vana maja soojaks ja kuidas suurte vihmade ajal vesi keldrist välja saada ning kust leida värve õuevahendite korramistamiseks. Ühiselt leidsime lahendusi. Sel ajal vahetati lasteaiahoone katus, uuendati mängumajasid, ehitati juurde õuemänguvahendeid, rekonstrueeriti ja sisustati keldrikorrus ja ehitati nõudepesuruum.

Meie igapäevatööd saatsid laste naer ja tegutsemislust, mis innustas meid kõiki. 1995. aastal tähistas lasteaiad oma 50. sünnipäeva. Tore oli tagasi vaadata möödunudle, kohtuda vanade ja uute sõpradega.

Alates 1996. aastast oli tunda majanduse stabiilsust. Hakkasime kaa-

sa lööma linnapäevadel, kus kasutasime ära meie lasteaias positiivse külje – suure ja avara mänguväljaku. Pakkusime linnarahvale ja külaelastele meelelahutust ja tegevust koos lastega.

1998. aasta tõi kaasa uue õppekava, mille aluseks on laps oma individuaalsuses. Varem oli meie eesmärk igakülgsest arenenud laps. Lasteaed ja lastevanemad tegid kohalikule valitsusele lasteaiahoone ehitamise ettepaneku.

2002. aastal saime pärast inspekteerimist koolitusloa. Samas liitumise tervist edendavate lasteaiadega ketiga.

Suur muutus toimus meie elus 2004. aastal, kui ühinesime Karksi lasteaias ja Lilli päevahoiurühmaga. Sellest ajast on Karksi-Nuia lasteaias kaheksa rühma ja seda kõike juhib noor, energiline Katrin Kivistik.

Meil on välja töötatud oma maja arengukava, mis lähtub valla arengukavast. Oleme pidevas arengus ja uute väljakutsete otsingul.

Kõige rõõmsamaks selles ajavahemikus kujunes eelmine aasta, kui valmis uus lasteaiad. Ilus suur maja on täitnud nii meie, laste kui ka lastevanemate ootused. See kõik on andnud meile jõudu mõelda ja teoks teha uusi ideid. Loodame, et see maja saab teiseks koduks kõikidele siin-olijatele.

Aitäh, juubilar! Jätukugu valla ikka tahtmist ja mõistmist meie kõige väiksemate unistuste ja soovide tähtsuse! Lubame vallaiga sammu pidada ja loodame, et kui saabub 20. sünnipäev, on meie ühiste tegemiste riida veel pikem ja tõhusam.

Eha Gusev,
lasteaiatöötaja

LASTE PALVE

Luule Veevo

Täna veel oleme väikesed ja riigile tulu ei too, kuid suureks saades igatüüki meist ju Eesti heaks ehitab, loob. Oleme alles kasvamisemas ja vajame hellust ja hoolt, kuid seda vähes ja vajalikku ei leiagi igalt poolt. Kas aitab, et kasvataja piik on julgust andev ja soe, kui hõõpab päeva mure must ja kaudu me hingesse poeb? On hea, et siin lasteaias veel on sõbralik sõna meil loeks. Kodu töötu isa on närvis ja ema kopikaid loeb. Küll tahaks lutsida kommi ja saiale moosi või mett! Näüd tihti võileiva peale me riitupame mõru teevett. Kuis suudame edasi viia eestlaste vaprust ja tööd, kui valitsus nüüd meie peale nii ükskõikseks käega lööb! Ei saa ju lasteaiad olla kui küllikupoegi täis puur. Ega vist suudagi lapsi mõista see, kes juba on suur... Kas tõesti peab kokku hoidma meid, sirguma põlvkonna päält? Kas keegi ei tahagi kuulda me palvet, me südamehäält.

Luuletus on kirjutatud lasteaias kroonikasse 1992. aastal.

• Täna Karksi-Nuia lasteaias.

RAUL LOIDI foto

Oh seda lapsesuud!

UUEST LASTEAIAST

„Mulle meeldib uues lasteaias sellespärast, et siin on kirjelisem ja nii mõnna olla.“ (Gert, 4)

„Mulle meeldivad uues lasteaias suured ja soojad ruumid, tore on mängida nii soojas ja pehmes voodis, mõnus on istuda sooja põrandal peal ja siin on üldse tore mängida.“ (Riko, 7)

„Tahaks saada lasteaiada koduks võtta.“ (Anette, 5)

„Nii ilus lasteaiad, tahaks siin koheselt elada.“ (Gethly, 5)

„Mulle meeldib suur saal ja seal tantsida.“ (Anna-Sofie, 5)

LOOMADEST

Õpetaja: „Palun nimeta veel üks põhjamaa loom.“
Reena Anette (3): „Päkapikk.“

Gert (4) mängib loomaeda. Paneb mängulehmad ritta, siis võtab suurema mängulooma ja teatab kõigile. „See on lehmakarja isa.“

Lapsed mängivad uue ZOO-mänguga, kui Cärol (3) ütleb: „See kiilkarjak tahab ka süüa.“

Lasteaiatöötaja küsib: „Miks jääkarud on valget värvi?“
Anete-Loreen (4): „Sellespärast, et nad on selliseks tehtud.“

ÕUES

Lapsed jalutavad õues, Mattias (3) ei taha veel tuppa minna ja palub õpetajat: „Arme lähme veel tuppa, oleme veel aeglasemalt õues.“

Lapsed on jalutuskaigul metsas. Puhub tugev tuul ja mets kohiseb. Pert-Erik (4), kes harva võtab sõna, teatab: „Õpetaja, kuula, puud ilguvad.“

Sünnipäevaaktus

Vallavanem Arvo Maling ja volikogu esimees Heino Luik kutsuvad kõiki valla 15. sünnipäeva aktusele

14. veebruaril
kell 12 Lilli külamajas
kell 14 Sudiste külamajas

15. veebruaril
kell 12 Muri külamajas
kell 14 Tuhalaane külamajas
kell 16 Polli külamajas
kell 18 Karksi külamajas

Pärast aktust toimuvad külade üldkoosolekud, kus arutatakse külaprojektide rahastamist.

Valla allasutused kutsuvad külla

Sünnipäevanädalal organiseerivad kõik valla allasutused lahtiste usse päevi 14.–16. veebruarini. Sellel ajal on võimalus külastada ka neid asutusi, kuhu tavaliselt ei sattuta. Nii on võimalus kuulata gümnaasiumis õppetunde või kiigata sisse Polli Hoodekodusse.

Et külaskäigud ei lööks segi asutuste igapäevast töörütmi, palume järgida etteantud külastusaegu.

Spordikoolis

K, 14. veebruaril kell 14.30–16.00 Rein Liiber, kell 16–17.30 Rein Ahun, kell 17.30–19 Mart Kurs, N, 15. veebruaril kell 14.30–15.30 Kalli Laprik, kell 16.45–17 Rein Ahun, kell 17–19 Mart Kurs, R, 16. veebruaril kell 14.30–16 Leo Liiber, kell 16–17.30 Rein Ahun, kell 17.30–19 Mart Kurs, kell 19–20.30 Kaido Luide. Lisainfo tel. 5191 1930 Leo Liiber

Vallavalitsuses

K, 14. veebruaril kell 10, R, 16. veebruaril kell 13.

Räägime töötajate ülesannetest ja vaatame maja. Koguneda pakutud ajal volikogu ruumi teisel korrusel.

Vallavalitsuse töötajate vastuvõtuajad on teisipäeval ja neljapäeval kella 8–17, lõunavaheaeg kella 12.30–13.

Kultuurikeskuses

N, 15. veebruaril kell 9–14 Linda-Maria Arro, kell 10–11 eakate võimlemine (Enna Vallas), kell 14–22 Sirje Sossi, kell 15 noorte showtants (Illika Orav), kell 18 kõhutatants (Urve Künasaru), kell 19 naiskoor „Maimu“ (Ivi Harju), kell 19 rahvamuusikaorkester „Lustipilli“ (Vello Ainsalu), kell 19 rahvatantsurühmad „Krööt“ ja „Tantsurõm“ (Anneli Arraste), 16. veebruaril kell 9–14 Sirje Sossi, kell 14–21 Linda-Maria Arro, kell 16.30–18 kaalujälgijad (Sveta Sapelson), kell 17–21 klubi „Höbeniit“ peoõhtu (Enna Vallas), kell 18–21 klubi „Lipsi“ seltskonnatantsuõhtu (Jaan Kotter)

Lasteaias

14.–16. veebruarini kell 9–12 Polli Hoodekodus
14.–16. veebruarini kell 9.30–12

Gümnaasiumis

Ringkäik koolimajas ja tundide külastuseks registreerumine K, 14. veebruaril kell 11–11.45, N, 15. veebruaril kell 10–10.40, R, 16. veebruaril kell 8.10–8.45

Lahtised tunnid K, 14. veebruaril kell 12–12.45 (5. tund), N, 15. veebruaril kell 10.55–11.40 (4. tund), R, 16. veebruaril kell 9.55–10.40 (2. tund)

Muusikakoolis

K, 14. ja N, 15. veebruaril kell 12–14 tutvus majaga.
Kell 14–19 lahtised tunnid.
R, 16. veebruaril kell 12–14 tutvus majaga.
Kell 14–17 lahtised tunnid.

Folkloori esitajad on atesteeritud

XX rahvusvahelise folkloorifestiivali „Baltica“ folkloorikavade üleaatuse käigus ühtlasi atesteeriti folkloorirühmi, üksikesinejaid ja folkloorirühmade juhte, et tunnustada nende sisulist tegevust pärimuskultuuri traditsioonide hoidmise ja edasikandmiseks.

Karksi vallast pälvitud kõrgema kategooria rühmajuhid Lille-Astra Arraste, Anneli Arraste ja üksikesineja Julius Vilumets, I kategooria sai valla kultuurikeskuse folkloorirühm (Anneli Arraste) ning II kategooria Sudiste folkloorirühm „Sudijad“ (Ivi Liiv ja Anneli Mäoets).

Siraas tänu neile tehtu eest ja tegetsemistahet edaspidiseks!

Folkloorifestiivali „Baltica“ maapäeval on 16. juulil Viljandis ja 17. juulil Karksi-Nuias. Nendeks päevade toimumist toetavad Eesti Rahvuskultuuri Fond ja Viljandimaa Omavalitsuste Liit.

Linda-Maria Arro,

Viljandimaa folkloorikuraator

PIRET KASE foto

Raamatukogu eile, täna, homme

Inimloomusel on hea võime unustada kõik halb ja meenutada vaid head. Kas mäletate, milline oli Karksi-Nuia Linnaraamatukogu veel 15 aastat tagasi? Tegelikult ei peagi nii palju ajas tagasi minema. Isegi 2004. aasta esimesel poolel oli raamatukoguhoidja üks suurimaid muresid see, kuidas vana ja laguneva majaga toimeta tulla. Varahommikul ärgates tuli kohe raamatukokku minna, et puid kanda ja ahjusid kütta. Kodust tuli tassida plastmassnõudega vett, sest juba esimese pakasega külmus veevõtu põõningul kinni, aga põrandaid oli ju vaja pesta. Solgi viskasime puu alla, sest kanalistsiooni polnud.

Lugejal jõi pool meie töökohustustest nägemata, sest hommikul ootas teda ees ödus ja see tuba ning oma töös viinud raamatukoguhoidja. Ometi polnud ka külastajate olukord kiita. Kõik laenuvad, internetikasutajad ja ajalehelugejad pidid ühte ruumi ära mahtuma. Toad olid riieid nii tihedalt täis, et liikumisruumi praktiliselt polnud. Raamatutele polnud riitluses enam ruumi ja nii lebasid teoste virnad toolidel. Mugavuste asemel tuli aastaid käia välikäimas, mis oli tihti tööjooksul ümber lükatud või ära lõhutud.

Selline argielu kirjeldus tõestab ilmekalt, et raamatukogu ühte vanas puumajakorteris ära ei mahu ning uurimistööde kirjutamist ja vaikeset kirjanduses tuhnimist ei soodusta. Olemured aga ei takistanud raamatukogul head teenust pakumast ja uuendustega kaasa minemast.

1998. aastal oli raamatukogul võimalus tänu Eesti Kultuurkapitali toetusele osta oma esimese arvuti, raamatukogutarkvara „Kijasto 3000“ ja vöötkoodid, et alustada elektronkatoloog koostamist. Tõllal oli arvuti raamatukogutöös veel kaunis haruldane. Seda enam on hea meel, et meie linnaraamatukogu oli maakonna piires üks esimesi, kes oma tööd innovaatiliste lahendustega kaasajastas.

2000. aastal sai raamatukogu internetiühenduse, mis tähendas lugejate jaoks eelkõige seda, et tänu Kultuuriministeriumist saadud arvutite ja printerite abil igapäev võimalus internetist infot otsida ja e-maile saata. Huvi interneti vastu oli tohutu, soovijad pidid end lausa registreerima, et järjekordi hajatada.

Raamatukogu hakkas pakuma ka tasuta teenuseid: printimist ja paljudamist ning tõenäoliselt oli liisaks internetile ka see üks põhjustest, miks samal aastal lugejate arv hüppeliselt suurenes.

2004. aasta oktoobris kolis raamatukogu praegustesse ruumidesse Karksi Valla Kultuurikeskuses. Nüüd oli võimalus kogu raamatuvara avariileid välja panna ja lugejal vabalt kõnida riulite vahel ja valida endale meeldivat kirjandust, neid ko-

hapeal lehitseda või koju laenutada ning viies internetiühendusega arvutit surfata.

Olmetingimuste muutus oli uude maja kolnud teiste vallaasutustega võrreldes raamatukogus kõige tuntavam. See rõomustas ka meie külastajaid. Järjest hakkas kasvama lugejate ja külastuste arv. See näitab,

kui oluline on raamatukogu jaoks keskkond, kus ta asub.

Samal aastal otsustati liita raamatukoguga turisminfokeskus.

2005. aastal läks raamatukogu üle elektroonilisele laenuamistele, et lugejate teenindamine oleks kiirem ja mugavam. Kogu raamatuvara on nüüd sisestatud arvutisse ning peegeldub elektronkatoloogis „Urram“. Valms ka raamatukogu kodulehekülge, kus on info uudiskirjanduse, perioodika ja ürituste kohta ning elektronkatoloog.

Raamatukokku ostetavate raamatute arv pole aastatega suurenenud, kuid tunduvalt on tõusnud raamatute hind. Kui kümme aastat tagasi, 1996. aastal, saadi 1035 eksemplari 49 970 krooni eest, siis 2006. aastal osteti 979 raamatut, makstes selle eest 128 888 krooni. Suurenenud on küll aga raamatukokku tellitava ajakirjanduse arv.

Uutes ruumides on raamatukogurituus olnud eriti tihedalt, sest õudusae interjööri on ka külastel mõnus tulla. Meile on rääkinud oma teemistest tuntuud Eesti kirjanikud Arvo Valton, Jürgen Rooste, Kerttu Rakke, Kerttu Soans, Jaanus Vaiksoo, Mathura, Aita Kivi, Wimberg, Peeter Sauter, Olavi Ruitlane jt.

Laste hulgas on olnud populaarseid koolivaheaja üritused, eteluge-mised ja viktoriinid. Huvi on tekkinud raamatunäitused.

Raamatukogul on väga hea koostöö Karksi-Nuia Gümnaasiumiga, eriti kirjandusõpetaja Viuu Lepikuga.

Nagu näitab lugejate suur arv, oleme oma töös õigel teel. Seetõttu jätkame elanikele kvaliteetse raamatukoguteenuse pakumist, mis hõlmab teavikute kohalkasutust, koju-laenust, teatmeteenust, päringutele vastamist, internetivõimalust ja tasuta liis teenuseid.

Soovime lähiaastatel laiendada traadita interneti (WiFi) laendala, et raamatukogus võiks kumineda mobiilne keskus ka neile, kes müüdi raamatute lugemiseks aega ei leia. Tänu headele töötõingumustele, rahule ja vaiksusele oleks siin mugav kirjutada oma uurimistööd või valmistada koosolekuteks ja ettekanneteks.

Raamatukogutöö edasistel plaanides ja eesmärkidel püstitamisel leiavad kindla koha lugejaurinud, et saada tagasisidest inimeste rahulolu, vajajakäimistest ja raskustest. Üheskoos tegutsedes saame täiustada ja kaasajastada raamatukogu ja selle teenuseid.

Raamatukogu juhataja Mare Torim, raamatukoguhoidja Milvi Birk ja turismispetsialist Piret Kase tänavad valla elanikke meeldiva koostöö eest.

Mare Torim,

Karksi-Nuia Linnaraamatukogu juhataja

LILLI RAAMATUKOGUS

15 aastat tagasi oli muutuste ja otsingute aeg. Järk-järgult hakkasid rahvamaja, kool-lasteaia ja raamatukogu ühistöös toimima uued projektid: „Joulumaa“, „Lihavõttemaa“, hingedepäeva istumised ja külapäevad muutusid iga-aastasteks kokkusaamisteks.

Raamatukogus oli lugejaid veidi alla 200. Pärast Kõrgemae soovhoosi kadumist võttis Remsi laenuus-punkti enda hooldes Maimo Lenk, kes tegeleb sellega tänaseni. Kroonikat lehitsedes näeme, et arsti vastuvõtt toimus raamatukogu juures kaks korda kuus, samas sai osta ka käepäraseid arstirohtusid. Arvutitest me ei jalgunud unistadagi, veel vähem elektrooniliseid raamatute laenuamist.

Murranguline aeg meie töös oli aasta 1999. Vald võttis ette rahvamaja renoveerimise, mis läks maksma 1,1 miljonit krooni. Raamatukogu sai pärast kümneaastast mujalolekut tagasi nüüd juba kenadesse keskkõit-tega ruumidesse. Saime kindla tunde kutsuda siia ka nimekaid külalisi — ikka koostöös kool-lasteaia ja rahvamajaga.

Aastal 2000, raamatuaastal, käisid oma loomingut ja muud tegemisi tutvustamas Ilmar Särge, Tiia Toome ja Anu Raud. Paar kuud hiljem võorustas Tiia Toomet meid lapsi Tartu Nukumuseumis. 2001. aastal oli meeldiv kohtumine kirjanik Henno Käoga, kes luges ja laulis lastele nii tõsiselt kui naljakalt lugusid. 2002. aastal olid meie maja külalised Uno Sikemäe ja Ingrid Rütteil. 2003. aastal aga kunstnik Silvi Väälja, kellel oli parasjagu käsil mulgikealse „Mulgi keelen ja meelen“ koostamine.

Et meil oli vahetult enne seda toimunud projekt „Ütisaanus Mulgima“ sarjas laste mulgimurdeliste looste ja luuletuste võistlus, valis

kunstnik oma kogumiku ka meie tööde hulgas kaks tööd, Anu Kuke „Kik teo saave tasustet“ ja Valdis Vilumetsa „Jaanikask“.

2004. aastal oli Lillis „Mulke suvekuuli“ külaliseks lahe Contra. 2005. aastal üllatasid meie inimesi oma vahetu suhtlemise ja korrekte olekuga kirjanik Enn Vaino ja omaküla kirjanik Jaak Kodar. Mõõdunud aastal saime kauneid luuleelamusid Viljandi luuleklubilt „Valguseoks“ Jüri Tamtiku eestvõtte.

Koostöös Kitzbergi Sõprade Seltsiga on meie külalised olnud loodustargad Ants Gross, Vello Rego, Mee-me Karolin jt. Raamatukogu kroonika on fotojäädvustus president Arnold Rüttili külaskäigust.

Aastal 1999 saime esimese arvuti ja korraliku koopiamasina. Nüüdseks on meil üks tööarvuti, kolm üldkasutatavat arvutit, värviprinter, koopiamasin ja skanner. 2002. aastal ühendati meid internetivõrku ja tänu raamatukoguprogrammile „Urram“ on võimalus vajaliku kirjandust õppijale otsida ja tellida ühe riigi, mida me ka üsna sageli kasutame.

Raamatufondi kandmine elektroonilise katoloogil on lõpuks toimunud tutvustamas Ilmar Särge, Tiia Toome ja Anu Raud. Paar kuud hiljem võorustas Tiia Toomet meid lapsi Tartu Nukumuseumis. 2001. aastal oli meeldiv kohtumine kirjanik Henno Käoga, kes luges ja laulis lastele nii tõsiselt kui naljakalt lugusid. 2002. aastal olid meie maja külalised Uno Sikemäe ja Ingrid Rütteil. 2003. aastal aga kunstnik Silvi Väälja, kellel oli parasjagu käsil mulgikealse „Mulgi keelen ja meelen“ koostamine.

Et meil oli vahetult enne seda toimunud projekt „Ütisaanus Mulgima“ sarjas laste mulgimurdeliste looste ja luuletuste võistlus, valis

Hillevi-Kärt Muska, Lilli raamatukogu juhataja

KARKSI RAAMATUKOGUS

1992. aastal oli Eestis raske ümberkohanemine igal elualal.

Raamatukogu asus Karksi kultuurimajaga ühes hoones, kus raamatukogu kasutada oli üks ruum. Raamatukoguhoidjana töötas Andri Saluveer. Tema teinuduspiirkonnas oli 1174 elanikku, neist aktiivseid raamatukogu kasutajaid 285. Töötõingumused olid halvad alates 1992. aasta sügistalvest, mil vald otsustas keskkõit välja võtta. Ruumi kõi elektriradiaatoriga, keskmine temperatuur oli talvel 12 kraadi sooja. Aasta lõpul saadi juurde üks kõrvalruum ja hakati ahjusid ehitama.

Liinibussi ärajäämistest tõttu lõpetati Sudistes laenuuspunkt tegevus.

Viieist aastat hiljem asub raamatukogu samades ruumides. Juurde on saadud veel üks ruum. 1998. aastal tehti raamatukogu remont, saadi juurde uut mööblit, mille tulemusena muutus raamatukogu avaramaks ja libasemaks.

Tehnoloogia areng on jõudnud ka raamatukogudesse. Et ole enam

kartoteegikappe ega lugejakaartide kaste. Kõik on nüüd ühes väikeses arvutis, ka laenuamine. Internetiseerimine on toonud raamatukogu tööse uusi teenuseid. Peale raamatute laenuamist on Karksi raamatukogu külastajatel võimalus kasutada kahte arvutit internetis surfamiseks, printida ja videofilmi vaadata.

Praegu on raamatukogu teinuduspiirkonnas 1023 elanikku, neist aktiivseid raamatukogu kasutajaid 310.

Ahjud on valmis saanud, aga maja on vana ja akmad hõredad. Talvel on sooja ainult 16–18 kraadi. Loodan siiski, et varsti ka Karksi külamaja raamatukogu saab remonditud.

Karksi lasteääd-alkgooli kooliosa sulgemise järel käib nüüd raamatukogu vähem lapsi. Lapsed, raamatukogu võib ka niisama tulla, siin sõbrannade-sõprade kokku saada, raamatuid kohapeal lugeda ja korroonant mängida või niisama hubaselt aega veeta.

Tea Sõlg,

Karksi raamatukogu juhataja

• 2005. aastal avatud Karksi valla kultuurivaramu auruamatusse on kantud Lille-Astra Arraste, Luule Rigertas, Milvi-Lydia Kallaste, Asta Jaaksoo, Leili Nael, Hillevi-Kärt Muska, Vello Ainsalu, Boris Takk, Rasmus Arraste ja Helvi Visnap.

ENNA VALLASE foto

22. OKTOOBER 2007: KOLM AASTAT TAGASI AVATI KULTUURIKESKUSE HOONE

Ettevalmistused koostöökas valla kultuuritöötajatega said alguse augustikuus ning 1. oktoobriks olime paberite järgi kõik kultuurikeskuse töötajad. Samaks päevaks oli planeeritud ka esimene ühine nõupidamine uues majas. Ehituse seis seda aga ei võimaldanud ning kogunesime aianusseltsi majja.

Kokkusaamine oli sõbralik ja lootustrikas, kuid tollal meist keegi ei teadnud, kuidas koostöö toimima hakkab. Uudne oli see, et rahvamajad nimetati ümber külamajadeks ja rahvamajade juhatajatest said kultuurikeskuse kultuurispetsialistid.

Oli pingeid ja vastuolusid. Töötasin ja jäan alati töötama koostöö põhimõttel, sest ainult koostöö aitab valla kultuurielu arendada. Abiks olid mulle 30-aastane kultuuritöö staaz ning eelnevad ametid maavalitsuses ja professionaalses teatris.

Kogemus on asi, mida vahetada ei saa, küll aga omandada praktilise tegevuse kaudu ja seda koos emotsioonidega. Kogemus on hoiakute alus, millega kaasneb ettenägemine ja arutamine. Püüdsin oma kolleegide mõista ja kasutada ühisüritustes. Järgkündlalt on toimunud ja toimuvad edaspidi iganädalased nõupidamised, kus me arutame tegevuskava koos läbi ja teeme selle põhjal otsuseid.

Üleöö ei saavuta kultuuritöös midagi. Efektiveks saavad osutada ai-

nult süsteemid, süsteem paneb tegevuse käima ning asjatundlik, avatud ja südamik töötajaskond viib tulemusteni. Meie oleme püüdnud seda olla, aga üks ole meilgi väga raskeid päevi ja vahel kaob naeratus näolt.

Tegelikkust ei saa muuta, ka inimesi ei saa muuta, muuta saab tegureid ja põhjuseid. Oleme senijani nagu kogu aeg olnud teel, otsides väärtuste ja normide süsteemi. Olen veendumusel, et otsustamine on võimalik valiku korral. Mida vähem juhtida, käsida, seda parem — las toimib iseregulatsioon. Administratiivsete vahenditega ei ole võimalik normaalselt elu korraldada.

Tänaseks oleme ühiste tegevuskavadega jõudnud küladesse ja külad Karksi-Nuia.

2005. aastal olid kodukandipäevad, millest tähtsaim oli külade esitlus Karksi Lossimägedes. 2006. aastal suundusime oma tegevusega küladesse. Nimetame veel valla taidlejate pidusid ja kevadkontserte, 1. adventi kontserte ja päkapikkude valda tulekut, pillimeeste ja vokaalansambli te päeva, Lilli jõulumääd 2005. aastal, Karksi Päkapikumaad 2006. aastal ja sügise vastuvõttu Karksi järve ääres.

Kaalukamad üritused olid kindlasti 2005. aastal toimunud pidu "75 aastat esimesest Karksi laulupäevast" ja 2006. aastal rahvusvaheline folkloorifestival "Viljandimaa virred", lisaks mitu maakondlikku ettevõtmist.

Koostööd oleme teinud kõikide külamajadega ja seltsidega. Kultuurikeskus koos külamajadega moodustabki terviku, on vaimuelu, meelelahutus- ja suhtlemiskeskus ning on avatud kõigile soovijale.

Palun valla elanikel üht: et nad parimatest soovidest teada annaksid. Tahame olla kohaliku piirkonna kultuurielu edendajad, aga see eeldab elanike soovide elluviimist. Häid otsuseid saame teha koos. Ootame ideid!

Soovime kõigile hoolivust ja üks-teisemõistmist ning hoidkem oma tervist ja peret.

Soovin kõigile kolleegidele ja ringijuhitule rõõmsat meelt, huvitavaid ideid ja sisukat nädalat sel ajal, mil tähistame Karksi valla 15. ja Eesti Vabariigi 89. sünnipäeva.

Linda-Maria Arro,
kultuurikeskuse juhataja

NOORTETEATRI LOOD

ALGUS: SÜGIS 2004

Kultuurikeskuse Noorteteater alustas tegevust uue kultuurikeskuse valmides oktoobris 2004. Noorte huvit teatritegemise vastu oli väga suur: asutajaliikmeid tuli kokku ligi 65. Neist 58 noorega vanuses 12—18 tõime juba detsembril algul lavale esimese etenduse: Silvia Soro kirjutatud jõululoo "Viimane Prints", mille kohaliku publik soojalt vastu võttis.

KEVAD 2005

Teise etendusena jõudis Karksi valla laulupäeval juunis 2005 lavale kohaliku kultusautori August Kitzbergi näidendite "Punga Mart ja Uba Kaarel", "Tuulet pöörises" ja "Libahunt" ainetel kokku kirjutatud kiredraama "Metsikud kired".

Selles lavaloos löi näitlejanna kaasa 19 noort vanuses 8—20.

Hoolimata keerukatest, oskusi ja elukogemust nõudvatest karakteritest tulid noored näitlejatöögä säravalt ja kaasakiskuvalt toime.

SÜGIS 2005 – KEVAD 2006

Noorteteatri kolmandaks etendusks sai Silvia Soro romantilis-ironiline tragikomöödia "Omamoodi pardipoeg". Etenduse loomisel ja esitamisel osales laval ja lava taga 32 noort. "Omamoodi pardipoega" osalesime ka Viljandimaa kooliteatrite päe-

vadel (Viljandis märtsis 2006), kus keskastme arvestuses saavutasime esikoha ja näitleja Argo Oövel märgiti ära parima meeskõrvalosa täitjana.

Parima keskastmetrupina pääsesime Viljandimaa esindama kooliteatrite keskastme festivalile Haapsallu (aprill 2006), kus saavutasime laureaadi tiitli. Zürii tõstis esile noorte head, loomulikku näitlejatööd, ilusalt ansambli mängu ja lavalt saali kiirgavat nooruslikku energiat.

K e - v a d e l 2006 sai Karksi Valla Kultuurikeskuse Noorteteater endale ka nime "Noorteteater O".

SÜGIS 2006 – KEVAD 2007 Praegu on proovisaalis Silvia Soro kirjutatud lavakava "Neli põlve, neli pidu". See on näitemäng, mis püüab luua silla nelja põlvkonna vahel.

Näidendi neljas pildis näidatakse noorte tegemisi aastatel 1947, 1967, 1987 ja 2007. Noored saavad süveneda oma

Rahvatants Karksi-Nuias aastatel 1992—2007

Meie rahvatants on kui valge tikand või püü — vaatad kaugelt, näib igav ja ilmetu, astud sammul lähemale ja näed, kui peen, isikupärane ja hingelähedane see on.

Karksi-Nuias on praegu viis tegevavat tantsurühma. "Tantsurööm" tuli esimest korda kokku 1956. aastal, kuni 2001. aastani juhendas seda Lille-Astra Arraste. "Kadri" algusaastaks on 1974, 1991. aastani juhendas Lille-Astra Arraste. Praegu juhendab mõlemat kollektiivi Anneli Arraste.

"Sõleseppade" rühm tantsib alates 1968. aastast. Tollal juhendas seda Lille-Astra Arraste, praegu aga Ants Arro.

"Mari" juhendaja on 1984. aastast alates Leili Nael ja "Krööt" on 1991. aastast Anneli Arraste juhendaja.

"Höbeniidi memmed" hakkasid Enna Vallase juhendamisel tantsima 1981. ja lõpetasid oma tegevuse 2001. aastal.

Tantsurühmad on esinenud Karksi-Nuia laulu- ja tantsupidudel, kohalikel linnapäevadel ja kodukandipäevadel. Nad on aidanud korraldada valla laste kevadkontserte ja osalenud esimese adventi ajal traditsiooniks saanud kuusetulede süütmise üritustel.

Tantsijate eestvedamisel on toimunud nõidade peod, on tantsitud lühima öö pidustustel ja öösel käidud järve ääres sügüst tervitamaks. Traditsiooniliselt annavad kõik rühmad viie aasta möödudes juubelkontserdi.

Maakondlikest tantsupidudest ja "Sakala" mängude tantsupidudest on kõik rühmad aktiivselt osa võtnud. Veel on olnud memme-taadi peod, kus "Höbeniidi memmed" ja "Kadri" on kaasa tantsinud. Need kollektiivid on käinud ka Lõuna-Eesti memme-taadi pidudel, mis on toimunud Tartus, Põlvas, Võrus, Torvas ja Viljandis. Tantsurühmad on osa võtnud ka tantsupäevadest, mis on toimunud nais- ja segarühmadele eraldi. Nii on tantsitud Täaksis, Mustlas, Vastemoisas, Suure-Jaanis, Ulemoisas ja Abjas. Ka

meie ise oleme neid zanripäevi korraldanud.

2001. aastal said meilt alguse maakondlikud tantsusolistide päevad, neid on senijani peetud neli. Ükski segarühma tantsija ei pääse "Tuljaku" tantsimata.

Nii on toimunud maakondlikud "Tuljaku" võistutantsimised, kus meie paarid on tulnud esimeste hulka. Ka talvetantsupidudel Viljandis on meie rühmad mitu korda kaasa löönud. Üldtantsupidudel on samuti meie rühmad väljas olnud: XV üldtantsupeol 1994. aastal "Mari", "Sõlesepad" ja "Krööt"; XVI peol 1999. aastal "Sõlesepad", "Tantsurööm" ja "Krööt"; XVII peol 2004. aastal "Sõlesepad", "Tantsurööm" ja "Krööt".

1997. aastal toimus vabariiklik laste laulu- ja tantsupidu, kus esimest korda olid väljas ka tantsuvestiteranide rühmad, "Tantsurööm" nende hulgas.

Samuti on toimunud vabariiklikud meesrühmade võistutantsimised, kus "Sõlesepad" saavutas aastatel 1993 ja 1995 esikoha ning 1997. ja 1999. aastal teise koha.

Tallinnas on veel esinenud mardiladad, valinnapäevadel, Rocca al Mare Vabahoiumuseumis ja Kadriorus roosiaia avapidustustel.

Sageli on karksiunialased näidatud oma rahvatantsu ka väljaspool Eestit. Nii on tantsurühmad käinud folkloorifestivalidel ja sõpruslinnades Lätis, Leedus, Soomes, Rootsis, Ungaris, Hollandis ja Saksamaal. Pole unustatud ka Eesti saari. Peaegu kõik meie saared, nii suured kui ka väikesed, on meie tantsusamme täis.

Enamjaolt kuulub repertuaari meie oma tants – nii autorite loomingu kui ka folkloor. Veel tuntakse rõõmu teiste rahvaste tantsudest. Kindla koha "Tantsurööm" kavas on leidnud ballitantsud.

Igal kollektiivil on oma tavad ja kombad, kuidas elujõuline püsida. Tuleb tunda, hoida ja tantsida oma rahvatantsu, ainult nii jätame me endast maha midagi järgmistele põlvkondadele.

Anneli Arraste

• 23. märtsil 2007 tähistab "Tantsurööm" 50. tegevusaastat. Foto pärast esinemist 2006. aasta taidlejate kevadkontserdil. ENNA VALLASE foto

vanemate, vanavanemate ja vanavanavanemate noorusaega ja seda oma tänase noor-olemisega kõrvutades.

Oleme eeltoona ühes noortega näidendis kajastavaid aastaid uurinud: lugemise tolaeegest noorteaajakirjandust, kuulasime moes olnud muusikat, vaatasime pilte ja vestlesime oma vanemate ja vanavanematega nende noorusest — et me paremini mõistaksime, kes on need inimesed, kellega me ühes maailmas elame ja milline oli elu siis, kui nemad olid

meievanused. Kaasa lööb 40 noort vanuses 8—17.

Näidendiga "Neli põlve, neli pidu" osaleme märtsis 2007 ka Viljandimaa kooliteatrite päevadel Karksi-Nuias. Mais 2007 ootab aga lavale jõudmist uus sotsiaalse teatri laadis etendus, mille aluseks on Viljandimaa noorte kirjandisuhetust oma vanematega.

Tulevikumoto: ole nähtav, ole kuuldav, ära karda särada!

Silvia Soro,
"Noorteteatri O" juhendaja

• "Noorteteater O" Silvia Soro etendus "Viimane prints" 2005. aastal.

• Koorid esinevad laulu- ja tantsupeol "75 aastat Karksi laulupeost". Juhatab Ivi Harju.

• Juubeli-laulupeo rongkäik 2005. aastal. MAIRE TORIMI fotod

Valla muusikaelu

Kultuurikeskuses tegutsevad muusikakollektiivid on kõik vanemad kui 15 aastat. Naiskoor "Maimu" (loodud 1970, juhendaja Ivi-Heljo Harju) on tegutsenud 37 aastat, meeskoor "Venda" (1965, juhendaja Ivi-Heljo Harju) 42 aastat, rahvamuusikaansambel "Lustipill" (1975, juhendaja Vello Ainsalu) 32 aastat ja "Höbeniidi" naisansambel (1984, juhendaja Sylre Eesik) 23 aastat.

15 aastat ei ole nende kollektiivide juures olulisi muudatusi toonud. Samad juhendajad teevad oma tänuväärset tööd käesoleva ajani. Muusikakollektiivide koosseisud on põhiliselt samaks jäänud – on ainult mõningaid muutusi liikmete hulgas. Kõik ringid tähistavad traditsiooniliselt oma juubeleid: tutvustavad oma tegemisi ülevaatliku kontserdigraafika ning nende külalistena on oodatud sõpruskollektiivid ning kõik huvilised ja toetajad.

15 aasta sisse mahub palju laulupidusid. Osa on võetud üldlaulupidudest 1994., 1999. ja 2004. aastal, kõikidest maakondlikest pidudest ning oma valla pidudest neli korda. 2005. aastal toimus suurem kohalik laulu- ja tantsupidu "75 aastat I Karksi Laulupeavast".

Naiskoor "Maimu" osales 2000. ja 2005. aastal võistlusalumistel Tallinnas ning saavutas häid tulemusi (2000. aastal oma kategoorias II koha). "Höbeniidi" naisansambel on osa võtnud

kõikidest maakondlikest vokaalansamblike päevadest ja osalenud Lõuna-Eesti memme-taadi pidudel.

Seoses Eesti iseseisvumisega avardusid ka kollektiivide reisisuutvõimused. Rahvamuusikaansambel "Lustipill" on esinenud nii iseseisvalt kui saatnud erinevaid tantsurühmi Saksamaal, Rootsis, Soomes, Norras, Hollandis ja Lätis. "Lustipill" on osa võtnud ka kõikidest maakondlikest rahvamuusikapäevadest, memme-taadi pidudest ning osalenud peaaegu kõikidel maakondlikel bändide päevadel ning pälvinud žüriilt tunnustavaid sõnu.

Meeskoor "Venda" tegi kontsertreisid oma sõpruskoori juurde Soome Kankanpääl.

Uute muusikatraditsioonidena toimuvad vallas aastast 2003 pillimeeste ja vokaalansamblike päevad (esimene pillimeeste päev toimus Lillis Alli Laande eestvedamisel ja vokaalansamblike päev Karksis Riina Hupponeni organiseerimisel).

Karksi valla muusikaelule on elavust toonud ka professionaalsete muusikute esinemised. Seoses kultuurikeskuse hoone valmimisega avardusid tunduvalt võimalused kutsuda ka talvel esinema tiptasemel muusikuid. Me oleme osa saanud Rein Rannapi, Urmas Sisaski, Tõnis Mäe, Hanna Liina Vösa, Maarja-Liis Ilusa, Koit Toome, "Hortus Musicuse", "Lindpriide", Jaan Tätte, Marko

Matvere, Prantsuse džässiansambli ja arvukate Eesti Kontserdi korraldatavate kontsertide kõrgtasemel solistide esinemistest.

Muusikaelu moto on: "Muusika, ärata mu süda."

Sirje Sossi, kultuurikeskuse muusikaspetsialist

MUUSIKAKOOLI VIISTEIST AASTAT

Veebruaris 1992 käis Karksi-Nuia Muusikakoolis 17. õppeaasta. Õpilasi oli koolis 75 ning õpitavad erialad klaver, viul, akordion, kannel ja puhkpill.

Solfedžot ja muusikateooriat õpetas Ivi Harju, klaverit Ülle Krause (Holmqvist) ja Tiia Parmo, viiulit Ringa Vaiksaar, akordioni Merike Rüdiger ja Vello Ainsalu, kannelt Pille Bergmann, puhkpille Peep Harju ning üldaineid Helen Kivimägi. Abipersonali moodustasid koristaja Mirdza Must ja majahoidja Aino Kivisk. Kooli juhtis Elga Ainsalu, kes hiljem töötas klaveri- ja üldainete õpetajana kuni surmani 1999. aastal.

Viieteistkümne aasta jooksul on koolis pikemat või lühemat aega töötanud veel puhkpilliopetajad Villu Müür ja Peep Heinaste, eelklassiopetaja Tiit Kütt, kitarriopetaja Kalev Saarva; solfedžiopetajad Aino Orge ja Marina Vau ning klaveriopetaja Anne Mägi.

Viieteistkümne aasta jooksul on kooli lõpetanud 71 õpilast, kellest mitu on muusikaõpinguid jätkanud. Teadaolevalt tegutsevad paljud meie kooli kasvandikud harrastusmuusikutena, seda ka meie kooli muusikute koostlustes. Meeldivald palju endisi õpilasi kohtab meie (ja loodetavasti teistegi muusikakoolide) majas lapsevanemana.

Aastate jooksul toimunud muutsed muusikahariduse eesmärkides on koolile toonud uued ülesanded: kui varem oli peatähelepanu kutse-eelsele õppel, siis nüüd nähakse muusikaõpetuse rolli eelkõige igakülgset arenevat noore inimese kasvatamisel; varasem solistide koolitus on suures osas asendunud koosmuusitseerimise võimaluste loomise ja arendamisega.

Sellest tingituna on laienenud õpetatavate (lisa)erialade valik: väheses mahus saab õppida kitarrit, kontrabassi ja trumme ning juhatust süntesaatori käsitsemisel ja hääle seadmisel. Kooli õppekavva on lisandunud pop- ja jazzmuusika elemente. Loomisel on lookitsevad eriala ja kavadamisel pärimusmuusika õpetus.

Muusikakooli õpilasesinejad moodunud viieteistkümnelt aastalt – Kristi Leppik, Krista Veevo, Karin Kütt, Rauno Metsa, Rainer Koik, Katrin Zagovejeva, Karol Pulk ja Katrin Kütt – on osa võtnud regiooni ja ka vabariiklikest ülesastumistest, kus nende tulemusel on meeldivald sageli märkimist leidnud. Tõsi küll, praegune aeg ei ole selles suhtes koolile parim. Samas on hoogetunud kooli muusikakollektiivide osavõtt üleriigilistest ühismängimistest ja kõikvõimalikest koosmuusitseerimistest.

Kooli ja ka valla kultuuriüritustel on sageli esinenud ka Siret Rõigas, Katri Mets, Reelika Saar, Liis Grünbaum, Martin Oder, Anu Salujärvi, Kaido Kadaja, Maarja Veerme, Tõnis Veerme, Kairi Kangur ja Hannes Parmo. Neist mitu on kooli ettevõtmistes osalenud juba vilistlasena.

Koosmängu võimalust pakuvad koolis muusikakollektiivid – viie aastat vanune ansambel "Kunileid" Vello Ainsalu, keelpilliansambel Ringa Vaiksaare, salongimuusikaansambel Ants Sombri, kandleansambel Pille Bergmanni ja popmuusikaansambel Ants Läätsa juhendamisel. Joulude ajal jõudis esimese avaliku esinemise kooli kammeransambel Ivi Harju juhendamisel.

Ansambel "Kunileid" ja kanneldajad on korduvalt osalenud rahvamuusikafestivalil "Karupoja Trall" Otepääl. Kandleõpilased kuuluvad üleriigilise kandlemängijate ühenduse "Sotto Voce" koosseisu ja on aastate jooksul harjutanud ja esinenud erinevates paigus Eestis ja

Leedus. "Kunileid" käis 2004. aastal kontserdireisil Peterimaal.

Vastastikuste külaskäikude ja ühiste ettevõtmiste partnerid on olnud Viljandi, Abja, Kilingi-Nõmme, Tõrva, Türi, Põlva, Valga, Lasnamäe ja Haapsalu muusikakool.

Suursündmuseks kujunes nelja põhijamama muusikakooli – Leksandi (Rootsi), Lillehammeri (Norra), Oulaineni (Soome) ja Horsholmi (Taani) pillimängijate-lauljate külaskäik ja ühine muusikalaager koos kontserdiprogrammiga multu suvel Karksi-Nuias. Järgmine sõpruskoolide kokkusaamine on kavas eeloleval jaanipäeval Leksandis. Selleks valmistumise mõjutab käesoleva õppeaasta tegevust.

Muusikakoolis on peetud oluliseks osasaamist kõrgtasemel muusikakultuurist. Nii on korraldatud külalisesinejate – professionaalsete muusikute ja selleks pürgijate (muu-

• Karksi laulurahvas 2006. aasta suvel öitsil Maiel.

ENNA VALLASE foto

sikatudengite) kontserte omas majas ning ühiskülastusi Tallinna ja Riia rahvusoperisse, samuti Tartu ja Pärnu kontserdimajja. Hiljutisi esimesid oma vanas koolis vilistlased Ene Nael, Kristi Leppik ja Angelica Averjanov. (Järg 13. lk.)

• Põhjamaa muusikud kultuurikeskuse saalis.

15

• Polli külamaja 2005. aasta kodukandipäeval Karksi Lossimägedes. Keskel külanõu Kalle Peik. TRIINI KLAASI foto

KÜMMET AASTAT POLLI KÜLATUBA EHK KÜLAMAJA

Karksi kandis tõesti see karikakar õitseb veel taevast helesinine öis nii valge päikese valgus öis siin päikest püüab igatsedes sulle hütüab kui sa satud Karksi maile keera pale päikse poole oisi üles valgus aas öitsene seal jälle taas
Alvi Jelisejeva

Polli külatuba asutati 1996. aastal. Vaja oli ruume, kus kultuurirühmitusi korraldada ja kus külarahvas saaks koos käia. Esimesed üritused olid huviklubi õhtud, kus kohtuti huvitavaid inimestega ja jagati reisirõõmu. Toredaks kujunesid luuleõhtud Elle-Eha Are, Iivi Lepiku ja teistega. Looduskaitsealseti Kitzbergi osakond pani üles rahvusvahelise loodusfotode näituse.

Polli küla elanikud on alati leidnud aega ja tahtmist tegeda spordi ja taidlusega. Mängitakse võrkpalli, kabett, malet ja lauatennist. Kahjuks on eakamad ja keskealised inimesed spordist eemale jäänud, kuid noored on väga tublid. Eelmisel aastal tegid noored külanõu Kalle Peiki eestvedamisel Polli liuvälja, kus käidi uisutamas ka Karksi-Nuiast ja Karksi.

Polliis tegutses naisansambel "Sirjelind" ja naisrahvatantsurühm "Ubin". Lauljad ja tantsijad on sisustanud ja esinenud Polliis paljudel üritustel. On käidud esinemas Karksis, Tuhalaaes ja Lillis ning Karksi valla ühisüritustel.

Traditsiooniks on saanud rahvakalendri tähtpäevade tähistamine: märdi- ja kadripäev, vastlapäev, lihavõtte, emadepäev, jaanipäev, jõulud ja uue aasta vastuvõtt. Ühiselt tehak-

se ka kevadisi suurkoristusi. 2006. aasta aprillikuus korrasime parki ja noored panid lindudele puude külge lindudele pesakaste.

2005. aasta jaanuarikuus asutati mittetulundusühing Polli Küla Kultuuriselts, sinna kuulub 20 inimest. Seltsi eesmärgiks on Kalle Peiki ja asetäitja Kersti Kahu.

Alates 2004. aastast on Polli külamaja Karksi Valla Kultuurikeskuse üks osa, see on andnud hea võimaluse teha koostööd ja korraldada paremini suuri üritusi ning kuluarhvale võimaluse osa saada professionaalsetest kontsertidest, teatritendustest ja näitustest.

Sinaida Taal, Polli külamaja perenaine

TUHALAANE KÜLA ELU ON MUUTUNUD

8. jaanuar 1996 jääb Tuhalaae rahvale meelde kui üks kultuurielu raskemaid päevi: kohalik rahvamaja langes tulerooks. Külaelanikud olid harjunud seal koos käima, tantsima, laulma, pidusid pidama.

Küla lõhenes, sest eakad leidsid võimaluse käia koos koolimajas, noored leppisid tolleaga ühistu kontori ruumidega. Koolimaja võttis enda kanda raamatukogu loomise, nii said külaelanikud võimaluse ajalehti laenutada ja lugeda.

1997. aastal alustasid koolimajas tööd laste laulu- ja mängurühm ning kooli ettevalmistusrühm. Koostöös eakate laulu- ja tantsuansambliga "Sügisliil" korraldati ühiseid üritusi.

Tuhalaae küla on elanud üle rasked ajad. Kadunud on kohalik algkool, postijaotuspunkt ja kauplus. Elu muutus iga päevaga raskemaks just vanemale külaelanikule. Kõike seda arvestades otsustas vald, et küla vab- ja kooskaimiseks uut maja.

1998. aastal avas ukse praegune külamaja. Siin jätkus töö laste ja noortega, eakad eelistasid juba harjumuspäraseks saanud ruume kooli talus.

Külamajas on korraldatud üheksa aasta jooksul noortele diskoõhtuid, peetud rahvakalendri tähtpäevi ja korraldatud raamatukogu-teemalisi üritusi. Suurimaks, üle maakonna tuntumaks ürituseks on saanud Tu-

halaane jaanituli, kuhu tullakse lähedalt ja kaugemalt. Traditsiooniliseks võib pidada ka nüüdseks populaarseks kogunud Tuhalaae Kirikumäe jooksu.

Meil on külas käinud lektorid oma vallast ja mujalt. Koos on käinud huviringid: klaasimaaliskursused, võimlemisrühm, käsitööring ja näitering. Eelmise suve lõpuni tegutses aktiivselt noorte taidlusrühm, kes alustas juba vana rahvamajas.

Külamaja püüab pakkuda peale seltsielu lihtsaid, kuid vajalikke igapäevateenuseid. Siin on võimalik lugeda ja laenutada ajakirjandust ja raamatuid, aga ka tellida ajalehti ja maksta makse.

Külaelanikud vananevad ning päris paljudele käib üle jõu teha pikki bussisõite Viljandisse või Karksi-Nuiast. Külamajas püütakse leida võimalused vanurite aitamiseks ja toetamiseks. Nii võib vahel varahommikuti kohata külamaja köögis mõnda vanamemmet juukselõikusele või arsti määratud süstikuuri saamas.

Uued tuuled tõi majale 1. oktoober 2004: külamajad liideti valla kultuurikeskusega. Muutus kogu töökorraldus.

Kas oli see negatiivne või positiivne? On nii seda kui teist. Negatiivseks sai Tuhalaae jaoks see, et liitmisel kadus külamaja juurest abitoetusi.

se koht. Majja jäi tööle vaid üks töötaja, kes sai lisaks kultuuri- ja raamatukogutööle enda kanda ka abitoetaja ja kohustused, samuti osalemise kultuurikeskuse ürituste korraldamisel. Positiivseks pean aga seda, et külamajade koostöö muutus paremaks. Saame rohkem vahetada infot selle kohta, mis toimub vallas, ja üksteist paremini aidata-toetada.

Ühtegi tööd ei tee päris ükski. Mind on palju toetanud meie külanõu, tänu kellele on nii mõnigi hea idee teoks saanud, samuti Urmas Suurpuu, tänu kellele on küla nii mõnda-agi, millega kogu vallarahva ees uhkustada. Meie külas on vist ainsana väga korralik arvutipark ning võimas heli- ja valgustehnika. Küla on kaunis tänu heakorralikule, millele pani aluse külaelanik Maia Saidla.

Lõpetan ühe meeldiva hetkega eelmisest suvest. Korrasime külamaja noortega "Viljandimaa virredeks" lõkkeplatsi, kui üks neiu ütles järgmised sõnad: "Ükskõik, kuskohast ma ei tule, koolist, vanaema juurest või külast. Alati kui jõuan Tuhalaae sildini, tunnen, et olen kodus. Siia tahan ma alati tagasi tulla."

Tahan siiralt loota, et kõigist äärmiselt raskustest hoolimata tulevad meie noored kunagi Tuhalaae tagasi.

Anneli Anijärv

• 2006. aasta valla pillimeeste päeval Tuhalaae külamajas esinevad Tuhalaae noored. Neid juhendas Anneli Anijärv.

Lilli külamaja tegutseb

Selle ajavahemiku kohta võiks kirjutada paksu raamatu, aga et lehe pind ei võimalda, siis panin kirja ühtlatsad seigad läbi 15 tegevusaasta Lilli rahvamajas – 2004. aastast Lilli külamajas.

Lillis on aastast 1987–2006 töötanud folkloorirühm "Allikas", aastail 1991–1997 tegutses kapell "Lilli Simmanipoisid" ja aastail 1992–2005 seegarhvatantsurühm "Kiitsakad".

1996. aastast on Lilli küla lähedalt Minden-Lübecke maakonna Leverni veski tantsurühmaga, vastastikku on neil külas käidud ja küllalisi vastu võetud kolm korda. Iga kord on antud Saksamaal ka kontserte nii küttide peol, lillepeol, külapidudel, veski juures veskipäevadel ja ka esinutud paljudes vanadekodudes. Nii on teenitud raha laste rahvavariete ja ka muu külale vajaliku jaoks.

Kui mõelda tagasi 15 tegevusaastale, võttes abiks külakroonika ja tehes väikest statistikat, nähtub, et keskmiselt oli 40 üritust aastas. Välja peab kahjuks arvama kaks viimast aastat. See seletub suurte muutustega, mis on viimastel aastatel meie vallas olnud.

Kui laskuda nostalgiasse ja mõelda tagasi tehtule, siis võime olla uhked nii mõnegi asja üle, mis sai teoks just Lilli külas. Meenutagem siis neid toredaid aegu alates 1994. aastast: hingdepäeva istumised, alates 1995. aastast väga sooja vastuvõtu osaliseks saanud Lilli jõuluma, mis kahjuks ruumide nappuse tõttu pidi seal alati kolima Karksisse, Lõuna-Mulgimaa laste folklooripäevad kaheksa korda, 1996. aastast kuni 2002. aastani maimikute mängupäevad, kui rahvamajas oli lapsi üle kümne, 1998. aastast korraldatud laste lustilaagrid, mis küll vahetasid oma nime (lakalaager, folkloorilaager, tantsulaager, minuasjutulaager), kuid mõte on olnud tuua lapsi ja noored meie rahvapärisele ja keele juurde läbi lüütmise ja mängu.

1999. aastast oli meil Lilli Lihavõtteaasta, mil lapsed kandsid ette ka

nukunäidendi, neljal suvel on olnud laste naljaloümpia. 2002. aastast on iga suvel õpitud Lilli küla päevaks mulgikeelne näitemäng ja see koos noortega ja vanade külaelanikega eri paikades ette kantud. Külapäevi on peetud 1993. aastast alates iga suvel, 2003. aastal algatati Karksi valla pillimeeste päeva mõte, mis on kenasti edasi arenenud. 2003. aastal algatati Lõuna-Mulgimaa eri koolide keskmaste lastele projekt "Laseke, kõnele mulgi kiilt", mis toimus väga edukalt. Samal aastal alustas ka esimest korda tööd memmede tantsurühm "Maalid", kes on juba esinenud nii Viljandis, Võrus kui Põlvamaal.

3. septembril 2003 oli meil au vastu võtta ja kutsutada ka Eesti Vabariigi presidenti Arnold Rüütliit koos abikaasaga.

2004. aastal muudeti meie rahvamaja külamajaks ja sai Karksi Valla Kultuurikeskuse üheks osaks. Sellega kaasnesid päris rasked sisseelamisvalud, kuid lisandusid ka rõõmud võimaluse üle osa saada professionaalsetest teatri- ja kontserdikollektiivide esinemisest.

Tore on tõeada, et siiski küla toimib edasi. Seda tõestavad suurüritused, milles lõvosa kaasa paljud külaelanikud. Seda näitas ka 2006. aasta suvel etendatud "Kõrda Kõrda kirjutatud näitemängu "Kolm risti" muruletloomise entusiasm. Seda näitavad ka jõulude ja aastavahetustiritused ning laste tõmme meie majja.

1999. aastal Karksi valla renoveeritud tänane Lilli külamaja on vajalik. Lilli küla rahvas on tänulik sooja ja puhta maja eest, kuhu tulla lihtsalt juttu ajama, raamatuid laenu- ma, ajalehti lugema, arvutis surfama, trenni tegema, kuulama ja vaatama, mida teevad teised, ja ka ise kaasa lööma nii näite-, laulu- kui ka tantsuringis.

2007. aasta plaanis on meil mure tuua juba mitu näidendi ja kontserti meie uuel vabaõhuplatstil "Nava lava", mis paikneb küll Nava talu maadel, kuid mille peremees Jaak Kõdar on andnud küla kasutusse. Kindlasti jätkuvad lastelaagrid, külapäevad ja kõik traditsioonilised tähtpäevad, mida küla on harjunud koos tähistama.

Alli Laande

• Uus tõst- tuk lamavate haigete aitamiseks. LAINE IKONENI foto

Polli Hooldekodu on paljude kodu

Hoone on ehitatud 1967. aastal laste- ja hoolduskeskuseks. Algu oli majas kaks rühma. Uheksakümne aastat tagasi algul jäi maal lapsi väheseks, nii ka meil.

22. jaanuaril 1994 avati Polli Lastetead-Hooldekodu. Hooldealuseid oli siis kaheksa, mehed ja naised pooleks. 1995. aastal avati kõrvalmajale veel 3-toaline korter vanuritele. Seal said endale kodu need hooldealused ning nüüd oli neid terve tosin.

1997. aastal laiendati veelgi meie asutust ja võeti kasutusse 4-toaline korter. Sinna saime juurde 3 tuba hooldealustele, puhketoa ja köögi. Nüüd oli hooldealuseid viiestest. Alates 1999. aastast on hooldealuste arv pidevalt suurenenud.

Praegu on hooldealuste kasutada kaks 4-toalist ja üks 3-toaline korter, milles elab nelisteist inimest. Lisaks korteritele on peamajas 12 voodikohta. Korterelemus elavad meil veidi nooremad, kes tulevad ka iseseisvalt enesega toime. Peamajas on 12 voodikohta lamajatele ja dementsete hooldealustele.

Kuigi hooldealused elavad kahes majas, on neil omavahel tihedat side. Need, kes on suutelisid, käivad söömas peamajas, kes on haiged või muud viiltsamad, neile viiakse toit neli korda päevas tubadesse.

Hooldealused teinudab kaheksa inimest. Peamajas on ööpäevane hoolitus.

Eelmise aasta augustis viidi lapse vastvalminud Karksi-Nuia Lasteteada, seega saime hooldekodu kasutusse juurde 3 voodikohta. Nüüd on hooldealuseid kokku 26.

Alates 2007. aastast on asutuse nimetus Polli Hooldekodu.

Hooldekodu võimaldab ööpäevaringset hooldust, ajutist hooldust, toitlustamist, saunatennust (dušš), juuksuri- ja pesumaja teenust, televiisori vaatamist, kultuurirühmitusi rahvuslikel tähtpäevadel, abivahendite laenu- ja vaba aja süstamist (võimlemine, laulmine, käeline tege- lus, laumängud jms.).

Meie traditsioonid on tähistada hooldealuste sünnipäevi ja kalendri- tähtpäevi, teha suvel ekskursioon ja korraldada kord kuus jumalateenistust.

Hooldekodusse paigutatakse üldjuhul Karksi valla elanike registreeritud korterlasi, hooldust ja rehabilitatsiooni vajavad isikud avalduse alusel või isikute seadusjärgsete üldajalaste avalduse alusel.

See, et kellegi lähedane isik elab hooldekodus, ei tähenda veel seda, et ta lähedasi enam ei vaja. Tunne- me rõõmu, kui nad võtavad osa oma lähedaste elust. Lahtiste uste päevad hooldekodus on 14., 15. ja 16. veebruaril kella 9.30–12.

Laine Ikonen, hooldekodu juhataja

Kultuurivaramu aaraamatu lehekülgi:
Helvi Visnap

EHA ROOSALU foto

52 aastat Tuhalaane haridus- ja seltsielu juht

Helvi Visnap on sündinud 22. juulil 1936 Hiiuemaal Käina vallas Lahe talus.

Kui Helviga kohtusime, lausutas ta enne jutujamist algust:
Itu a hüülane, kes püüab rigut, kuldä ei sisalda Hiiuamaa pind. Tüdaridel jämut ja poigadel pikut – see mede öbe ning teemant ning kuld. "Ma olen ju hüülane," lisas ta.

Hiiuamaa Käina kooli lõpetanud, pidas ta meditsiinkooli miniku plaani, kuid koos kuue klassikaaslasega viis neid ühine tee siiski Haapsalu Pedagoogilisse Kooli. Aastal 1955, kui anti kätte algklasside õpetaja diplom, suunati ühtlasi tööle. Hiiuamaale pääses ainult viis õpetajat, üks neist pidi minema mandrile. Komisjon otustas loosiõnne kasuks. Helvi ei oska öelda, oli see hea või halb, kuid just temal tuli võtta ette sõit Abja rajooni haridusosakonda, kust ta kahe kohvri ja veoautoga sõitis tööle Tuhalaan- de.

Helvi elulugu on nagu Tuhalaane kooli ajalugu ja vastupidi: 41 aastat, algul õpetajana ja 1968. aastast kooli direktorina.

1975. aastal oli koolis 106 last, Helville anti esimene ja kolmas liitklass, kus õppis 33 last. Õppetööst vabal ajal ja läste soovil tuli juhendada võimlemis- ja tantsurühmi, sõnakun-

sti- ja muusikaringi. Kooli direktor Arvo Kämer aitas muusikasaadete tegemisel, hiljem teki seda Ants Tomp.

Täiendkoolitustel käies omandas Helvi teadmisi matemaatika- ja psühholoogiakursustel, ta lõpetas kursused abikooli tütarlaste professionaalse tööõpetuse erialal.

Ametnikel on vist aegadest aegadesse meeldinud nimemuutused, võib-olla on selles vanasõnal oma osa, et heal lapsel mitu nime. Tuhalaane kooli on nimetatud seitsmel moel: 7-klassiline kool, 8-klassiline kool, algkool, algkool abiklassidega, 8-klassiline abikool, jälle algkool abiklassidega; 1997. aastal Tuhalaane Algkool suleti.

Samal aastal moodustati Tuhalaane Külaperede Selts, seltsi juures töötas tänaseni laulu- ja tantsuring "Sügisliil". Mõlema tegevust juhib-juhendab Helvi.

Seltsielu on sisukas. Helvi ise ütleb, et neile on seda vaja — küla ei pea välja surema. Mida kõike on õpetud ja mille kõigega tegeldud. Alustati võimlemisega, tänaseks on tegevusalasid aina juurde tulnud. On õpetud klaasimaali, siidimaali, lapitehnikat ja vilmitmist, kootud kohalike must-ritega kirikindad ja korraldatud valminud tödest näitusi. Üks tore mälestus meenub Helville seoses lapivai-

padega. Nimelt kingiti neid juubilari- dele ja igauks tikkis oma nime teki ühele lapile.

Laulmine on südamelehedane kõigile eakale, viimasel jõulupoel esitati oma vanemate laule. Helvil on siiralt hea meel, et nendega koos muusitseerivad ja juhendavad muusikalist osa Ants Tomp ja Ermas Hein. Õpitud on ka kirikulaule.

Tantsimine. Helvi ütleb, et seoses mitmete ürituste korraldamisega oli vaja ka esineda ja nii hakati võimle- mise asemel tantsu õppima. Esialt oli koos neliteist naist ja meest, tänaseks on jäädud kümnekesi.

Sõnakunstiaga tegeldi omavahel ajast aega. Aga ühel päeval tuli Ants Tomp välja mõttega hakata korraldama valla sõnakunstiapäevi. Esimene on juba edukalt toimunud, järgmine on plaanitud aprillikuul esimesele nädalavahetusele.

Esinemised — neid on olnud väga palju, valdavalt Lõuna-Eestis, maakonna laulu- ja tantsupidudel, memme-taadi pidudel, vabariiklikul skulptorite päeval ja kohapeal korraldatud külapäevadel, kooli kokkutulekutel, juubelitel, rahvakalendri tähtpäevadel, "Viijandimaa virreidel" ning Karksi laulu- ja tantsupäeval. Jah, kõike loendada kindlasti ei jõua.

On vastu võetud palju külalisi, oodatud on vanemate köögi- ja aiatunnid.

Näitustele on välja pandud oma- tehtud hoidiseid, oma aia õunu ja lil- li.

Nagu pedagoogile omane, on Helvi Visnap väga tähtsaks pidanud enesetäiendamist. Õpetus on saadud tervisetundidest, massaaži vallas, lille- leasad koolitustel ja käidud ekskursioonidel.

Tähtis on oma tegemisi jäädvustada. Helvit on abistanud endine õpilane, kes on kunstnik, trükiste kujun- dused ongi temalt.

Helvi abikaasa Kaljo on pärit Tu- halaanest, nad abiellusid 1957. aastal.

Peres on tütar ja poeg, kuu lapse- last ja üks lapselapselaps. Poeg elab Tuhalaanes ja tütar Tiimetsas.

Linda-Maria Arro

Jätkame avatud aaraamatu lehitsemist no- vembrikuus.

Tänaseks olen Karksi valla kultuurivaramu aaraamatuse kaitsest tutvustanud kõigi kümne väärka kultuuri- looja tegevust.

KULTUURIKALENDER

Kultuurikeskus

L, 3. 02	kell 12	Küünlapäeva lastehommik Karksi külamajas
	kell 18	Reserveüritus
K, 7. 02	kell 17.30	Mälumäng
R, 9. 02	kell 19	Noorte moeshow ja pidu
L, 10. 02	kell 12	Moskva tsirkus
L, 10. 02	kell 19	Reserveüritus
T, 13. 02	kell 12	Arengukonverents "Karksi vald 15+"
K, 14. 02	kell 13	Rakvere Teatri etendus "Pipi Pikksukk", pilet 45 krooni
	kell 19	Rakvere Teatri etendus "Siiralt valetades", pilet 60 ja 75 krooni
K, 14. 02	kell 12	Temaatiline päev Lilli külamajas "Lilli küla 15 aastat"
R, 16. 02	kell 17	"Höbenidid" õhtu
R, 16. 02	kell 20	Tuhalaane külamajas kohviklubi õhtu
L, 17. 02	kell 16	Vabariiklik õpetajate tantsurühmade kontsert
P, 18. 02	kell 12	"Hõissa vastlad" Karksi külamajas
	kell 13	Vastlapäev Lillis
T, 20. 02	kell 16	Karksi Lõssimägedes vastlaõhtu
K, 21. 02	kell 17.30	Mälumäng
L, 24. 02	kell 13	Kontsert "Eesti Vabariik 89, Karksi vald 15"
P, 25. 02	kell 14	Reserveüritus
Reedeti	kell 18.30	Seltskonnatantsuklubi "Lipsi" tantsuõhtud, oodatud on kõik huvilised
Laupäeviti	kell 17	Tuhalaane külamajas seltskonnatantsu kursused
Pühapäeviti	kell 12	Lilli külamajas peotantsukursused

Näitused

Kuni 10. veebruarini jätkub Evi Kauri maali näitus

12. 02 – 18. 02 Näitus "XXI sajandi areng omavalitsustes"

13. 02 – 21. 02 Külamajades väljapanekud "Karksi vald 15"

22. 02 Kultuurikeskuses näitus "Karksi vald 15"

Kultuurikeskus jätab õiguse teha kultuurikalendris muudatusi Jätage reklaam! Kui soovite e-postiga ürituste kohta täiendavat infot, saate oma aadressi lenda. arro@karksi.ee.

PILETTITE MUUK T, K, N kella 10-14, info tel. 435 5529, broneerimine külamajades: Polli küla- majaja tel. 434 1021, Tuhalaane külamaja tel. 433 2137, Karksi külamaja tel. 433 2736, Lilli kü- lamaja tel. 433 2416. Kultuurikeskuse kodulehekülje aadress: http://kultuurikeskus.karksi.ee.

Karksi-Nuia Linnaraamatukogus

N, 8.02	kell 17	Kirjandusõhtu, oma luule- ja proosaloomingut esitavad Katriin Hanson ja teised harrastuskirjanikud
---------	---------	--

Raamatunäitused

29. 01 – 17. 02		Tiia Toometi vana aja lood ja asjad
12. 02 – 3. 03		Vabariigi värvid
19. 02 – 3. 03		Ilmar Trulli lõbusad luuletused

Sudiste külamaja

L, 3. 02	kell 12	Seebikeetmise talgud
R, 2. 02	kell 15	Küünlapäev
L, 10. 02	kell 12	Kaltsude lõikamise talgud
T, 14. 02	kell 12	Sõbrapäev
		Külakoosolek — külalised vallast
N, 15. 02	kell 11	Kohtumine hooldustöötaja Riinaga
L, 17. 02	kell 12	Põllepäev
T, 20. 02	kell 15.30	Vastlapäev

Ringide tegevus kokkulepitud aegadel.

Karksi-Nuia Gümnaasium

R, 2. 02	kell 10	Maakonna lastekoordine koondproov Paalainna Gümnaasiumis
N, 8. 02		Kooliõhdede päev Abja Gümnaasiumis
R, 9. 02		Eesti Vabariigi teemaline viklorin
	kell 18	Mulgimaa noortepidu, osalemine moeshow 1
5.-9. 02		Koolisõbralikemate inimeste valimised
14.-16. 02		Lahtiste uste päevad
T, 13. 02	kell 12	"Karksi vald 15", noortefoorum
kell 15		"Meediamul" (11. klassid) Viijandi kultuurimajas
K, 14. 02	kell 9	Sõbrapäev, sõbrapäeva postkontor
	kell 10.35 ja	11.40 "Sõbralikemate" väljakuulutamine
kell 18		Sõbrapäevapidu
N, 15. 02	kell 10	Maakonna postekoordine koondproov Viijandi kultuurimajas
R, 16. 02	kell 10	Maakonna nendekoride koondproov Valuoja koolis
L, 17. 02	kell 10	Vabariiklik õpetajate tantsufestival Karksi-Nuias
T, 20. 02		Vastlapäev
R, 23. 02		Eesti Vabariigi 89. aastapäeva aktused
K, 28. 02	kell 15	"Meediamul" (12. klassid) Viijandi kultuurimajas

tantsurühma ja kolm muusikakollektiivi; 1999. aasta peol kuus- teist kollektiivi — neli koori ja kaksteist tantsurühma; 2004. aasta peol kümme kollektiivi — neli koori ja kuus tantsurühma.

Koolinoorte laulu- ja tantsupidudel osales 1993. aastal kaksteist kollektiivi — kaks koori, kaheksa tantsurühma ja kaks muusika- kollektiivi; 1997. aastal kümme kollektiivi — kolm koori ja kaheksa 8 tantsurühma; 2002. aastal üheksa kollektiivi — kaks koori, kuus tantsurühma ja üks muusikakollektiivi.

Nende näitajate põhjal võime öel- da, et meie valla põhilised taidluskol- lektiivid eladis rasked ajad üle ning elavad ja tegutsevad seniajani, suutes edukalt läbida ka vabariiklikele pidu- dele pääsemise tiheda konkursisöö- la.

On juba ammu tõestatud, et ainult siis säilib rahvas, kui säiluvad ta keel ja ainult sellele rahvusele omane kul- tuur. Sellest tekkiiv ühtekuuluvustun- ne omakorda aitab üle elada kõik murrangud, valud ja vaevad, et taas tõusta võitjaks. Seda oleme me nüüd ise kogunud ja tõestanud.

Karksi-Nuia suur ime

Veel tahan rääkida teisest imest. See paistab mulle kätte lausa kudoak- nast. See on valla kultuurikeskuse uh- ke hoone — tõsiselt uhke. Kesku- se- majast on saanud kogu valla ja Karksi-Nuia sümbol. Ta foonitaks kir- gauges minevikus Oskar Looirtsaga ning pandud mõtet: "Karksit on läbi aea- gade peetud meie vaimuvara hoid- jaks, eestluse säilitajaks ja teiste kihel- kondade valgustajaks" ("Oma rada", 1939). See hoone olekski nagu ausam- maks karksilastele, kes saajandeni on hoidnud oma rahvakultuuri ning

vaiksel ja visalt võidelnud selle säilumise eest.

2004. aasta oktoobris valla uue kultuurikeskuse avapeol tõdesid kõik, et valla tollased elukorraldajad — val- lavaltasid ja volikogu koos kultuuri- komisjoniga — olid saavutanud võit- lusi — neli koori ja kuus tantsurühma. aastal püsti pandud ja 1990. aastal seis- nud, vahepeal isegi lammutamisele määratud ning paari krooni eest müüa püütud fondilossist on te- stnud Karksi valla uhkeim esindusho- one, mis teenib valla inimesi.

See oli imetore! See oli nagu mur- rang, mis näitas, et ka üks väike val- lui tal on arukad juhid ja kindlameel- ne rahvas, võit siiski ületada ületa- matu. Sellise eetvõimusega sai Karksi valla eeskujuks paljudele teistelegi Eestimaa valdadele.

Olgu ei maha veels teelus- ses valmis ei ole ja päevakorral on ik- kagagi ruumipuudus, on see esialgu ehk paremgi. Ulu muutub ju nii kü- resti ning koos sellega ka meie endi vajadused ja nõudlused. Arvan, et hoone lõpuni ehitamisega ei tohiks siiski väga viivitada. Igal juhul suur tänu tegejad!

Lugupidavalt taitlejad! Ei ole või- malik lugeda kokku neid tunde ja päevi, mis te olete oma elust andnud selleks, et meie kodukant ja meie val- la nimi püsiks kindlalt kultuurimaas- tikul ja et ta oleks märgitud sinna ka suurte tähtedega. Need Oskar Looirts sõnad, millega ta iseloomus- tas meie esivanemate tegevust, sobi- vad kindlalt ka teie senise panuse kohta pärimuskultuuri edasikandmi- sel.

Lõpetan Eesti kehalise kasvatuse õpetajate koolitaja ja "Tuljaku" au- tori, rahvatantsumemme Anna Raudkasti sõnadega: "Mis tahes maal, mis tahes ajal hoiab tark rahvas oma vaimsed juured terved, rumal kisub need kasvumullast välja."

Edaspidiseks kõigile edu ja jõudu soovides

Lille-Astra Arraste

ENDISE KULTUURITÖÖTAJA MÖTTEMÕLGUTUSI

Meie koduvald on saanud 15-aas- taseks. See on lühike aeg tegijale, kuid pikk ootajaile-vaatleajale.

Meil on tavaks, et aastapäevadel meenutame möödunud. Alustame aastast 1990, mis oli Karksi kultuuri- elule üsna pöördeline. See oli XXI üldlaulupeo ja XIV üldtantsupeo aas- ta. Karksi sõitsid peole naiskoor (31), meeskoor (35), poistekoor (16) ja lastekoor (61) — neli koori 143 laulja- ga ning tantsurühmadest Karksi- segarühm (16) ja lasterühm (18), Karksi-Nuiast kaks EPT segarühma (38) ja naisrühm (13), koolist lasterühm (18) ja liikumisrühm (6) — kokku seis- tuhema 109 tantsijaga ning rahvapi- lorihester (25). Niisii sõitis laulupeo- le kaksteist kollektiivi 277 taitleja- ga.

Röõmupidudele järgnesid "matused"

Kultuurikomisjoni aruandest loe- me: "Karksi-Nuias tegutsevad muu- sikakool ja kaks kultuurikeskust üle 40 huviala ja taidluringiga igale ea- le, kusi juures osalejate arv nendes ületab 1000 piiri. Nende rahvakul- tuuriaalane tegevus on vabariigi tase- mel kõrgelt tunnustatud: EPT ameti- ühinguklubi on vabariigi parim, koori arvukad ja tasemel, mitmed tantsu- rühmad kuuluvad vabariigi pare- mikku ja on Eestit välismaal esinda- nud."

Vallas tegutsesid Karksi, Lilli ja Tu- halaane rahvamaja ning raamatuko- gu. Ka Pollis ning Kõrgemäe sougho- sis tegeldi taidlusega arvestataval ta- semel.

Sel ajal rahastas kultuuritööd riik. Vallas teki kultuuritööd paarküm- mend inimest. Samal ajal toetasid kul- tuuritööd kõik valla asutused ja ma- jandid, kusi juures need toetussum- mad olid mitmeid kordi suuremad riiklikest (ruumide ja majade remon- t, sisustuse, instrumendite ja riiete mu- retsemine, taitlejate premeerimine ja preemiaregist, tööl vastabastamine töö- tasu säilitamisega, kõikvõimalik trans- port jne.).

EPT klubi oli ainult selle ettevõtte ja tema ametiühingu ülalpidamisel. Sealjuures olid klubi ruumid toll ajal meie piirkonnas ainukesena kõige kaasaegsemad.

30. novembril 1990 pidasime EPT klubi "matused": klubi suleti, ruumid läksid uuele omanikule tööstuse tar- beks. Kultuurile jäi Karksi-Nuias vaid 1932. aastal ehitatud tuletõrjeühingu seltsimaja, mis oli kohandatud tolle- aegseks kultuurimajaks. Maja oli aga nii hõre, et ei pidanud enam sooja. Kuigi tal tule jooksul põletati ära üle 100 ruumimeetri puid, oli tuulisemate li- madega saalis proovide ajal sooja ai- nult paar pügalat üle 10 kraadi.

Kultuurilise algas väga raske aeg, seda nii Karksi-Nuias kui maamaja- des. Karksi-Nuias kimbutasid peami-

selt ruumipuudus ja külm. Maal oli põhiprobleemiks transport, varem vedasid taitlejad kokku majandite autod, nüüd langes see ära. Valusalt andis tunda ka järsult tekkinud töö- puudus.

Tegelikult said uued ja veel vaesed nii valla- kui alevivalitsus endile kul- tuuriasutuste näol kaela väga raske koorma. Sellel ajal ei olnud ju veel mingeid fonde ega kapitali, millele oleks saanud toetuda või siis vähe- mal lootagi. Aeg oli kogu vabariigis nii raske, et traditsioonil kohaselt 1992. aastal toimima pidanud vabariiklik laule laulu- ja tantsupidu lükati aasta võrra edasi.

Elu hakkas paranema

Aeg läks edasi ja eluratas hakkas vaikselt paremuse poole veerema. Kui Polli vallavanemaks valiti energil- ine ja noor mees Arvo Maling, tegi vald esimese suure panuse kultuuri- valda: võeti laenu terve miljon ja sel- le raha eest remonditi Lilli rahvamaja ja raamatukogu. Lillist sai läbi pika- kade aegade kogu Karksi ilusam ja mõnusam küla kultuurikeskus. See oli nagu väike ime.

Nüüd hakkas veidi statistikat. Kul- tuuriüle teatud näitajad on osavõtt vabariiklikkudest laulu- ja tantsupidu- dest.

1994. aasta peol osales meie vallast kolmteist kollektiivi — viis koori, viis

SPORDIKOOL

Karksi-Nuia Spordikool on arendanud koos valla. Kuni 1993. aastani oli siin Viljandi Laste- ja Noorte Spordikooli filiaal, sellele järgnesid üleminekuastad ning alates 1998. aastast on spordikool tegutsenud Karksi valla allasutusena koolitusloaga huvikoolina.

Koolis toimub õppetöö treening- ja spordiplaanide alusel. Treeningud algavad vahetult pärast kooli, sest kasutatakse gümnaasiumiga sama spordibaasi. Lapsed on jaotatud vastavalt vanusele, sportlikule saavutusele ja huvidele rühmadesse ning treeningutega on kaetud kõik seitse nädalpäeva.

Spordikooli tipud treenivad ka suvisel koolivaheajal, puhkust saavad lubada kõige nooremad algajad. Suvel on palju võistlusi, spordikooli õpilased on käinud spordilaaagris ja jalgrattamatkal.

Eelmisel suvel toimus laagri meere ääres Matsirannas ja jalgrattamatkal oldi Tünder järve ääres. Samuti olime olnud laagris talvisel või kevadisel koolivaheajal. Lapsed, kes regulaarselt on osalenud treeningutel, on aasta jooksul käinud tervisekontrollis Tartus. Samas kohas käivad end testimas ka tippsuusatajad eesotsas Veerpalu ja Smiguniga.

Õpilaste arv on spordikoolis säilinud stabiilsena 70–80 hoolimatalt sellest, et laste arv on vallas peaaegu poole võrra vähenenud. Spordikoolil on oma elarve ja õppemaks. Võrreldes linnade analoogiliste koolidega on meie spordikooli õppemaks mitu korda väiksem. See tagab võimaluse kõikidele soovijatele. Mainida tuleb ka seda, et õppemaksust on vabastatud paljulapselised pered alates kolmandast lapsest vanema avalduse alusel.

Lõpuni ei jõua käia kõik. Nii on spordikooli tänaseks lõpetanud 50 õpilast. Lõpetanute seas paistavad silma keskmäära- ja täpistusjooksja Viljo Liipal, tõkkejooksja Indrek Palu ja sprinter Hede Leppik. Täna näitavad

häid tulemusi täiskasvanute seas Anni Maksimova ja Martin Mooses ning muidugi meie kettamehed Märt Iisrael ja Margus Hunt. Tiitlivõistlustel on igal aastal toodud palju auhindu ja medaleid.

Spordis ei saavuta midagi aastaga ja korraga, vaid ikka aastate ja visa treeninguga. Meie spordikoolis töötavad fanaatikust treenerid Kalli Laprik, Rein Ahun, Mart Kurs, Kaido Luide ja Leo Liiber. Hea naaber ja partner on Karksi-Nuia Gümnaasium, samuti olene tänuksid paljudel valla ettevõttele, kes on aidanud ka meie võistluste ja ürituste aihnallaudu.

Head tulemusid ei tähenda, et meil probleeme pole. Loetlen mõned: kehvast seisust spordibaasid, kohati lünklik osavõtt treeningutest, treenerite liigne töökoormus, paljude paremate õpilaste lahkumine mujale ning sellega seoses ka treeningute katkestamine ning laste arvu vähenemine vallas.

Oleme kindlad, et spordi osatähtsus meie igapäevaelus suureneb seoses üldise elu mugavusega ja füüsilise koormuse vähenemisega. See tõttu suureneb ka tervise- ja rahvaspordi tähtsus.

Spordikool on kindlasti see koht, kus saadakse täiendavaid teadmisi kehalisest tegevusest ning kujundatakse noores inimeses sihikindlust, visadust ja töökust. Olen selles veendunud, et need kolm eespool nimetatud omadust viivad iga inimest elu edasi. Ja mis saab olla tähtsam kui hea tervis.

Enamik tänaseid spordikoolis treenivaid noori on eeskujuliku käitumisega väga head õppijad. Meie vilistlased on edukad ja saanud kenasti elus hakkama. Täna seiks läbi aegade on kõrgema sportliku hariduse omandanud 17 spordikooli lõpetanut.

Häid sportlikke ettevõtmisi kõigile!

Leo Liiber,

Karksi-Nuia Spordikooli direktor

• Jaanijooks aastal 2006.

ARVO MALINGU foto

“Karksi Racing Team”

Joulukuul avati pidulikult Karksi-Nuias motoklubi “Karksi Racing Team”. Klubi prioriteet on noorte kaasatus motosporttreeningutel, -üritustel ja -võistlustel.

Noorte huvi motosporti vastu on tõusnud. Seda näitab meie klubi soov midagi ise motosportis ära teha. Klubi avatritsil osalesid valla tuntud motosportdiveteranid ja tegevotosportlased, keda oli vertimatam tulnud Heino Haavasaalu Eesti Mootorrattasportli Föderatsioonist. Palju häid sõnu ütles motoklubile vallavanem Arvo Maling. Suur tänu meie valla ettevõtetele, kes võtsid avatritsil osa.

“Vilurtrans” on taganud motoklubile garaaži, kus motosportlased saavad oma esmased teadmised krossiratta remontimisest ning on ka koht, kus hoida oma motovarustust. Tehnilised eelteadmised pole vajalikud, sest need kasvatada alaga tegelemisel. Esimesed oskused piirduvad põhiliselt osade vahetamise ja masina hooldamisega. Garaaži on paigaldatud uus elektrisüsteem koos valgustusega, signaalsatsioon ja küttekol.

Klubi kasutab Anija motokrossirada, kus peetakse treeninguid ilmast sõltuvalt. Peale selle oleme kokkuleppe saanud Antti Kalaga, kes on lubanud klubi liikmeid oma treeningurajale.

Kindlasti leidub neid isasid ja emasid, kes soovivad oma pisipoja koos väikeste rattaga raja äärde, lapsega kaasa jookseksid, teda ergutaksid ning koos raskusi trotsiksid ja võidurõõmu naudiks.

Koik, kel vähegi huvi motosporti vastu, noorukitest täiseas meesteni, kes krossimootoriratta ostavad ja tahavad seda proovida, on meie klubisse teretulnud. Meil saab vajalikke õpetussõnu ja nõuandeid. Suurt rõhku pöörame ohutusoskustele, mis on hädavajalik.

Kui keegi neid ridu lugedes mõtleb, miks tema laps peaks motokrossiga tegelema, siis neile on mul kaks põhjendust. Esiteks annab motokross noorukile kogu talle vajaliku adrenaliini, nii et ta ei lähe seda enam tänavalt otsima. Teiseks on motokross üks vähestest spordialadest, millega saab tegelda terve pere.

Motosport nõuab oma lapsele pühendumist, mis tähendab loomist peaaegu kõikidest vabastest laupäevadest ja õhtupoolikutest, kuid see-eest saab oma järeltulijaga väga palju aega koos veeta.

Tõsi on see, et adrenaliinitulva ei koge mitte ainult sõitjad, vaid ka nende vanemad iga stardi ja treeningu ajal. Niisugune terav elamus paneb lapsevanemaid oma võimudest senisest enam armastama ja hõlmama.

Kui leidub ettevõtteid, kes on huvitatud “Karksi Racing Team” motoklubi toetamisest või oma firma reklaamist võistlussõitjate ja -rattastel, siis võetagu meiega ühendust. Klubi kontakttelefonid on 5552 0809 Urmas, 522 3628 Marnek.

Urmas Villbach

MUUSIKAKOOLI VIISTEIST AASTAT

(9. lk järg)

Karksi-Nuia Muusikakooli Sihtasutus

Koolile kujunes keeruliseks aeg, mil tekkis oht kaotada oma maja: 18. mail 1993 tagastati tollase Karksi-Nuia elavivõltskogu otsusega muusikakooli hooned seadusjärgsele omanikule ja sama aasta juunis kohustati alevivalitsuse korraldusega muusikakooli direktorit kooli keskkooli hiljemalt 30. augustiks üle viia.

Lapsevanemate ja kooli vilistlaste eestvedamisel hakati otsima võimalusi ja vahendeid olukorra lahendamiseks. Detsembris 1993 registreeriti Karksi-Nuia Muusikakooli Fond (nüüd sihtasutus) põhikirjalise ülesandega tugevada kooli materiaalseid baasi ja selle läbi parandada muusikaõpetuse taset.

Sihtasutuse töös on aja jooksul osalenud mitu inimest. Kõige pingelisemal ajal seisis kooli kõrval lapsevanemad Urmas Leppik ning Ene ja Arne Tae. Oluline abi on tulnud sõpradelt Rootsi- ja Soomest. Eriline tänu kuulub härra Zieminskile ja tema sõpradele Saksamaalt, kes pikema aja kestel hoolitsesid kooli materiaalse heaoluga eest.

Suure panuse sihtasutuse töösse on andnud oma kooli töötajad, õpetajad Ringa Vaiksaar, Merike Rüdiger, Pille Bergmann ning Ülle ja Peter Holmqvist. Praktilise abiga on alati toeks olnud Valve

OLEME MESINIKELE ABIKS

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Selts on viisteist aastat aidanud organiseerida mesindusalaseid loenguid ja õppepäevi.

Mesindus on juba ammustest aegadest olnud Eesti maaelu üks tegevusvaldkondi. Ka praegu kuulub mesindus meie külaelavate inimeste traditsioonide ja vajaduste juurde. Mesindusega tegelemine leevendab maal tööpudust, annab tulu ja on looduslähedane kosutav harrastus. Aia- ja põllupidajatele on melissad samuti kasulikud, sest loomeldamisjärele suureneb saak ja paraneb selle kvaliteet.

Karksi vallas on suurenenud mesilaste pidamisest huvitatud inimeste ring, kes vajavad omava-

Rõigas ja Kersti Nurk. Sihtasutuse omanduses on kinnistu koolihoonetega. Kogutud vahenditega on kool saanud juurdeehituse, kaks hoonet värvitud ja vahetatud välja nende katus, renoveeritud saal, ümber ehitatud osa peahoone elektrisüsteemist ja enamik ruume remonditud.

Kooli ilme kujundamine on kulgenud valdavalt Gennadi Strelkovi kavandite järgi ja suure osas Olev Vaiksaare kätetöna.

Sihtasutus on leidnud vahendeid pillide ostmiseks ning regulaarseteks õppeaegadeks rahvuskooperis “Estonia” ja Pärnu Kontserdimaja.

Kooliüle korraldamisele on ainelist abi osutanud kohalikud ettevõtted “Micus”, “EPP” ja Abja Tarbijate Ühistu ning lapsevanem Ruth Rajaveer. Oluline rahalis on saanud Eesti ja kohalikul Kultuurkapitalil, Hasartmängumaksu nõukogult ja Kultuuriministeeriumil.

Praegu on õpilasi taas 75. Õpilaskond jaguneb põhi- ja üldkursuseks ning eelklassiks. Koolis töötab 12 õpetajat: Ülle Krause-Holmqvist, Olev Raal ja Tiia Parmo (klaver), Ringa Vaiksaar (viul), Merike Rüdiger (akordion), Vello Ainsalu (muusikalugu, akordion ja ansamblid), Pille Bergmann (kannel, eelklass), Ants Sombri (puhkpill ja löökpillid), Oleg Pissarenko (kitarr), Ants Lääts (puhkpill ja kitarr), Ivi Harju (solfedžo, saateklass ja klaver) ja Tiit Koor (solfedžo). Veel töötavad meil Kersti Nurk, Valve Rõigas ja Jüri Tamik.

Kooli juhtimises osaleb hoolekogu, mille liikmed – Ilme Zagoveeva, Katrin Veevo, Leili Nael, Ene Tae, Saile Sakkov — on üles näidanud head tahet ja oskusi kooli probleemide lahendamisel.

Muusikakooli õpetajad

helist kontakti ja teadmiste täiendamiseks. Õppepäevadest on tulnud osa võtma ka mesinikke Hallistest, Viljandist, Pärnust, Mõisaküllest, Torvast, Otepäält ja Valgast. Meie lektorid on suurepärase kogemusega mesinikud Antti Rohla ja Aleksander Kilk, mõnikord ka välislektorid.

Selle aasta tähtsamad kogunemised on 3. märtsil – kevadine õppepäev valla kultuurikeskuses algusega kell 10, maikuus (kuupäev täpsustatakse) õppepäev mesilasa 22. septembril – mee- ja aiapäev valla kultuurikeskuses. Päevakava avaldame samal kuul valla lehes.

Loengutele registreerimine telefonil 433 1602 või 5695 8776.

Leili Nael

Töötute sotsiaalne kaotamine on paranenud

Tööturuameti Viljandimaa osakonnas oli aasta alguseks registreeritud 448 töötut. Ligi pooled neist on pikaajalised töötud, kelle probleemide puütakse lahendada individuaalse töötusingsukava alusel.

Töötutoetuse saajate jaoks muutus 1. jaanuarist töötutoetuse päevamäär: varasema 14,30 asemel on see 32,90 ning seda maksatakse töötule tagantjärele iga kalendripäeva eest, kaasa arvatud

riiklikud pühad. Ravikindlustus on nüüd ette nähtud kõikidele, kes on Tööturuameti töötuna registreeritud ja tööt otsinud vähemalt 30 kalendripäeva. Erandina saavad kohe ravikindlustuse need töötud, kes osalevad vähemalt 80-tunnisel tööturukoolitusel, tööpraktikal või tööharjutusel.

Varem said ravikindlustuse ainult need, kellele maksti töötutoetust.

Kui aga inimene tööd ei otsi ja konsultandi määratud ajal Tööturuameti osakonda ei külasta, siis ta ravikindlustust ei saa.

Et saada töötuskindlustuse hüvitist, peab inimene olema töötanud ja töötuskindlustuse makset maksnud vähemalt 12 kuud töötuna arvele võtmisele eelnenud 36 kuu jooksul. Varem oli periood 24 kuud. 36 kuud võimaldab töötuskindlustusmaksed paremini tasuda ajutiste ja hooajajärgsete tegijatele.

Info ja tööturu teenuste saamiseks võivad Tööturuameti Viljandimaa osakonda pöörduda töötusajad (kes õpivad, töötavad või on vanaduspensionäri) ning töötud ja tööandjad aadressil Jakobsoni 11 Viljandis. Tel. 435 4644 või 5343 6688, e-post: viljandi@ta.ee.

Peep Raju,

Tööturuameti Viljandimaa osakonna juhataja

KARKSI VALLA SPORDIKALENDER 2007. AASTAL

20. 01	Lauamängude II etapp	Leo Liiber
1. 02—15. 03	Karksi valla MV suusatamisest	
	Leo Liiber	
10. — 11. 02	Eesti valdade XV talimängud	Leo Liiber
12. 02	Tervisepäev uiskudel	Leo Liiber
17. 02	Lauamängude III etapp	Leo Liiber
20. 02	Vastlapäeva liug (II tervisepäev)	Leo Liiber
21. 02	Kooli talispordipäev	kehalise kasvatuse õpetajad
3. 03	Tervisepäev suuskadel	Leo Liiber
17. 03	Kõrgushüppepäev	spordikool
Aprillis	Kooli jooksukrossi meistrivõistlused	kehalise kasvatuse õpetajad
Aprillis	Korona-, male- ja kabevõistlused	Leo Liiber
4. 04	Tervisepäev viuljal	Leo Liiber
7. 04	Viljandimaa meistrivõistlused maanteejooksus	Mart Kurs
Aprillis ja mais	Vallavolle 2007	Silvi Hannus
25. 04—5. 05	Gümnaasiumi ja spordikooli meistrivõistlused kergejõustikus	Mart Kurs
19.—26. 05	“Sakala mängud”	Leo Liiber
2.—3. 06	Eesti meistrivõistluste I etapp motokrossis	Karksi Tehnikaspordiklubi
9. 06	Sportlik kooli kokkutulek	kehalise kasvatuse õpetajad
Juunis	Valla meistrivõistlused jalgpallis	Enn Sarv
23. 06	Karksi laada võrkpalliturniir	Silvi Hannus
23. 06	Jaanijooks	Mart Kurs
6.—8. 07	Eesti XII maaspordimängud	Leo Liiber
8. 07	Vallapäevade sport	Leo Liiber ja spordiklubid
15. 07	Karksi Rattaralli	Jalgrattaklubi “Cosmos”
4. 08	“Karksi Ratsu”	Ivan Mõndresku
18.—19. 08	Karksi-Nuia mängud	Mart Kurs
26. 08	“Karksi Triatlon”	Hendrik Agur
Septembris	Kooli spordipäev	kehalise kasvatuse õpetajad
Septembris	Kooli murdmaajooksukross	kehalise kasvatuse õpetajad
Septembris	Kirikumäe jooks Tuhalaaes	Enn Sarv
Septembris	Lasteaedade spordipäev	spordikool
Septembris	Tervisepäev	Leo Liiber
Oktoobris	Klassidevaheline teatejooks võrkvõrkudega	Mart Kurs
Oktoobris	Põrsaturmiir jalgpallis	Enn Sarv
Oktoobris	Korona võistlused	Leo Liiber
Novembris	Lauatennisevõistlused	Leo Liiber
Detsembris	Lauamängude võistlused	Leo Liiber
	Kalapüügvõistlused	Enno Toomla
	III liiga mängud jalgpallis	Jalgpalliklubi “Karksi”

REIN AHUN ON VALLA AUKODANIK

Vallavolikogu otsustas anda valla aukodaniku nimetuse ning sellega kaasneva teenetemärgi ja elutööpreemia edukale noortreenerile Rein Ahunile.

1940. aastal Valgas sündinud ja 1963. aastal Tartu ülikooli kehakultuuriteaduskonna lõpetanud Ahun on töötanud samast ajast sportlaste treenerina. 1984. aastast alates teeb ta seda tööd Karksi-Nuias ning sellest alates on tema käe all sirgunud palju silmapaistvaid sportlasi, sealhulgas Märt Israel ja Margus Hunt.

Treener Rein Ahunis on jõudu, mis sunnib poisse teda kuulama ja harjutama.

2002., 2003. ja 2004. aastal nimetas Eesti Kergejõustiku Liit teda Eesti parimaks noortreeneriks ning 2004. aastal pälvis ta sama liidu presidendilt elutööpreemia.

Möödunud aastal võitis treener vastu Valgetähe V klassi teenetemärgi.

TEENETEMÄRGI SAAJAD

Valla teenetemärgi ja preemia saab aiandusteadlane **Edgar Haak**, kes on Polli uurimisasutuses töötanud viiskümend aastat, sellest 23 aastat direktorina ja selle kõrval püsivalt kauem aega maaviiljelusinstituudi puuviljandusosakonna juhatajana.

Teaduskraadiga ja teeneliseks aiandustöötajaks nimetatud teadlane on aretanud puuvilja- ja marjasorte ning uurinud õuna- ja pirniaede agrotehnikat. Viimasel ajal on

ta uurinud õuna- ja astelpajuistandike rajamist.

Valla teenetemärgi saab motorsportlane ja kalmistukultuuri arendaja **Jaak Sala**.

Ta on 23-kordne Eesti meister motosportlase, tal on NSV Liidu meistrivõistlustelt bagiautosportlase hõbe- ja pronksmedal ning ta on mõlemal alal tunnustatud üleiluliseks meistersportlaseks (1970. ja 1983. aastal).

Rahumäe ja Papi kalmistu töötaja ja heade ideede teostaja **Jaak Sala** teene on, et valla heakorda on tunnustatud vabariigi tasemel. Rahumäe kalmistu hooldamine vääris

2003. aastal vabariigi presidendilt auhinna.

Valla teenetemärgi saab kahekordne juunioride maailmameister **Margus Hunt**, kes on sündinud 1987. aastal Karksi-Nuias ja samas 2006. aastal lõpetanud gümnaasiumi. Praegu õpib ta tehnikaliikloolis logistikat.

Mullu Pekingis juunioride maailmameistrivõistlustel võitis ta kettaheite 67,32, mis on uus maailmarekord, ja kuulitõukes tõi talle võidu omaeliste hooaja tiptulemus 20,53. Monte Carlos kergejõustikugal võitis ta vastu tõusva tähe auhinna.

KARKSI VALLAVOLIKOGUS

16. jaanuari istungil

Volikogu istungist võtsid osa Jüri Esik, Katrin Kivistik, Liidia Klaas, Harri Kunimägi, Endel Lepik, Leo Liiber, Raivo Lill, Heino Luik, Reevo Maidla, Leili Nael, Kalle Peik, Olavi Pikk, Maire Sala, Enn Sarv, Jarmo Simson, Urmas Villbach ja vallavanem Arvo Maling. Puudus Raimo Sarv.

Algatati detailplaneering Tuhalaane külas Metsanurga, Paluküla, Saba ja Veske kinnistul maa sihtotstarbe muutmiseks, ehitusõiguse ja hoonestustingimuste, tehnosüsteemide ning rajatiste asukoha määramiseks Kõpra OÜ turismimajanduse arendamise eesmärgil.

Algatati detailplaneering Kõvakülas Heki katastrüksuse jagamiseks, sihtotstarbe muutmiseks ning hoonestusala ehitusõiguse, tehnosüsteemide asukoha ja juurdepääsu määramiseks.

Algatati detailplaneering Karksi-Nuias kinnistutel Viljandi mnt. 7, Viljandi mnt. 7a, Viljandi mnt. 5a ja Ettevõtjuse t. 4 kinnistu piiride muutmiseks, hoonestusala ja ehitustingimuste, tehnoõiguste ning rajatiste asukoha ja juurdepääsute määramiseks.

Kehtestati detailplaneering lihtsustatud korras Karksi-Nuias Kaldal t. 4a katastrüksusel 28701:002:0036 ja muudeti Karksi Vallavolikogu 19. 11. 2003 otsusega nr. 79 kehtestatud Karksi-Nuia Kaldal tänava kvartalite 8, 11a, 12 detailplaneeringut Kaldal t. 4a katastrüksuse osas.

Otsustati taotleda keskkonnaministri nõusolekut Mäekülas Mäeküla järve kaldal osaliseks ehituskeeluvööndi vähendamiseks Sambla 2 kinnistul detailplaneeringus "Viljandi maakond Karksi vald Mäeküla küla

Sambla 2 talu õueala detailplaneering" näidatud ulatuses.

Kinnitati valla aukodanikule antava elutööpreemia suuruseks 20 000 ja valla teenetemärgi kavalerile antava preemia suuruseks 5000 krooni. Tulu- ja sotsiaalmaksu maksmise kohustus otsustati jätta Karksi valla kanda.

Karksi Vallavolikogu 2006. aasta 18. jaanuari otsus nr. 34 "Elutööpreemia ja teenetemärgi kavalerile antava preemia suuruse kinnitamise" tunnustati kehtetuks.

Karksi valla aukodaniku nimetus ja sellega kaasnev valla teenetemärk ning elutööpreemia 20 000 krooni otsustati anda edukale noortreenerile Rein Ahunile.

Karksi valla teenetemärk ja preemia 5000 krooni otsustati anda teenekale aiandusteadlasele Edgar Haagile, kahekordssele juunioride maailmameistrile Margus Hundile ning teenekale motosportlasele ja kalmistukultuuri arendajale Jaak Salale.

Moodustati 4. märtsi Riigikogu valimisteks 9-liikeline jaoskonnakomisjon (esimees Inge Dobrus ning liikmed Heli Runge, Kairi Pugal, Hille Krusberg, Erna Pugal, Maire Torim, Aleksander Dobrus, Liivi Loi ja Rein Palu ning asendusliikmed Tõnis Laurik ja Kersti Saks).

Määrati 1. aprillist Karksi vallavanema Arvo Malingu ametipalgaks 20 000 krooni kuus.

Valiti rahvaohutuniku kandidaatideks Heiki Arro, Jevgeni Fomitšev, Olga Palu, Leili Nael ja Enn Sarv.

seks 5-liikeline komisjon (esimees Arvo Maling ning liikmed Leo Liiber, Reevo Maidla, Siim Loik ja Helve Joon).

Antu Karksi Tehnikaspordiklubile luba korraldada Eesti meistrivõistlused motokrossis 2, ja 3. juunil Ainja krossirajal.

Kehtestati alates 1. maist 2007 Karksi valla vee-ettevõtja, aktsiaseltsi "Iivakivi" otsetarve veevarustuse ja roovee ärarajutamise teenuse hinnad: 1 m³ veevarustuse hind füüsilisel isikul (eluruumi kasutaja õiguslikul alusel) käibemaksuta 9,32 krooni ja käibemaksuga 11 krooni ning juriidilistele isikutele (eraõiguslik ja avalikõiguslik juriidiline isik), füüsilise isikust ettevõtjale käibemaksuta 11 krooni ja käibemaksuga 12,98 krooni; 1 m³ roovee ärarajutamise hind füüsilisel isikul (eluruumi kasutaja õiguslikul alusel) käibemaksuta 11,86 krooni ja käibemaksuga 14 krooni ning juriidilistele isikutele (eraõiguslik ja avalikõiguslik juriidiline isik), füüsiliselt isikust ettevõtjale käibemaksuta 14 krooni ja käibemaksuga 16,52 krooni.

Otsustati muuta valla õpilasiinliin avaliku teenindamise lepingut nr. 8-1-1 (sõlmitud 31. augustil 2005), arvestades alates 9. jaanuarist 2007 lepingu tähtsusi osaühing "Hiie Transport".

Otsustati sõlmida osaühinguga "Tiikes" ärruumi tüüripleping Rahumäe t. 2a III korru ruumi 53 suur-

• Selline nägi välja Karksi-Nuia peatänav 2005. aasta sügisel.

TÕNIS LAURIKU foto

sega 11,3 m² kasutamiseks kuni 9. jaanuarini 2012 üüriga 20 krooni ruutmeetri kohta kuus.

Otsustati sõlmida töövõtleping osaühinguga "Tradeplus Group" valla kalmistute hooldamiseks kuni 31. detsembrini.

Antu nõusolek Polli külas Saksaveski kinnistul Halliste jõe suubuva nimetu kanali vee erikasutuseks (läbivooluga kalatiigi rajamiseks).

Antu kasutusluba osaühingule Jaotusvõrk Nurga alajama fiider 5 elektrivarustusele Univere külas ja Viinu alajama fiider 2 elektrivarustusele Karksi külas.

22. jaanuari istungil Istungist võtsid osa Pjotr Krjutškov, Andi Sõmmer, Urmas Suurpuu, Arvo Maling, Peeter Uisk ja vallasekretär Inge Dobrus.

Määrati toimetulekutoetus 49 taotlejale kokku 69 952 krooni ja täiendav sotsiaaltoetus 24 abivajajale kokku 27 000 krooni. Määrati lasteaiatoidutoetus 50 % toidupäeva maksumusest kolmeks kuuks ühele lapsele ning laste õppekäigu toetus 7 õppurile kokku 2100 krooni. Kolme ja enama lapsega pere õppetootus otsustati määrata ühele lapsele.

Seati hooldus 2 raske ja 1 sügava puudega isiku üle, määrati hooldajad ja hooldajatele otsustati maks-ta toetus.

Nimetati Sudistes Määramise kinnistu jagamisel moodustunud katastrüksuste nimetused ja sihtotstarbed: Määramise katastrüksus, Mäepõllu katastrüksus ja Mäepõllu 1 katastrüksus — sihtotstarve maatulundusmaa.

Nimetati Mäekülas Juhani Viirale kuuluva Püksi kinnistu katastrüksuste nimetused ja sihtotstarbed: Mäeküla 1 katastrüksus, pindala 4640 m², ja Kaldal t. 4b katastrüksus, pindala 2386 m² — sihtotstarve elumajaks.

Kinnitati maa ostueesõigusega erastamise tingimused: Lembit Iljanile Pärsti külas 17,16 ha maa erastamiseks hoonete juurde.

Antu nõusolek Ene Lepikule 2000 m² maa erastamiseks elamu juurde Univere külas ja kinnitati piiride kulgemise ettepanek.

Otsustati esitada taotlus "Kredexis" 4 korteri ostmiseks õpetajatele ja lasteaiatöötajatele.

Määrati Karksis asuva Pargi tänava parkla maksumuseks 116 900 krooni, parkla võetakse raamatupidamises arvele.

Arutati esimesel lugemisel valla investeeringute kava aastateks 2007–2010 ja valla 2007. aasta eelarve projekti parandusettepanekuid.

Otsustati alustada läbirääkimisi sõpruslepingu loomiseks Potica omavalitsusega Portugalis.

Antu kasutusluba Tõnu Sarapuu omandis Riidamäe kinnistu katastrüksusel paiknevale vesiviljelusehitisel Ainja külas.

Antu kasutusluba Elion Ettevõtte omandis olevale Oisu ATJ valguskaabli Muri külas.

Määrati projekteeerimistingimused Karksi-Nuias Iartu mnt. 24 korteriomandite 1 ja 2 eluruumide rekonstrueerimisprojekti koostamiseks.

Otsustati sõlmida leping Seesam Rahvusvahelise Kinnistusega valla omandis olevate hoonete Kaldal t. 6a ja 6b, Tartu mnt. 22 ja Viljandi mnt. 2 kindlustamiseks vastavalt pakumisele 3/100442 maksumusega 9927,53 krooni.

Arutati Karksi-Nuia keskväljal detailplaneeringule esitatud ettepanekuid ja vastuväiteid ning otsustati, et parkimiskohad keskväljal tuleb säilitada olemasolevas mahus ning jalakäijatele tuleb tagada piirkonnas turvaline liikumine.

Otsustati anda karikas heade sportlike tulemuste eest 2006. aastal ja premeerida kinkkaardiga väärtuses 1500 krooni Karksi valla parimad sportlasi järgmisel: parim neiut Katrin Kütt, parim noormees ja parim mees Margus Hunt, parim naine Anita Maksimova ja parim veteran Raimo Sarv.

Parimaks võitkonnaks tunnustati AMK "Ligur Racing" ja parimaks sporditõrjuseks "Jaanijooks". Auhinnad antakse kätte vabariigi aastapäeva aktusel.

Sõnumeid

Noor moelooja 2007

9. veebruaril kell 19 astuvad Karksi Valla Kultuurikeskuses võistlustule Viljandi maakonna noored moeloojad. Ürituse korraldavad Karksi valla noortevõitluse liikmed ja Karksi-Nuia Gümnaasiumi vabatahtlikud noored.

Konkursi võitjad ootab ees Viljandis toimuv Noore Linna Festival, kus parimat moeloojat antane võimalus tutvustada end veelgi laiemale publikule.

Zürri hindab võistlajate loovust ja mängu ilu ning selgitab välja lisaks parimatele noortele moeloojatele ka parima modelli. Show järel pakuvad tantsulusti ansamblid "Agent M" ja "Pulls".

Ootame kõiki nautima õhtut ja omadele kaasa elama. Pilet maksab 40 krooni.

Üritust toetavad Karksi vald, Hasartmängumaksu Nõukogu, Interreg IIIA "Active projekt" ja Viljandimaa Noortekeskus.

Eneli Pöder, laste- ja noorsootöö spetsialist

Neli tuusikut noortelaagrisse

Karksi vallal on välja pakku-dan neli soodustusiikut suvistes noortelaagritesse.

Kaks tuusikut on 8-päevases Urumaja noortelaagrisse Pärnemaal (ühe tuusiku maksumus on 400 krooni) ja kaks tuusikut 9-päevases Luunja noortelaagrisse Tartumaa (252 krooni). Lapsevanem peab lapse ise laagrisesse viima ja talle järele minema.

Info tuusikute kohta saab Karksi valla laste- ja noorsootöö spetsialisti Eneli Pöderi käest tel. 435 5525 või 5565 1429 ja aadressil eneli.poder@karksi.ee.

15

4. märtsil toimuvad Riigikogu valimised

Eelmistest Riigikogu valimistest on möödunud neli aastat. See aeg on Eesti jaoks olnud olulise tähtsusega. 29. märtsil 2004 sai Eesti NATO liikmeks ja alates 1. maist oleme täisõiguslik Euroopa Liidu liikmesriik. Mõeldud aasta sügisel saime me endile uue presidendi. Riigi majanduskasv on olnud märgatav, suurenenud on palgad ja tõusnud inimeste heaolu.

Kuidas aga edasi? Eesti Vabariigi põhiseaduse sätestab, et kõrgeimat riigivõimu teostab rahvas hääleõiguslike kodanike kaudu Riigikogu valimisega. 4. märtsil ongi meil kõigil võimalus ja kohustus teostada kõrgeimat riigivõimu ja minna valima.

Karksi vallas on üksainus valimisjaoskond. Hääletusruum asub eelhääletamise päevaldel 26. — 28. veebruarini vallamaja teise korruse koosolekute ruumis Karksi-Nuias Viljandi mnt. 1. Hääletada saab eelhääletuse päevaldel kella 12—20, siis saavad hääletada ka valijad väljapoole oma elukohajärgset valimisjaoskonda.

Eelhääletamise päevaldel 26.—28. veebruarini saab hääletada ka elektrooniliselt vabariigi valimis komisjoni veebilehel. Valija peab teendama oma isikut isikutunnistuse kaudu digitaalselt tuvastamist võimaldava serifikandi kasutamisel. Hääletamine algab 26.

märtsil kell 9 ja kestab ööpäev läbi kuni eelhääletamise lõpuni 28. veebruaril kell 20.

Valijal on õigus oma elektrooniliselt antud häält muuta, hääletades uuesti elektrooniliselt või hääletamisedeliga eelhääletamise päevaldel 26.—28. veebruarini valimisjaoskonnas. Mitme elektrooniliselt antud hääle puhul arvestatakse valija viimase antud häält. Kui aga valija on hääletanud nii elektrooniliselt kui ka hääletamisedeliga, siis arvestatakse valija hääletamisedelid.

Valimispäeval 4. märtsil asub hääletusruum kultuurikeskuse sinises saalis Viljandi mnt. 1. Hääletamine algab kell 9 ja lõpeb kell 20. Valimispäeval on võimalik ka kodus hääletada. Kui valija tervise seisundi või mõne muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa hääletada ettenähtud ruumis, võib ta toetleda kodus hääletamist. Selleks peab ta esitama vallavalitsusele või jaoskonnakomisjonile kirjaliku taotluse hiljemalt valimispäeval kella 16-ks.

Valima minnes peab valijal kaasas olema kehtiv isikut tõendav dokument, mille ta esitab jaoskonnakomisjoni liikmele hääletamisedeli saamises. Selle kohta annab ta allkirja valijate nimekirja allkirjalahtrisse. Valija täidab hääletusedeli ise teiste isikute juuresolekul hääletamiskabinis. Kui ta ei ole aga füüsiliselt puude

tõttu võimeline hääletusedeli ise täitma, võib seda tema palvel ja juuresolekul teha teine valija, kuid mitte elukohajärgse valimisringkonna kandidaat.

Valija kirjutab hääletamisedelile selleks ettenähtud kohta oma elukohajärgse valimisringkonna kandidaadi registreerimisnumbri, kelle poolt ta hääletab. Kui valija rikub hääletamisedeli või avastab, et sedel on defektiga, on tal õigus saada uus sedel. Valija peab niktud, defektiga või kasutamata hääletamisedeli tagastama jaoskonnakomisjoni liikmele. Pärast valimisedeli täitmist murrab valija sedeli kokku ning annab jaoskonnakomisjoni liikmele, kes loob kokkumurtud sedeli välisküljele jaoskonnakomisjoni pitsed jäljendi.

Valija laseb sedeli hääletamiskasti ise. Kui ta aga ei ole füüsiliselt puude tõttu ise võimeline hääletamisedeli kasti laskma, võib seda tema palvel teha mõni teine valija juuresolekul.

Hääletamist korraldab valimisjaoskonnas komisjon (esimees Inge Dobrus ning liikmed Heli Ruge, Kairi Pugal, Hille Krusberg, Erna Pugal, Maire Torim, Aleksander Dobrus, Liivi Loi ja Rein Palu ning asendusliikmed Tõnis Laurik ja Kersti Saks).

Inge Dobrus, vallasekretär

Karksi-Nuia detailplaneering vajab avalikku arutelu

Viimastel aastatel on kõikjal elavnenud ehitustegevus. Meie vallas väärivad märkimist Karksi-Nuias valminud lasteaiad, Tartu ja Pärnu maantee kõnniteed, tänavavalgustus ning vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitamine.

Läinud aasta suvel kehtestatud Karksi valla üldplaneering ning planeerimis- ja ehitusseadused seavad füüsilisest ehitustegevuse reeglid. Täheasukusega aladel, milleks meie vallas on Karksi-Nuia linn, Polli ja Karksi küla, tuleb uute ehitiste püstitamiseks koostada detailplaneering. Sellega määratakse maas sihtotstarve, krundi ehitusõigus, lubatud hooneasutused, juurdepääsud, liikluskorraldus, tehnovõrkudega liitumised, haljastus- ja muud tingimused.

Uued arengusuunad ja eesmärgid, avalikud hvidid ja kehtivad õigusnormid tingivad uute planeeringute koostamise vajaduse.

Karksi Vallavalikogu algatas 2004.

aastal detailplaneeringu Karksi-Nuia keskuses eesmärgiga korradada väelinnakeskväljaku ja selle lähimüüruuse ruumikasutus ning luua eeldused Karksi-Nuia linna kui valla keskuse atraktiivseks väljaarendamiseks.

Senine keskväljaku parkimiskoorus vajab parkimisohimõtete muutmist ja ümberkorraldamist. Planeeringu lahendus seob keskust läbivad jalakäijate ja kergliiklussuuna detailplaneeringu lähialaga, mis võimaldab jalakäijatele turvalist ja mugavat kasutust. Planeeringuga on antud kohustuslikud suunad edaspidise arendustegevusele.

Detailplaneeringu ala haarab ka Jalaka kinnistut, mis jääb Karksi maastikukaitseala piiridesse. Vastavalt riigimaantee rekonstrueerimisprojektille on Jalaka kinnistule planeeritud kõnniteed Kase linnaosa ja Polli küla suunas.

Läinud aasta detsembris vallavo-

likogus vastuvõetud detailplaneering läbis avaliku väljapaneku 29. detsembrist 2006 kuni 11. jaanuarini 2007. Selle aja jooksul esitati koostatud planeeringule ettepanekuid ja vastuväiteid.

Avalik arutelu detailplaneeringule esitatuks eriarvamuste ja ettepanekute asjus toimub 14. veebruaril kell 16 Karksi vallamajas teise korruse koosolekute ruumis.

Karksi-Nuia linn on meie valla keskus, mille planeering peaks huvi pakkuma kogu avalikkusele. Ootame arutelule planeeringuala kinnistumaaomanikke ja kõiki teisi asjahuvilisi.

Vallavalikogu otsustab veebruarikuu istungil Karksi-Nuia keskuse detailplaneeringu kehtestamise. Kehtestatud detailplaneeringule järgneb disainikonkursi alusel täpsem linnaruumi kujundamine. Iga konkreetne ehitus lahendatakse eraldi projektiga.

Olga Palu, ehitus- ja planeeringuspetsialist

Vee ja roovee hind tõuseb

Vastavalt aktsiaseltsi "Iivakivi" nõukogu otsusele nr. 3/2006. detsembrist 2006 ja Karksi Vallavalitsuse määrusele nr. 1/8. jaanuarist 2007 tõuseb veevarustuse ning roovee ärajuhtimise teinuse hind alates 1. maist 2007 seoses vee resursimaksimuse ja saastetasude tunduva tõusuga (kahe viimase aastaga 2,4 korda).

Uus hind: elanikkond 1 m³ vee eest 9,32 (koos käibemaksuga 11) krooni ja 1 m³ roovee eest 11,86 (koos käibemaksuga 14,00) krooni; asutused ja ettevõtted 1 m³ vee eest 11 (koos käibemaksuga 12,98) krooni ja 1 m³ roovee eest 14 (koos käibemaksuga 16,52) krooni.

Heiki Arro, aktsiaseltsi "Iivakivi" juhataja

Mulgi Kultuuri Instituut on Mulgimaa üheksa omavalitsuse loodud MTÜ. Instituudi ülesanne on säilitada mulgi murdekeelt ja kultuuri, arendada Mulgimaa kui tihstet majanduspiirkonda, infrastruktuuri, loodus- ja elukeskkonda.

Mulgi Kultuuri Instituut võtab tööle

JUHATUSE ESIMEHE

Tööülesanded:

- Instituudi igapäevase töö korraldamine ja eesmärkide ellurakendamise
- Mulgimaa arendamise kava koostamine ja elluviimine
- Mulgimaa ühiste arenguprojektide koostamine ja juhtimine
- Mulgimaa ja mulgi kultuuri tutvustamine
- Mulgi murde, kultuuri ja ajaloo õppimise ja õpetamise koor-dineerimine

Kandidaadilt ootame:

- Juhtimis- ja majandusalaselt teadmisi
- Projekti koostamise ja juhtimise oskust ja loovust
- Teadmised mulgi keelest ja kultuurist, valmisolek mulgi keele õppimiseks
- Inglise keele oskust kesktasemel
- Vajalik isikliku sõiduauto kasutamise võimalus

Töökoht pakub võimaluse arendada üle 20 000 elanikuga piirkonda ja mulgi keelt.

Motiveeritud avaldus koos elulookirjelduse ja haridust või õppimist tõendava dokumendi koopiaga esitada 12. veebruariks Karksi Vallavalitsuse aadressil Viljandi mnt. 1, Karksi-Nuia 69104, Mulgimaa.

Lisainformatsioon telefonil 528 4740 Arvo Maling ja 5342 0346 Andres Rõigas.

JUUBILARID

Olav Renno – 75

26. veebruaril 2007 tähistab linnuteadlane ja praegune talumees Olav Renno oma 75. sünnipäeva. Ta elab koos abikaasa Astaga (sünd. Animägi) Karksi vallas Pärsi külas, kus paikneb kooliõpetajate Anton ja Alice Animäe asutatud maakodu.

Olav Renno on meile tuntud oma aktiivse eluhoiaku ning laialdaste teadmistega looduses ja ühiskonnas.

Juubilar on sündinud Tartus, õppinud Viljandis, lõpetades seal 1950. aastal keskkooli, praeguse nimetusega Viljandi Maaguminaasiumi. Koolipõlves tõrkas ka huvi looduse ja lindude vastu. Jätkusid õpingud Tartu Riikliku Ülikooli bioloogiaosakonnas, mille ta lõpetas 1956. aastal. Töötas kunagise Rossiti linnujaama taastamisel, oli Matsalu looduskaitseala rajaja ja kutsuti seejärel Tartusse Zooloogia ja Botaanika Instituuti. Bioloogia-kandidaadiks (nüüd asteeterind filosoofiadoktoriks) sai 1968. aastal.

Tänaseks on seljataha jäänud susukad ja töörohked aastad – peatselt täituvast 75 aastast mõeldsid 36 loodus- ja teadusastutuses lindude uurimisega tegeldes, aga ka teadustööd ja looduskaitset organi-seerides. Uurimistööde teemadeks olid Eesti haudelinnustik, lindude ränne ja levik, samuti looduskaitseprobleemid. Märkimist väärivad artiklite ja trükitiste toimetamine mit-meks ornitoloogiliseks ja loodus-kaitsealaseks kogumikuks; vene ja inglise keelest on ta tõlkinud pool tosinat raamatut, nende hulgas mahuka "Lindude" sarjas "Loomade

elu" ja zooloogiaõpiku koolidele. Aktiivse tööle perioodist on esile tuua 150 teadustööd, arvukalt (üle 450) populaarteaduslike ja publitsistlikke artikleid, osalemine Eesti Entsüklopeedia artiklite kirjutamisel ja "Eesti linnuatlase" koostamine. Viimati nimetatud eest omistati talle 1994. aastal vabariiklik teaduspreemia – seniajani ainus Viljandimaal.

Välitööd on Olav Renno Eestimaal linnustiku uurimiseks väga palju rännanud, talle on tuttavad paljud maastikud, teed ja asutused. 1950-ndatel aastatel oli uurimisobjekt soode linnustik, järgnes 10-aastane Matsalu luhtade, saarte ja rannaniitude ning Eesti mägialade ja saarte linnustiku uurimine.

Viimastel aastatel oleme imetlenud "Höbeniidi" korraldatud suvistel ekskursioonidel Olav Renno suurt teadmiste pagasit looduse ja geograafia, aga ka ajaloo alalt: ta tunneb peaaegu igat koduma kanti. Tänu tema teadmistele, mida ta lahkest jagab, on meieigi pensionäri-ekskursioonid sisutuhemad ja silmaringi laiendavad.

1992. aastal pensionile jäädes tuli Olavi abikaasa kodutulla Võitmaale, kus meie juubilar tegeles tosin aastat kanakasvatuse ja põlluharimise. Eks selts tulid jälle uude kogemused ja ka Karksi valla probleemides sisseelamine. Tanuväärne on tema panus valla arengukava koostamises, aga ka varasem osalemine vallavolikogu töös.

Olav Renno on igal aastal tutvustanud Viljandist Lillini linde ning ligi tosin korda juhendanud saksaloodusehuviliste huvireise ja üliõpilaste välipraktikaid meie soodel ja randadel. Vägagi huvipakkuvad on tema seiskohavõtted ja arvamused artiklid päeva-probleemide kohta "Sakalal" ja mujal. Tasub alati lugeda!

Kõige selle aktiivse tegevuse juures jätkub Olavil koos Astaga aega ka perel: neil on lapsed kasvatatud viis last, kes oma lastega (kokku 121) tihti Võitmaal käivad ja nüüd esimest lapselapselastki ühes võitval.

Soovime Olav Rennole tervist ja jõudu ning oma harrastuste – turismi, lugemise, fotoograafia, tõlkimise ja ühiskonnalaual osavõtu edukat jätkamist!

Saida Lokk, kolleeg

Koidu Kelt – 75

15. jaanuaril sai 75-aastaseks Koidu Kelt, kel tänavu täitub pool sajandit Polli Aiandusuuringu Keskuses töötamisest. Tõllal Viljandimaale kuulunud Kabala vallašt pärit Koidu sai 1955. aastal Tartu Ülikoolist bioloogi-tai-

mefüsioloogi diplomi. Paar aastat oli ta toonase Vana-Voidu loomakasvatustehnikumi õpetaja ja seejärel tuli Polli.

Koidu on olnud uurimisastutuse raudvara puuviljade ja marjade keemilise koostise määramise ja toitainetesisalduse uurimisel kuni tänase päevani, mis sellest, et viimastel aastatel osalise koormusega. Ta on uurinud ka õunapuu pooke-aluse ja poogendi kokkukasvatamis-kohas toimuvaid muutusi, mille kohta ta kaitses 1968. aastal bioloogia kandidaadi kraadi.

Koidu Kelt on raamatu "Puuviljad, marjad, õrnid" (1997) üks autorid. Tä on olnud hea rahvatantsija, võrkpallimängija, võimleja, lauatennisemängija ja isetegevuslik näitleja. Praegu õpetab ta Polli daamidele seltskonnatantsu.

Soovime Koidu Keldile head tervist ja jõudu järgnevateks aastateks. Polli Aiandusuuringu Keskuse kollektiiv

MTÜ Mulgimaa Arenduskoda võtab alates 1. märtsist 2007 tähtajalise töölepinguga /16 kuud/ 0,5 koormusega tööle

TEGEVJUHI

Tema ülesanded on Lõuna-Viljandimaal viie omavalitsuse piirkonnas LEADER-tüüpi meetme tegevuskava elluviimine ja mitetullundusühingu töö koordineerimine. Büroo asukoht Karksi-Nuias.

Kandidaadilt ootame

- väga head suhtlemisoskust
- juhtimis- ja majandusalaselt teadmisi
- projektide ettevalmistamise ja teostamise kogemust
- inglise keele oskust suhtlustasandil

Vajalik autojuhuluba ja isikliku sõiduauto kasutamise võimalus

Avaldus, elulookirjeldus ja haridust tõendava dokumendi koopia saata 12. veebruariks 2007 aadressil Karksi valla, Viljandi mnt. 1, Karksi-Nuia 69104, märksõna „Arenduskoda“. Lisainformatsioon telefonid 439 3130 ja 507 0846 (Ene Saar) ning e-postil ene@paistu.ee.

Lühidalt

Kingiks peopäse

Meie inglises elus ei tohi ära unustada kauneid hetki, mida saaks pakkuda oma lähedastele. Lähene mine on rahvusvaheline naistepäev. Kingi oma naiskolleegile, abikaasale, sõbrannale, emale ja tütrele peopäse 9. märtsi naistepäevapeole kultuurikeskuses ja tule ka ise.

Külas on Palamuse meesansambel, tantsuks mängib Bruno Võrumaalt. Öhtut juhib Valdi Reinas. Olete kõik oodatud!

Sirje Sossi, kultuurikeskuse muusikaspetsialist

Kevadlaadale

OÜ "Kaseke Grupp" korraldab 4.—6. maini kella 9—20 kevadlaata Jõgevamaal Puurmani vallas Pikknurme külas.

Laadale on oodatud kõik kauplused, kes tegelevad aianduse, käsitöö, kunsti, mesinduse, ehitus- ja loodustoodetega.

Osalejatele on pakkuada eri suurusega müügiplaatse, hind alates 200 kroonist (kolm päeva). Kõigil, kellel tekks huvi, palume võtta ühendust telefonil 5664 3306 või 526 7907.

Uus lillekauplus

Uus lillekauplus Karksi-Nuias "Lillehaldja Lilleäri" on avatud E-N 8-16, R 8-18 ja L 9-15.

Müügil lõikelilled, potillid, kunstlilled, kimbud, seaded, leinakimbud, pärjad, klaas, keramik ja jm. Info ja ettevalmistamine tel. 5342 9570.

Õnnitleme sünnipäeva puhul!

5. veebruar	Eino Sõna	Karksi-Nuia	70
7. veebruar	Viimi Mikk	Karksi-Nuia	80
8. veebruar	Marie Soplina	Karksi-Nuia	70
9. veebruar	Hildegard Jänes	Metsaküla	85
9. veebruar	Ants Ilusmets	Karksi-Nuia	70
9. veebruar	Leida Saul	Pärsi	70
11. veebruar	Sinaida Hunt	Morna	91
12. veebruar	Salme Kirik	Metsaküla	80
14. veebruar	Milvi Muska	Äriküla	70
16. veebruar	Johannes Aliorg	Leeli	85
16. veebruar	Altiide Kivimets	Karksi	75
24. veebruar	Heldur Rõigas	Karksi-Nuia	65
25. veebruar	Alfred Kuut	Karksi-Nuia	80
26. veebruar	Olav Renno	Pärsi	75
27. veebruar	Anna Utrakova	Karksi-Nuia	80
27. veebruar	Reet Kajando	Karksi-Nuia	65

Õnnitleme väikesi vallakodanikke ja nende vanemaid!

17. jaanuaril sündis Karksi-Nuias Angeelika Tahkeril poeg RAGNAR.

Meenutusi Polli Põllutöö- ja Aiamajanduskoolist

Fakte kooli saamisloomis ja tegevusaastast
LINDA LAMP

(Jaanuarikuu infolehe järg)

Kooli majandust tugevdas Morna aiatalu liitmine Polli koolitaluga 1929. aasta kevadel. Suvel tunnistas riigimõisate valitsejate ekskursioon Polli suurt edu. Maakondlikul näitusel sai Polli oma väljapanekute eest kümme auhinda, nende seas kaheksa esimest, ja oligi saavutatud esikoht. Ka edaspidi hüljati esikohtadega koolide võistlustel ja saadi rändauhindu.

Sõja-aastatel kerkisid päevakorrale hoopis teised probleemid. 1942. aasta 4. augusti kontrollreidid leidis looduskaitseinspektor Gustav Vilbaste, et Polli pargis, mis Eesti vanim, on küll puyude juurde pandud etiketid, kuid võiks ka pargi põhjapoolse nõlva võsast puhastada. Koos pargi kirjeldusega teatas ta, et park kantakse looduskaitseregistrisse ning keelatud on loata raiuda tooreid ja kuivanud puud.

8. mail 1943 sai Metsade Keskvallitsus oma järelepärimisele Polli metsaülemalt kirja, millega ta teatas, et Polli riigimõisa pargis on alustatud puude mahavõtmist. Poole hektari suuruselt maa-alalt oli raiutud haruldasi liike, nagu 150-aastased elupuid, 200-aastased pärnapuid ja muid haruldasi liike.

Et tegemist on põllutöökoolele kuuluva pargiga ning kooli lõpetamise järel läheb ellu hulk põllumehi, soovitas keskvallitsus kutsuda pargi harvendamise juurde asjatundjad, et õpilased õpiksid õiget teguviisi.

Administratsiooni ringkondades kõneldi, et puid raiuti karjamaa soetamise otstarbel. On andmeid, et pargis ketitati loomi ka varem ja stigiseti lasti loomad parki ädalat sööma.

Kirjavahetustest selgub, et Metsade Keskvallitsus oli andnud nõusoleku Polli pargi looduskaitseregistrisse kandmiseks juba 21. jaanuaril 1943. Tallinna ülemkomissar oma kirjaga 25. maist 1943 palus Gustav Vilbaste abi Polli pargi väärtuse hindamiseks. Polli park võeti looduskaitsesse alla alles 1960. aastal.

Õppetöö korraldus

Põllutöökoole suurim puudus oli õpilaste suur koormus. Mahukas õppematerjal koondus lühikesele talveajale, sellega pikenes praktikatöö aeg. Tavalisel koolipäeval oli teoreetilist õpetust 6 tundi ja praktilisi töid

Politseihühetelefon on 434 1110.

TV antennide, SAT-TV ja ZUUM-TV süsteemide paigaldus. OU "SATMAN TP". Info tel. 514 2104.

Tiki Treileri sõiduautohaagiste müük ja rent Karksi-Nuias Pärnu mnt. 6a. Info tel. 5552 0809, 434 5016. "Vilurtrans" OU.

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesinduse Selti aruandlus-valimiskoosolek toimub 15. veebruaril kell 16 kohvikus "Heim". Ootame kõigi liikmete osavõttu.

Müüa Sangla turbabriketti pakitud alusel 1400 krooni. Info tel. 5667 1833.

Soovin osta kinnistu või korteri Karksi vallas, kõik pakkumised on oodatud. Info tel. 5625 0897. Toomas.

3–4 tundi päeva jooksul.

Tööpäeviti oli äratus kell 6 (laudarahas kell 3), seejärel jooksuga läbi porti ja lume "punasesse majja", järgnes pesemine poistel jätunud põrandaga pesuruumis ja tüdrukutel oli pesemisruumis toas.

Pärast hommikueinet kell 8 helistati tundi. Kella 14-ks lõppesid tundi, pärast lõunavaheaga oli praktiline töö kella 16–19-nt või kauem. Tundide vaheaeg kestis 10 ja suur vahetund 20 minutit. Öhtusöök algas kell 19.30. Kui öhtusöögi ette jäi vaba aega, kasutati seda ajalehtede lugemiseks, uudiste ja nalja rääkimiseks või flirtimiseks. Hämar lambivalgus lõi hubase koduse tunde. Õppimisaeg oli kella 20–22, pärast seda oli öörahu.

Praktika ajal algas tööpäev kell 5, kella 8–10 oli keskthommik söögi- ja magamisega, edasi kulges päev nagu koolipäevadel, vaid öhtusöök algas kell 20.

Oli ka päevi, mil pärast lõunat olid kavas laulmine, sõjaline õppus, näitemängu proovid, referaadidõhtud jm. Peeti ka oma kooli ja koolidevahelisi võistlusi, nii tööalaseid kui teisi. Lauapäev oli lühikeseks tööpäevaks, korrasnäiteks pargiteid. Seejärel mindi sauna ja pärast seda tantsuõhtule.

Praktikatööd oli kaks nädalat Pollis ja kaks Mornas.

Nora Tammoja (Polli koolis 1935–1937) meenutab, kui tüütu oli kaks nädalat järjest maasikaid korjata, Mornas kapsausse tappa või neli nädalat õunu noppida. Kõige raskemaks pidas ta rukkilõikust. Mõisamehed mõitsid vihkude sidumiseks veel vilumata õpilastele pikemaid maatikke kui oma naistele. Talvel oli praktiline töö kergem ja mitmekesisem.

(Järgneb)

• Linnaveski järv.

MARGUS MÕISAVALLA foto

• 7. november 1956. Talv tuli ootamatult paksu lume ja 12 külmakraadia. Lumme jäanud kapsad koristati detsembril algul.

Esimesed sõjajärgsed

Ühel sombusel koolipäeval 1948. aasta hilissügisel käisid direktor Jaan Rannap Halliste 7-klassilise kooli kuuenda klassi poistel järgmiseks päevaks kodus kirved ja saed kaasa võtta.

Pärast mõnda tundi viidi terve klass klassi mõisa lähedale Pornuse abimajandi kõrrepolu äärde metsa. Seal direktor näitas meile, millised on kukerpüüpoosad, ja selgitas, kui ohtlikud on need viljadele. Nimelt põhjustavad need kõrrelisest viirus-haigust. Tallinnast olavat tulnud käsk kukerpüü maha raiuda.

Poisid pandi põisaid võimalikult maa lähedalt loikama, aga terariista

kasutamisel manitseti ettevaatlikkusele. Tüdrukud tassisid oksad hunnikusse, et need hiljem põletada. Tööd tegime mitu päeva.

Varsti saime uue käsu – varuda abimajandi lüpsikarjale vitamiinrikast oksasööta. Jälle viidi terve klass metsa, kus värskest sadanud lumes sumades loikasime kasvavad kuused alumistest okstest lagedaks. Oksad ladusime suurtesse hunnikutesse, kuid need hiljem pidi lauta veetama. Kevadel nägime, et olime asjata tööd teinud: oksahunnikuid polnud keegi puutunud.

Teraviljasaagi suurendamiseks kästi kooli katseaias paljundada niimetatud hargneva peaga nisu sorti. Pisut teri küllisin ka koduaeda. Sügisel selgus, et tõepoolest olid kasvanud suured ja rasked viljapead. Kahjuks järgmisel aastal neist võetud terad enam taolist saaki ei andnud.

Bioloogiaõpetaja rääkis, et kartuleid tuleb hakata maha panema ruutpesiti, olevat kergem harida ja saak tulevat suurem. Aga ta ei osanud selgitada, kuidas see käib. Veer rääkis ta akadeemik Lössenko juurutatud ja rovisseerimisest, mis võimaldavat saada varasema saagi. Esimest korda kuulsime ohtlikust kahjurist, Colorado kartulimardikast. Koolivihihu kaanele trükiti värvipilt mardikast ja selle vastsest. Mardikas hakkas Eestis levima siiski aastakümneid hiljem.

Kord kästi meil korjata tammeterusid ja lehisekäbisid. Neid olevat vaja seemneks tormituultele eest Lää-

nemaale istutatavatele kaitsemetsavöönditele. Ka see kampaania vaibus pea, vajalikud tamm- ja lehiseemtsad jäidki rajamata. Torud viidi sigadele ja käbid rändasid kooli ahuju.

Meid siiski ei viiud koristatud kõrrepolle üksikuid viljapäid üles korjama, nagu see oli tavaks Venemaal.

Ajalahed hakkasid üha rohkem kirjutama looduse ümberkujundamise stalinlikust plaanist. Plaan nägi ette kanalite ja lüüside abil ühendada Venemaa jõesid ja meresid ning luua laevatee Mustast ja Kaspia merest kuni Põhja-Jäämereni. Selleks oli vaja rajada Volga-Doni, Moskva-Volga, Valgemere-Balti mere ja teised kanalid. (Müügile tulid jämedad paberossid "Belomorkanal", karbi kaanel oli maakaart kanali piirkonnast.) Suurtele jõgedele planeeriti hidroelektrijaamade kaskaade, kõrbesse niisutuskanalid ja stepidesse tuuletõkke metsavööndeid.

Pärast Stalini surma 1953. aasta märtsis mitmed hüdprojektid (jõgede voolusuuna pööramine ja kõrbe viljakaks muutmise) külmutati. Veejõuajamade ja kanalite ehitus viidi lõpule aastaid hiljem. Vahetult sõjajärgsel aastal oli võimalus kasutada miljonite sõjavangide ja represseeritute odavat tööjõudu. Hiljem see voolus kadus. Hruštšovi võimule tulles keskendus partei uudismaade hõlvamisele Lääne-Kasahstanis.

Meil kajastus stalinlik looduse ümberkujundamine soode kuivendamise ning väikeste hüdroelektrijaamade ehitamise. Viimaste jaoks tuli jõgi paisu abil tõkestada, mis oli töömahukas tegevus. Noorte kaasamisega õnnestus luua Vohanduri jõele Leevaku, Ahja jõele Saesare, Kõpu jõele Rimmu ja teised väikeelektrijaamad, mis andsid voolu kohalikele kolhoosikülale.

Lignitsketete aladele rajati kuivendussüsteemid – peamiselt lahtiste kraavidena, tollal polnud piisavalt savitrusid. Iraktorijaamad said Venemaal suuri kraaviatruid, mida vedasid kaks roomiktraktorit. Nii kaevati kraavid ka Karksi-Nuias mitme porise tänavaga äärde.

Omapärase individuaalelektrijaama pani tööle Rõuges Oobikuuru kaldal talu pidav Friedrich Johanson. Kolmekilovattise võimsusega alalisvoolugeneraatorit käitav vertikaal-turbiin sai vett oru nõlvast voolavatest veerohketest allikatest. Sõjas kannatada saanud jõuajam oli seal juba 1938. aastast, uuesti õnnestus generaator käivitada 1946. aastal ning see töötab tänaseni.

Ahto Jänes
(Järgneb)

Mälestame jäädavalt lahkunud ja avaldame kaastunnet omastele

ANTS PUIDET
16. 09. 1939 – 16. 01. 2007
Polli

HERMINE KANGUR
13. 09. 1925 – 22. 01. 2007
Karksi-Nuia

ENN SINKA
5. 04. 1943 – 27. 01. 2007
Lilli

TÕNU LEPPIK
6. 06. 1945 – 14. 01. 2007
Karksi

Pangabuss

Nüüd saad kõik oma rahaasjad korda ajada pangabussi peatustes.

Karksi valla kultuurikeskuse juures

peatub pangabuss üle nädala **kolmapäeviti kell 12.30-13.15**
(7. ja 21. veebruar, 7. ja 21. märts, 4. ja 18. aprill, 2., 16. ja 30. mai, 13. ja 27. juuni)

Bussis saad:

- oma kontole sularaha panna ja välja võtta
- teha arvuti abil makseid
- sõlmida erinevaid lepinguid
- head nõu pangateenuste kohta

Pangabussi sõiduplaan: www.hansa.ee, küsi lisa 6 310 310. Näeme siis.

Hansapank
Swedbank